

125
GODINA TRADICIJE

DANAS
PRILOG

mediteran

RTOVI SU USAMLJENA
MJESTA SLOBODE

ČITAJ
NOVI LIST
0-24

SKENIRAJ!
ZA VIŠE VIJESTI
BEZ PRESTANKA

NEDJELJNI

NOVI LIST

www.novilist.hr

NEDJELJA / RIJEKA / 14. PROSINCA 2025. / BROJ 25.849 / GODINA LXXIX

CIJENA 1,79 EURA

URIJEME

DANAS

max. 14

min. 6

SUTRA

max. 12

min. 5

RADIOTERAPIJA Država kupila nove uređaje, ali onkološki pacijenti i dalje putuju

Iz Siska na zračenje morala u Rijeku i to o - vlastitom trošku

Pacijenticu su zbog nedostatka kapaciteta odbili na Rebru i u Klinici za tumore, pa je radioterapiju obavila u Rijeci, no HZZO joj je odbio platiti putni trošak uz obrazloženje da nema dokaz da u Zagrebu nije mogla dobiti terapiju

Str. ► 3.

Jonathan i Riječki simfonijski orkestar u zajedničkom projektu

Glazba je za nas čista sloboda

Str. ► 8. - 10.

Damir Urban s Četvorkom
16. prosinca u Areni Zagreb

Koncertna
publika
želi susret
uživo

Str. ► 20.

MILICA CZERNY URBAN

Almira Osmanović

U svemu
što radim
me vodi
srce

Str. ► 18. i 19.

Rijeka danas
gostuje u Puli

Sanchez:
Protiv
Istre
hoću tri
boda i
uspon na
tablici

Str. ► 36. i 37.

MARKO GRACIN

Nakon obnove otvoren Atelijer Meštrović

Muzej kakav
Meštrovićeva
ostavština zaslužuje

Str. ► 4. i 5.

DAVOR KOVAČEVIĆ

Teško do suglasja

DOGOVORENE
RIBOLOVNE
KVOTE ZA 2026.

BRUXELLES » Države članice EU-a postigle su u noći na subotu dogovor o ribolovnim kvotama za 2026., no nisu definitivno riješile pitanje drastičnog smanjenja ulova skuše, s obzirom na to da se susjednu Norvešku, koja nije članica Unije, optužuje za prekomjerni ribolov. Pregovori su ove godine bili posebno teški. Trebala su dva dana i dio noći da se postigne kompromis. Jedno od najosjetljivijih pitanja bila je skuša čija se populacija u sjevernom Atlantiku jako smanjila. Situacija je jako napeta jer se treće zemlje kao što je Norveška optužuje za prekomjerni izlov, ne uzimajući u obzir mišljenja znanstvenika. Ministri EU-a su se »dogovorili o privremenim ograničenjima za prvih šest mjeseci 2026.«. Dogovor predviđa smanjenje ulova od 70 posto u odnosu prema prethodnoj godini. Taj pad nešto je manji od onoga što preporučaju znanstvenici (-77 posto). Bježeći pred globalnim zagrijavanjem, skuša iz Atlantika migrirala je na sjever da bi postala metom prekomjernog izlova, u kontekstu geopolitičkih neslaganja. Njezina populacija pala je na opasno niske razine na kojima joj reprodukcija više nije zajamčena.

Francuska ministrica ribolova Catherine Chabaud jučer je ponovno kritizirala »neprihvatljivo« stajalište Norveške, Ujedinjenog Kraljevstva, Islanda i Farskih otoka, koji su dio Danske. »Morat ćemo postići rezultat u tim pregovorima«, ali »nemamo« pravu »diplomaciju za oceane na europskoj razini«, rekla je. Francuska traži trgovinske sankcije protiv neodrživih ribolovnih praksi tih trećih zemalja, ali EU još nije stigao do te točke. Drugi znak teških pregovora je to što Irska, prvi put u 40 godina, neće moći koristiti »Haške preferencije«, mehanizam koji joj dodjeljuje veće kvote za neke riblje vrste. Francuska je s Belgijom, Nizozemskom, Poljskom i Njemačkom okupila blokirajuću manjinu kako bi se usprotivila njihovoj primjeni. Što se tiče ostalih kvota, države članice EU-a potvrdile su povećanje ulova škampa u Biskajskom zaljevu (+54 posto, osim u najjužnijoj zoni) i smanjenje ulova kolje (-13 posto), što je manje od preporuke Europske komisije (-26 posto). Na zapadnom Sredozemlju, gdje je smanjenje ribolova prošle godine izazvalo tenzije, europske države ovaj su put odlučile zadržati iste ribolovne kvote u 2026. (Hina/Z. T.)

SDP Na sjednici Glavnog odbora predsjednik žestoko kritizirao premijera

SINIŠA HAJDAŠ-DONČIĆ
Plenković nosi kaput
s dva lica, ali dominira
ono balkansko

Siniša Hajdaš Dončić nikad nije snažnije kritizirao premijera Andreja Plenkovića

Imamo s jedne strane kaput s europskim licem, gdje se deklarativno njeguje demokracija i sloboda, ali taj kaput s druge strane ima balkansko lice, nacionalističko, tradicionalističko, koje njeguje i potiče radikalizme, slikovit je bio čelni čovjek SDP-a

Tihana TOMIČIĆ

Predsjednik SDP-a Siniša Hajdaš-Dončić održao je na sjednici Glavnog odbora svoje stranke pravi oporbeni leaderski govor, u kojemu je najavio da će na konvenciji stranke u siječnju SDP izaći sa svojim rješenjima za ekonomska pitanja - prijedlogom novog modela

obračuna poreza na dobit, na način progresivnog oporazivanja, ali i prijedlogom za uvođenje skraćenog radnog tjedna i drugim industrijskim politikama.

Crnilo u društvu

Aktualnu Vladinu HDZ-ovu ekonomsku politiku nazvao je Potemkinovim selom, kulisom, koju će SDP svojim novim politikama, ali i hrabrošću

i mudrošću na narednim izborima pobijediti, a u tom smislu uputio je i poziv »svima koji žele sa SDP-om«, da se pridruže, što je poruka stranci Možemo! i drugima koji žele u taj savez za izbore 2028. »Pozivam svih da iznesemo tu kulu i zajedno počnemo graditi prave zgrade, pravi gospodarski rast«, poručio je.

No, ono što je obilježilo njegov istup jest nikad snažnija

kritika premijera Andreja Plenkovića, za kojeg je rekao kako je donio državni proračun za 2026. godinu pod motom - ne za obrazovanje, da za naoružanje. Upozorio je na crnilo koje vlada u društvu, te poručio da nije normalno da mladi u majicama sa obilježjima svog kluba iz Zagreba više ne mogu mirno šetati Splitom, kao i obrnuto.

- To nije normalno, djeca

JEDAN ČOVJEK -
JEDAN GLAS

SDP je modificirao model unutarstranačkih izbora za lokalna vodstva po modelu jedan čovjek - jedan glas. Stranačka konvencija će biti u siječnju, a u prvom kvartalu i unutarstranački izbori za lokalna vodstva

koja su došla na Interliber pretučena su zbog svog naglaska, ali na žalost živimo u društvu s licem i naličjem, imamo s jedne strane kaput s europskim licem, gdje se deklarativno njeguje demokracija i sloboda, ali taj kaput s druge strane ima balkansko lice, nacionalističko, tradicionalističko, koje njeguje i potiče radikalizme. Ti radikalizmi bujaju i u Europi, a i u Hrvatskoj, a imamo premijera koji pleše tango u tom kaputu s balkanskim mirisom. No taj tango koji dominira je opasan, poručio je Hajdaš-Dončić.

Promjena statuta

SDP je na svojoj jučerašnjoj sjednici donio odluke o promjeni statuta te modificirao model unutarstranačkih izbora za naredne izbore za svoja lokalna vodstva po modelu jedan čovjek - jedan glas. Predsjednik stranke najavio je kako će konvencija biti u siječnju, a u prvom kvartalu i unutarstranački izbori za lokalna vodstva - ti su izbori trebali biti održani na jesen, ali su odgođeni jer se mijenjaju izborna pravila, a četiri velika grada, Rijeka, Zagreb, Split i Osijek, imaju čak i raspuštena stranačka tijela. Stranka se iznutra pokušava konsolidirati, ali SDP-ovci su još optimistični, bar dijelom.

- Godina 2025. za nas nije bila loša - na početku smo pobijedili sa Zoranom Milanovićem na predsjedničkim izborima, lokalni izbori prošli su također dobro, doduše uz neka bolna otrežnjenja, ali sad radimo na sebi i konsolidiramo se, rekao je nakon sjednice potpredsjednik stranke Mišel Jakšić.

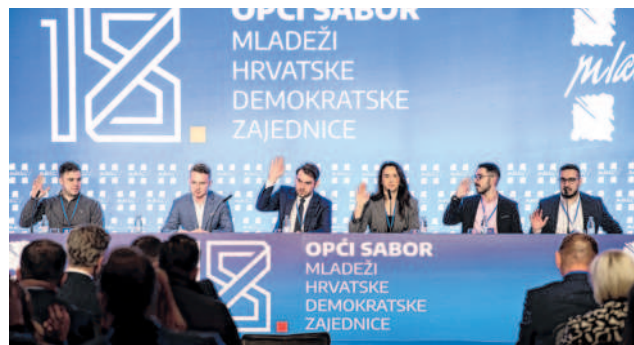
Na Općem saboru Mladeži HDZ-a predsjednik stranke pozvao mlade da budu politički aktivni

»Izvolite se ukopčati i smanjite agresiju«

ZAGREB » Novi predsjednik Mladeži HDZ-a Tin Jurak istaknuo je jučer na Općem saboru Mladeži da će i dalje jasno artikulirati stavove o ključnim temama za mlade, a stranačko vodstvo pozvalo je Mladež da im pomogne u kreiranju stranačkih politika te da budu spremni preuzeti odgovornost.

Mladež HDZ-a najveća je i najsnažnija organizacija mladeži u Hrvatskoj, istaknuo je Jurak u svome govoru, navevši da su njihove prioritetne teme, kao Z-generacije, obrazovanje koje vodi do posla, priuštiti stanovanje, podrška mladim obiteljima i demografija,

digitalna i zelena Hrvatska po mjeri mladih, te stvarno uključivanje mladih u donošenje odluka. Jurak, koji dolazi iz Varaždinske županije, uz zahvalu svojim mladim kolegama na izboru te zahvali svome pret hodniku Maksimilijanu Šimraku na dosadašnjem vođenju Mladeži, posebnu je zahvalu uputio premijeru Andreju Plenkoviću i Vladi. Jurak je najavio da će dodatno osnaživati stranačko djelovanje, a posebno aktivnost na društvenim mrežama, na što ih je u svome obraćanju pozvao i stranački predsjednik i premijer Andrej Plenković. »Izvolite

Mladež se želi uključiti u kreiranje stranačkih politika HDZ-a

se ukopčati«, slikovito im je i u šali poručio Plenković. Pozvao ih je i da se uključe u aktivnosti u svojim zajednicama te da u

tome budu odvažni, »da iskoriste mladost«, da utječu na donošenje odluka. Pozvao ih je i da pomognu u artikuliranju

stranačkih politika koje se odnose na sprječavanje vršnjačkog nasilja, različitih ovisnosti (kocka, droga, digitalni sadržaji...), mentalnog zdravlja mladih te uporabu umjetne inteligencije.

- Pomozite nam malo u tome, tumačite ljudima, smanjite nasilje, smanjite agresiju koliko možete jer to je dio naše društvene odgovornosti, poručio je. Tu očekujem vaš input, dodao je Plenković, jer to su korijeni velikih društvenih anomalija, problema, koji nam prijete u smislu obrascu ponašanja u budućnosti. (Hina/ R. K.)

OD 1. SIJEČNJA VEĆI RAČUNI ZA STRUJU

Hrvatska energetska regulatorna agencija (HERA) odobrila je povećanje naknade za korištenje mreža, pa će prosječni račun kućanstava za struju od Nove godine biti veći za 1,8 eura mjesečno ili ukupno

22 eura godišnje. Na temelju novih iznosa tarifnih stavki, naknada za korištenje mreže povećala bi se za sve kategorije potrošnje i tarifne modele u prosjeku za 13,5 posto. (Hina)

RADIOTERAPIJA Mnogi onkološki bolesnici još uvijek moraju putovati zbog terapije

Iz Siska, ali i Zagreba na zračenje u - Rijeku

Zbog nedostatka kapaciteta za radioterapiju u Zagrebu, pacijenti iz Siska i sjeverne Hrvatske prisiljeni su putovati u Rijeku i druge centre, često o vlastitom trošku. Administrativne prepreke i spora aktivacija uređaja dodatno otežavaju ionako iscrpljujuće liječenje

Ljerka BRATONJA
MARTINOVIĆ

U hrvatskim je bolnicama dosad instalirano i pušteno u rad 16 novih linearnih akceleratora od ukupno 21 novog uređaja kupljenog sredstvima Europske unije, dok će preostali uređaji namijenjeni zračenju onkoloških bolesnika biti instalirani do kraja razdoblja provedbe NPOO-a, odnosno do kraja 2026. godine.

Zastoj u Zagrebu

Najveće probleme u aktivaciji uređaja ima Zagreb, tako da će brojni pacijenti i narednih mjeseci biti prisiljeni putovati iz Zagreba ili sjevernog dijela Hrvatske na zračenje u Zadar, Rijeku ili Osijek, prelazeći stotine kilometara do najbliže dostupne terapije.

U nekim se bolnicama, naime, bunkeru za smještaj linearnih akceleratora još grade, a u nekim je tek nakon instaliranja uređaja shvaćeno da lokacija nije dobro izabrana. To se, naime, dogodilo u KBC-u Sestara milosrdnica, gdje se pokazalo da novi linearni akcelerator ne radi zbog obližnje tramvajske pruge, odnosno vibracija koje izaziva prolazak glomaznih vozila gradskog prijevoza. Zbog toga su noću zaustavljali tramvajski promet kako bi se uvjerali da je to uzrok problema u radu novog uređaja.

Toj su zagrebačkoj bolnici do sada isporučena tri linearna akceleratora, od ukupno pet čija je nabava predviđena. U funkciji je samo jedan, i to na Klinici za tumore, dok se

U riječkom KBC-u uspijevaju pružiti radioterapiju svim bolesnicima koji dolaze

bunkeru za ostala dva uređaja još uvijek grade. U upravi KBC-a vrlo su šturi u objašnjenju kako je došlo do toga da se dugo čekani sofisticirani uređaj smjesti na lokaciju na kojoj ne može normalno

raditi.

- Postojale su određene smetnje kod funkcioniranja akceleratora na Klinici za tumore. Smetnje su uklonjene, nakon dodatnih provjera i mjerenja, vele u upravi KBC-a

“Na Rebru i u Klinici za tumore odbili su me zbog manjka kapaciteta, a kad sam u Rijeci obavila radioterapiju, HZZO je odbio platiti mi putni trošak. Problem je bio u tome što mi je moja liječnica odbila dati putni nalog, a HZZO je ustvrdio da nemam dokaza da u Zagrebu nisam mogla dobiti radioterapiju

S. B. iz Siska

Sestre milosrdnice i dodaju kako su nakon toga nastavljeni primopredajni testovi prema stručnom protokolu fizičara. Trenutno se pacijenti zrače na jednom linearnom akceleratoru, i to oni koji se smatraju hitnima.

- Pacijente koje ne uspijemo primiti, šaljemo u druge KBC-e, koji su u mogućnosti prihvatiti nove pacijente, priznaju u bolnici.

Tako pacijenti koji se liječe u Klinici za tumore, a ne smatraju se hitnima, odlaze na zračenje u druge centre, prije svega u KBC Zagreb koji je dosad aktivirao četiri od pet novih linearnih akceleratora.

U toj bolnici dnevno se zrači od 180 do 200 oboljelih, a znatno im se povećao priljev bolesnika iz drugih ustanova. Ni na Rebru, međutim, ne uspijevaju pokriti sve potrebe pacijenata koji im gravitiraju pa su oni prisiljeni putovati u druge centre.

Nepriznati trošak

Tako je bilo i s pacijenticom S. B. (podaci poznati redakciji) iz Siska, koja je, nakon što je odbijena u obje zagrebačke bolnice na zračenje otišla u Rijeku, da bi joj u HZZO-u odbili pokriti putne troškove. - Kemoterapiju sam prošla u travnju, a onkologica mi je

U KBC-u Rijeka više pacijenata

U KBC-u Rijeka potvrđuju da imaju porast broja bolesnika izvan svog gravitacijskog područja, odnosno iz čitave Hrvatske, pa i iz Zagreba. Za sada, kažu u upravi bolnice, bez zapreka uspijevaju opskrbiti sve bolesnike koji kod njih dođu na radioterapiju.

rekla da bih zračenje zbog tipa tumora dojk svakako trebala završiti u lipnju. Na Rebru i u Klinici za tumore odbili su me zbog manjka kapaciteta, a kad sam u Rijeci obavila radioterapiju, HZZO je odbio platiti mi putni trošak, svjedoči ogorčena pacijentica koja je u tri tjedna zračenja u KBC-u Rijeka na liječenje potrošila 1.500 eura.

- Problem je bio u tome što mi je moja liječnica odbila dati putni nalog, a HZZO je ustvrdio da nemam dokaza da u Zagrebu nisam mogla dobiti radioterapiju, iako sam im podastrla svu dokumentaciju koja to dokazuje, veli ova Siščanka. Uložila je žalbu i nada se pozitivnom ishodu jer ju je putni trošak svakodnevne vožnje od Siska do Rijeke i natrag, kaže, došao oko 900 eura.

- Da su me zračili u Zagrebu ne bih platila ništa jer imam pravo na besplatnu kartu, a ovako sam potrošila sve što sam imala, konstatira i svjedoči kako su pacijentice iz Varaždina, Ogulina i drugih mjesta dobile plaćeni trošak puta.

U KBC-u Sestara milosrdnica, gdje je instalacija novih uređaja još uvijek stvar budućnosti, svi linearni akceleratori bi trebali biti u funkciji do sredine 2026. godine. Tako će onkološki bolesnici koji se liječe u toj bolnici još mjesecima morati putovati na radioterapiju. Kako su takva putovanja krajnje iscrpljujuća nakon drugih terapija, a za neke pacijente - kao u ovom slučaju - i velik financijski teret, nadaju se da će ovaj rok doista biti ispoštovan.

Skrb za bolesnika s malignom bolesti zahtjeva pristup koji uključuje suradnju liječnika različitih specijalnosti

SPLIT ► Skrb za onkološke bolesnike vrlo je kompleksna, onkologija se razvija munjevitom brzinom, a obiteljskim liječnicima često je vrlo izazovno pratiti novosti u drugim granama medicine kako bi pacijentu pružili odgovarajuću pomoć, kaže splitska obiteljska liječnica Sanja Došen Janković.

U Splitu je nedavno prvi put održan simpozij za obiteljske liječnike na kojemu se govorilo o prepoznavanju nuspojava u kemoterapiji i imunoterapiji, pa Došen Janković kaže kako je liječnicima obiteljske medicine dobrodošla svaka dodatna kratka i jasna informacija što napraviti u određenom

Obiteljskim liječnicima izazovno pratiti sve novosti u onkologiji

trenutku. Ističe kako je u protekle dvije godine imala 202 onkološka bolesnika, koji čine 13 posto među 1,502 pacijenta o kojima skrbi, a oni često trebaju nakon kemoterapije i imunoterapije specifične vrste medicinske pomoći. Doktorica Došen Janković u svojoj ordinaciji, kao i njezine kolege, provodi probir na maligne bolesti i ulaže napore kako bi se zloćudne bolesti otkrile u što ranijoj fazi te bolesnik

bio na vrijeme upućen na daljnju obradu jer to pridonosi boljim ishodima liječenja. No, skrb za bolesnika s malignom bolesti zahtjeva multidisciplinarni pristup koji uključuje suradnju liječnika različitih specijalnosti, ali i drugih stručnjaka unutar zdravstvenog sustava, naglašava.

Profesorica Branka Petrić Miše, onkologinja iz KBC-a Split i jedna od organizatorica simpozija za obiteljske

liječnike, ističe da su najčešće nuspojave koje se javljaju nakon kemoterapije niske vrijednosti leukocita, trombocita i eritrocita, promjene okusa i mirisa, afte, osipi i gubitak kose. Određeni citostatici mogu imati specifičnu toksičnost, javljaju se upale pluća s posljedičnom fibrozom, ozljede srčanog mišića, bolovi u zglobovima te trnci u tabanima i dlanovima.

- Velika većina nuspojava povlači se po završenom

liječenju. Prije kemoterapije se primjenjuju lijekovi koji uklanjaju ili ublažavaju nuspojave, bolesnici dobivaju naputke o prehrani ili suplementima koji ih štite od nuspojava i putem kojih se brzo oporavljaju, kaže prof. Petrić Miše. U rizičnu skupinu za nastanak nuspojava onkološke terapije ulaze pacijenti koji imaju uznapredovalu ili metastatsku bolest te pacijenti starije životne dobi, posebno ako su gojazni,

liječe kronične bolesti srca i pluća ili su imali iskustvo transplantacije organa.

- Zbog svega je potrebno bolesnika, njegovu obitelj i skrbnike upoznati o mogućim nuspojava onkološke terapije, kako bi iste prepoznali i odmah prijavili, ističe Petrić Miše koja ocjenjuje da liječnici obiteljske medicine generalno dobro skrbe za onkološke bolesnike u svim fazama liječenja i praćenja, a ono što je potrebno je razgovor i rješavanje izazova, edukacija i međusobna potpora i pomoć. Održani simpozij početak poboljšanja međusobne suradnje na dobrobit onkološkim pacijentima. (Hina/Ž. JURIC)

Zaštita prirode i edukacija**VELEBIT KAO RIZNICA ŽIVOTA
U DOBA KLIMATSKIH PROMJENA**

Nacionalni park Sjeverni Velebit je bogatim programom obilježio ovogodišnji Međunarodni dan planina

SENJ ▶ Nacionalni park Sjeverni Velebit je bogatim programom obilježio ovogodišnji Međunarodni dan planina, a uz posjetitelje prisustvovali su i državna tajnica iz Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije Anja Bagarić, ravnatelj Uprave za zaštitu prirode Igor Kreitmeyer, te predstavnici javnih vlasti i brojni drugi gosti.

Program je počeo u posjetiteljskom centru Kuće Velebita gdje je prisutne pozdravio ravnatelj nacionalnog parka Sjeverni Velebit Davor Krmpotić i među ostalim istaknuo da je planina riznica života posebno značajna u aktualnim klimatskim promjenama, a važnost zaštite područja u svom je obraćanju istaknula i državna tajnica Anja Bagarić, koja je naglasila važnost zaštite planinskih područja kao i da nadležno ministarstvo ulaže značajne napore za potporu nacionalnim parkovima, parkovima prirode i ostalim zaštićenim područjima što se može vidjeti i kroz objavu PKK-a poziva »Poboljšano upravljanje zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže Natura 2000«. Uz to, vrše se i značajna ulaganja i u obnovu infrastrukture koja doprinosi zaštiti i očuvanju parkova kao i ulaganja u obnovu planinarskih domova.

U okviru programa su u suradnji sa zaposlenicima PP-a Velebit, NP-a Paklenica, Pećinskog parka Grabovača i Javne ustanove za zaštitu i očuvanje prirode LSŽ za djecu predškolske dobi i osnovnoškolce organizirane radionice na kojima su se mogli upoznati s raznolikim biljnim i životinjskim svijetom Velebita, ali i njegovim podzemljem – špiljama i jamama. Tu je bilo i praktičnih savjeta za boravak u planini te su djeca mogla naučiti što je sve sadržaj jedan planinarski ruksak.

Ispred Kuće Velebita organizi-

ran je i sajam gorskih plodova na kojem su lokalna obiteljska poljoprivredna gospodarstva prezentirala svoje proizvode. Moglo se je uživati u ukusima sireva, sokova, čajeva, meda... Na sajmu su izloženi i radovi Josipa Tomaića koji je i prikazao demonstraciju izrade drvenih skulptura motornom pilom. Prezentiran je i rad udruge Lupus iz Svetog Jurja kroz knjige i fotomografije Krunoslava Raca, a prigodan program s recitacijama, pjesmom i plesom priredili su i učenici područne osnovne škole Dr. Milana Anića iz Krasna.

Arheologinja Maja Grgurić Srzentić s odjela za arheologiju zadarskog Sveučilišta i zadarski fotograf Marko-Lorenzo Blaslov predstavili su projekt »Blago planine«, fotografije pastira i njihovih stada u krajolicima Velebita koje svjedoče o iznimnoj povezanosti ljudi, prirode i povijesti, a predavanje pod nazivom Budućnost velebitskih šuma, održao je Marko Orešković s Fakulteta šumarstva i drvene tehnologije. Istraživanje za svoj doktorat radio je na području sjevernog Velebita i analizirao je kako klimatske promjene, posebno suša i toplinski stres, utječu na rast, sušenje i prirodnu obnovu smreke te je došao do zanimljivih spoznaja koje se tiču budućnosti velebitskih šuma.

S porukom da su planine mjesto na kojem i s kojeg se mora širiti znanje o održivom razvoju i da ekološki treba educirati nove naraštaje kako bi se planine sačuvala za buduće generacije zaključen je program Međunarodnog dana planina, a NP Sjeverni Velebit se zahvalio svim predavačima, izvođačima i sudionicima, kao i OPG-ovima.

D. PRPIĆ

OBAVIJEST

Općinska načelnica Općine Fužine raspisala je javni natječaj za prodaju nekretnine u vlasništvu Općine Fužine prikupljanjem pisanih ponuda. Cjeloviti tekst javnog natječaja objavljen je na mrežnim stranicama Općine Fužine www.fuzine.hr i na oglasnoj ploči Općine Fužine. Rok za podnošenje ponuda je 23. prosinca 2025. godine do 10,00 sati.

KLASA: 944-01/25-02/05
URBROJ: 2170-19-25-3

OBAVIJEST

Grad Mali Lošinj obavještava sve zainteresirane da je raspisan Javni natječaj za prodaju nekretnine u vlasništvu Grada Malog Lošinja. Tekst i uvjeti javnog natječaja nalaze se na web stranici Grada Malog Lošinja (www.mali-losinj.hr) i na oglasnoj ploči Grada Malog Lošinja.

Rok za podnošenje ponuda je 8 dana od dana objave ove Obavijesti u Novom Listu.

GRAD MALI LOŠINJ

POVRATAK DOMA Atelijer Meštrović u Zagrebu otvorio vrata ja

Muzej kakav Meštrović ostavština itekako

Obnovom je prostor konstruktivno osnažen i muzeološki redefiniran, a novi stalni postav posjetiteljima omogućuje intiman uvid u život i stvaralaštvo Ivana Meštrovića, u ambijentu u kojem je umjetnik živio i radio

Ravnateljica Muzeja Sandra Grčić Budimir, premijer Andrej Plenković i ministrica kulture i medija Nina Obuljen Koržinek

Tonka PAVIĆ
Snimio Davor KOVAČEVIĆ

ZAGREB ▶ Slavni Atelijer Meštrović u Zagrebu ponovno je u subotu otvorio svoja vrata javnosti nakon višegodišnje cjelovite obnove pokrenute zbog oštećenja u potresima. Obnovom je prostor konstruktivno osnažen i muzeološki redefiniran, a novi stalni postav posjetiteljima omogućuje intiman uvid u život i stvaralaštvo Ivana Meštrovića, u ambijentu u kojem je umjetnik živio i radio.

Projekt obnove vodila je ravnateljica Muzeja Ivana Meštrovića Sandra Grčić Budimir, dok je autorica novog stalnog postava muzejska savjetnica Barbara Vujanović. Arhitektonsko i likovno oblikovanje potpisuju Damir Gamulin, Antun Ševšek i Jasmin Čemanović iz studija Organizirano oblikovanje.

Nada u budućnost

Na svečanom otvorenju ravnateljica Muzeja Sandra Grčić Budimir istaknula je zahtjevnost procesa obnove i simboliku ponovnog otvaranja Atelijera.

- Iza nas je teško i složeno razdoblje obilježeno potresima, pandemijom i cjelovitom obnovom tijekom koje su inventar, skulpture i djelatnici morali biti preseljeni, a gotovo cijela kuća ponovno presložena. Usprkos svim izazovima, danas s ponosom svjedočimo obnovljenom Ateliju Meštrović i novom stalnom postavu kojim Ivana Meštrovića iznova aktualiziramo s dubokim poštovanjem prema njegovoj ostavštini. Zahvaljujem svima koji su svojim radom, znanjem i predanošću omogućili ovu

realizaciju. Posebnu zahvalnost upućujem svim djelatnicima Muzeja Ivana Meštrovića koji su iznijeli ovu priču. Neka ovaj dan označi početak nove, vedrije dionice Atelijera, u duhu Meštrovićeve umjetnosti koja, kako je napisao Rittig, nosi nadu u budućnost, kazala je Grčić Budimir.

Autorica stalnog postava Barbara Vujanović naglasila je suvremeni muzeološki pristup i važnost ambijenta kazavši kako novi stalni postav Atelijera Meštrović donosi svjež, suvremen pogled na život i stvaralaštvo Ivana Meštrovića.

- Kuća s atrijem, vrtom i

Stalna izložba
uspostavlja
ravnotežu između
tradicije i suvremenosti,
potvrđujući Meštrovićev
dom kao prostor
otvorenog dijaloga
između umjetnosti,
arhitekture i publike

Barbara Vujanović

Autorica stalnog postava Barbara Vujanović

Danas s
ponosom
svjedočimo obnovljenom
Ateliju Meštrović i
novom stalnom postavu
kojim Ivana Meštrovića
iznova aktualiziramo s
dubokim poštovanjem
prema njegovoj
ostavštini

Sandra Grčić Budimir

atelijerom promatra se kao jedinstveni muzejski prostor u kojem ambijent sam postaje dio priče o umjetniku. Skulpture su organizirane u tematske cjeline koje otkrivaju proces nastanka djela, posebno materijala i iskustva koja su oblikovala Meštrovićev opus. Postav ostaje živ i dinamičan zahvaljujući povremenim izmjenama ekspozicija, dok se posjetiteljima želi pružiti toplo, neposredno i senzorno iskustvo, dostupno i onima koji dolaze bez prethodnog stručnog znanja. Nova stalna izložba uspostavlja ravnotežu između tradicije

i suvremenosti, potvrđujući Meštrovićev dom kao prostor otvorenog dijaloga između umjetnosti, arhitekture i publike, dočarala je posjetiteljima Vujanović, prisjetivši se i slavnog posjeta Davida Bowieja ateliju 1990. godine, uoči njegovog koncerta u Zagrebu. Posjetiteljima otvorenja prikazan je i kratak film o obnovi prostora »Povratak muzeja u Meštrovićev dom«.

Kulturološki identitet

Svečanom otvorenju prisustvovali su i predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković sa suradnicima, ministrica kulture i medija Nina Obuljen Koržinek, ministar znanosti, obrazovanja i mladih Radovan Fuchs, ministrica zdravstva Irena Hršić te ministrica zaštite okoliša i zelene tranzicije Marija Vučković, kao i brojni uzvanici i predstavnici kulturnih institucija. Premijer Plenković i ministrica Obuljen Koržinek dotakli su se važnosti i uspjeha postpotresne obnove.

- Zaista sam sretna i ponosna da danas otvaramo još jedan obnovljeni muzej, atelijer Ivana Meštrovića, velikana hrvatske umjetnosti čije je nasljeđe oblikovalo naš kulturološki identitet. Vjerujem da smo ovom obnovom dokazali zahvalnost koju osjećamo prema njemu i svemu što je činio, kazala je Obuljen Koržinek.

Plenković se osvrnuo na cjelokupnu obnovu Zagreba i Banovine nakon potresa.

- Ukupno smo do sada na obnovu Banovine i Zagreba potrošili 4,2 milijarde eura, to je ogroman novac, ali taj će novac ostati trajno kao čvrsti i otporni temelj zagrebačke kulturne i sakralne baštine, zagrebačkih bolnica, sveučilišta, škola i vrtića... Ista stvar je

avnosti nakon višegodišnje cjelovite obnove

Meštrovićeva ko zaslužuje

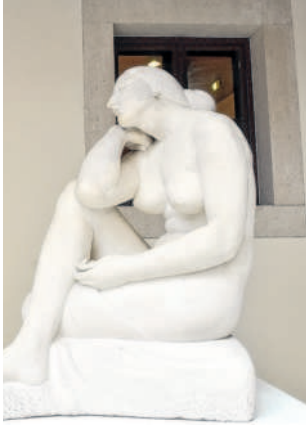
Fleksibilni postamenti i mogućnost rotacije skulptura

U kući u Mletačkoj ulici 8 i 10 izložena su neka od Meštrovićevih najznačajnijih djela

Portret Augustea Rodina

»Kontemplacija«

Kuća s atrijem, vrtom i atelijerom promatra se kao jedinstveni muzejski prostor

»Prst«,
djelo
poznato
i kao
»Ruka«

Obnovom je prostor konstruktivno osnažen i muzeološki redefiniran

BESPLATNO

Ulaz u Atelijer Meštrović besplatan je do kraja godine

i na Banovini, naglasio je premijer, dodavši za kraj prigodan Bowiejev citat, »if we could be heroes just for one day«, referirajući se na sve heroje koji su pridonijeli u obnovi grada.

Nova čitanja

Obnovljeni Atelijer obuhvaća kuću, atrij, vrt i odvojeni radni prostor, koji zajedno čine cjelinu u kojoj su skulpture raspoređene u tematski pregledne cjeline. Posjetitelji mogu pratiti Meštrovićev umjetnički proces, upoznati raznolikost materijala i osjetiti atmosferu doma u kojem je umjetnik živio sa suprugom Olgom i četvero djece. U kući u Mletačkoj ulici 8 i 10, koju je Meštrović oblikovao 1920-ih godina, izložena su neka od njegovih najznačajnijih djela, među kojima su »Miloš Obilić, Povijest Hrvata«, ženski aktovi iz međuratnog razdoblja, kao i rijedak portret kralja Faisala, koji svjedoči o međunarodnom ugledu umjetnika.

Tekstove stalnog postava potpisuju Barbara Vujanović i Mate Marić, a fleksibilni postamenti i mogućnost rotacije skulptura omogućuju promjenjivost izložbe i nova čitanja prostora pri svakom posjetu.

Svečano je otvorenje upotpunio glazbeni performans klasičnog gitarista Srđana Bulata koji je odsvirao »Zdenac života«, a za kraj i prigodni crossover na temu Davida Bowieja.

Ulaz u Atelijer Meštrović besplatan je do kraja godine.

Šajeta na pozornici Gervaisa izveo »Mister Malo Morgen«

Show »Mister Malo Morgen« Dražena Turine Šajete s humanitarnom notom

OPATIJA ▶ Dražen Turina Šajeta sinoć je na pozornici Centra Gervais izveo svoj stand-up nastup pod nazivom »Mister Malo Morgen«. Nakon šest izvedbi diljem Istre i Kvarnera, za svoj sedmi nastup Malo Morgena popularni Šajo odabrao je rodni grad. U jednoiposatnom nastupu Šajeta je nasmejao pristiglu publiku, a večer je imao i humanitarnu notu pomoći Udruzi osoba s invaliditetom Grada Opatije. Kao šećer na kraju večeri, korisnici Udruge uglas

s pjevačem zapjevali su prikladnu pjesmu »Božić je, judi«. Točno 372 broj je gledatelja pristiglih na Šajetin nastup, broj koji je stajao na Šajetinoj majici podno velikog crvenog srca kao dokaz pune podrške pristigle publike. Repertoar? Opatijski! Kao prilagodbu na domaći opatijski teren, Šajeta je, prema svojoj anegdoti iz nastupa, doradio materijal koji je donio pred domaću i poznatu publiku. Sedmo, humanitarno izdanje Mister Morgena donio je brojne Šajetine šale

i anegdote, viđenje promjena Opatija kroz godine, pogled na situaciju u svijetu i zemlji nekad i danas. Publika je prihvatila i zabavila se uz Šajetin program. Na samom kraju koncerta, zasviravši ukulele, Šajeta je uz korisnike Udruge osoba s invaliditetom Grada Opatije izveo svoju poznatu božićnu pjesmu »Božić je, judi«, u izvedbi su se pridružili i članovi publike. a pjevač je u ime Udruge prigodnim poklonima nagrađen za svoj doprinos.

M. DOBRECIOVIĆ

KAKO NABAVITI KALENDAR

Zbog velikog interesa za kalendar obavještavamo čitatelje da se isti može nabaviti (kupnja Novog lista - izdanje 6. prosinca 2025.) u Oglasnom odjelu Novog lista u Rijeci, Andrije Medulića 6-8, tel. 212 102

KALENDAR NA 13 STRANICA SADRŽI:

fotografije koje su dostavili i birali čitatelji, mjesečni datumar, Mjesečeve mijene i zbirni kalendar za 2026. godinu

partneri projekta

Jedan od najutjecajnijih futurologa i humanista, autor bestselera »Technology vs. Humanity«

GERD LEONHARD

UMJETNA INTELIGENCIJA JE SIMULACIJA, A NE STVARNO BIĆE

Pravi razlog zbog kojega treba razvijati tehnologiju je ljudski progres i olakšanje života čovječanstva, a ne zarađivanje novca, koje je sada prvi cilj. Imamo tvrtke koje danas pokušavaju stvoriti umjetnog čovjeka, koje žele zamijeniti obitelj UI stvorenjima, ali to je ludost. Cijeli je niz velikih kompanija koje već sada žele izbaciti ljudske zaposlenike i zamijeniti ih umjetnom inteligencijom, no to je potpuno pogrešno. I upravo je to pitanje oko kojega treba razviti vrlo strogu zakonsku regulativu

Bernard KARAKAŠ

Ljudi iz 2050. godine bit će nam zahvalni samo na jednome - ako do tada potpuno ne uništimo svijet. Odgovor je to Gerda Leonharda, jednog od najutjecajnijih svjetskih futurologa i humanista, autor bestslera »Technology vs. Humanity« i direktora tvrtke The Futures Agency, našeg sugovornika o tome kakva nas budućnost očekuje. Poznat po svojoj misiji »People, Planet, Purpose, Prosperity«, Gerd zagovara razvoj tehnologije koja služi čovjeku i planetu, a ne obrnuto. Održao je više od 2.000 predavanja diljem svijeta za klijente poput Googlea, Microsofta, IBM-a i Europske komisije. Njegovi govori o digitalnoj etici, umjetnoj inteligenciji i »dobroju budućnosti« spoj su vizije i humanizma. Bivši je glazbenik, filmaš i profesor, a danas živi između Zürich i Lanzarotea. Wired ga je proglasio jednim od najutjecajnijih Europljana, a globalno je rangiran među deset najboljih futurologa svijeta.

Unatoč ovoj tvrdnji o mogućnosti da potpuno uništimo svijet, vaše viđenje budućnosti svijeta i čovječanstva bolje je nego što se misli. Možete li to pojasniti.

- Dva su razloga zašto mi je to osnovna misao. Prije svega, opće je mišljenje da su ljudi po svojoj prirodi zli, da ne mogu raditi zajedno. No stvarnost je potpuno drukčija, i to se već pokazalo u povijesti. Kada je stvoreno nuklearno oružje, trebalo je samo 15 godina da se čovječanstvo ujedini oko ideje da se nuklearna bomba više ne smije nikada uporabiti. Ljudi djeluju zajedno kada ih prilike na to natjeraju i to mi daje optimizam, daje mi nadu kako će budućnost biti bolja od današnjice.

Drugi razlog leži u činjenici da se tehnologija strelovito razvija, toliko se dobrih stvari odvija u rastu tehnologije, poljoprivrede, medicine... Puno je izuma koji rješavaju cijeli niz problema s kojima se susrećemo, no problem je što se neki od njih koriste u krive svrhe. Na primjer internet je pretvoren u globalnu špijunsku mrežu, no s dobrom regulacijom i zakonima, svijet će biti puno bolji nego što je to danas.

FATALNE POGREŠKE

Iznenaduje li vas brzina razvoja tehnologije?

- Ono što me iznenaduje je brzina razvoja UI-ja, a to je nešto za što, realno gledajući, još uvijek nismo spremni. Umjetna inteligencija još uvijek je na razini da radi puno grešaka, a puno toga joj se, unatoč tomu, povjerava. I pitanje je kada bi te pogreške mogle postati fatalne.

Koji su najveći etički problemi pri razvoju umjetne inteligencije?

- Pravi razlog zbog kojega treba razvijati tehnologiju je ljudski progres i olakšanje života čovječanstva, a ne zarađivanje novca,

koje je sada prvi cilj. Imamo tvrtke koje danas pokušavaju stvoriti umjetnog čovjeka, koje žele zamijeniti obitelj UI stvorenjima, ali to je ludost. Cijeli je niz velikih kompanija koje već sada žele izbaciti ljudske zaposlenike i zamijeniti ih umjetnom inteligencijom, no to je potpuno pogrešno. I upravo je to pitanje oko kojega treba razviti vrlo strogu zakonsku regulativu.

Kako očekujete da će se razvijati odnosi između ljudskih i UI kolega na poslu tijekom sljedećih 12-18 mjeseci?

- Umjetna inteligencija treba biti samo alat, a ako imate bolji alat, bolje radite. No, treba shvatiti da je potrebno definirati granicu, jer ako umjetna inteligencija radi neki kreativni proces, nameće se pitanje tko je tu stvarni autor? Umjetna inteligencija je simulacija, a ne stvarno biće i nadam se da neće doći do toga da bude ravnopravan kolega ljudskim zaposlenicima.

SUPERINTELIGENCIJA

Hoće li zakonska regulativa oko UI-ja uhvatiti korak s razvojem umjetne inteligencije koja sada strelovito raste i razvija se?

- Ako koristite UI kao alat, to je u redu, no moramo ograničiti razvoj superinteligencije, i oko toga se već javljaju neke inicijative. Ako bismo stvorili UI s kvocijentom inteligencije od 50.000, vrlo brzo bi ovladala svijetom, to bi predstavljalo pitanje sigurnosti i opstanka ljudske rase. Trebamo ograničenja, trebamo zaustaviti rad na superinteligenciji jer će u suprotnom preuzeti svijet.

Kako će UI izgledati za deset ili dvadeset godina?

- Cijela slika svijeta bit će promijenjena. Prije svega energija će biti neograničena i potpuno raspoloživa. Razvojem solarnih tehnologija kao i nuklearne fuzije, energija će prvo postati vrlo jeftina, a potom i besplatna. Kada imate neograničenu energiju, uskoro dobivate i besplatnu hranu, vodu. Razvijat će se i genetički inženjering, medicina... I svime time upravljat će umjetna inteligencija. Do 2030., za samo pet godina, UI će biti moćan kao cijelo čovječanstvo zajedno. Izato će nam, ponavljam, globalna sigurnosna komisija biti nužna, bit će potrebna regulativa koja danas ne postoji.

Kako će do 2050. izgledati globalno tržište rada?

- Prije svega idemo u velike promjene na političkoj sceni. Bit će izgrađene Ujedinjene Europske

Države, koje će, možda, sadržavati i Rusiju. Bit će to država od 800 milijuna stanovnika, možda i milijarde, a sve će biti centralizirano. Dolar više neće biti glavna globalna valuta, sve će biti prebačeno na digitalni novac. U tom smislu tržište rada danas je jako teško predvidjeti.

Imali li šanse da tada zaživi univerzalni osnovni prihod, da svi ljudi dobivaju od države novac iako ne rade?

- Ako radi umjetna inteligencija, povećava se produktivnost i sve postaje jeftinije. Na kraju nećemo ni morati raditi jer će u cijelom sustavu države biti dovoljno novca da to financira. No, vjerujem da to neće doći preko noći, ali će se radni dan svakako smanjiti, radit će se upola manje za isti novac koji sada dobivamo.

NEMAMO VREMENA

Kako će ljudi u budućnosti živjeti u suživotu s prirodom?

- Napravili smo u prošlosti veliku pogrešku s fosilnim gorivima.

Znali smo što čine prirodi, a ipak smo ih koristili preko svake mjere. To ćemo morati popraviti, a s čistim energentima na koje će se čovječanstvo u budućnosti oslanjati bit će to puno lakše izvesti nego danas. No, nemamo previše vremena, moramo početi ozbiljno djelovati što prije. I očekujem kako će se uskoro, bar u Europi, uvesti porez na ugljični dioksid. U globalnoj akciji čišćenja trebat će u to uvjeriti i zemlje poput

Budućnost će biti bolja nego što mislimo - ali samo ako pohlepu zamijeni odgovornost i ako tehnologiju obuzda pametna, globalna regulacija te ona ostane u službi čovjeka, ne profita

Umjetna inteligencija najunosnija je stvar još od zlatne groznice, i to koriste velike kompanije kako bi se dodatno obogatile, no ljudi neće na to pristati, neće plaćati tu cijenu

Kine, koje užasno zagađuju, a to svakako neće biti lak zadatak.

Što očekujete da će se događati u sljedećih dvanaest mjeseci?

- Bit će to vrlo turbulentno vrijeme. Prije svega, u SAD-u će doći do svojevrstne revolucije. Demokracija u SAD-u je u padu, a Amerikanci kao nacija to neće prihvatiti i svojevrstna revolucija je neizbježna. Nadalje, očekujem veliki sukob između tehnooptimista, zagovornika umjetne inteligencije i visokih tehnologija, s humanistima. Ljudima koji ne žele da našim životima ovladaju strojevi. I treće, očekujem tijekom sljedeće godine i velike prosvjede mladih koji vide kuda nekontrolirani razvoj tehnologije ide, i to ne žele prihvatiti. Umjetna inteligencija najunosnija je stvar još od zlatne groznice i to koriste velike kompanije kako bi se dodatno obogatile, no ljudi neće na to pristati, neće plaćati tu cijenu.

Stu Thomas

Napravili smo u prošlosti veliku pogrešku s fosilnim gorivima.

Znali smo što čine prirodi, a ipak smo ih koristili preko svake mjere. To ćemo morati popraviti, a s čistim energentima na koje će se čovječanstvo u budućnosti oslanjati bit će to puno lakše izvesti nego danas

Jonathan i Riječki simfonijski orkestar u projektu koji donosi novo ruho poznatim pjesmama

NE MORAMO RADITI KOMPROMISE, GLAZBA JE ZA NAS ČISTA SLOBODA

Kako smo nekako, hajmo reći osigurani poslovima, onda nam je ovo tu čista sloboda. Ne moramo raditi kompromise, ne moramo prestati biti autentični, nego možemo istraživati. I to što radimo ne mora biti komercijalno uspješno

Katarina BOŠNJAK

Jonathan je bend koji se na riječkoj alternativnoj sceni pojavio prije desetak godina, dakle za riječku alternativnu scenu relativno nedavno, ali su brzo stekli prepoznatljivost i publiku. Iako se mogu mjeriti s poznatijim bendovima, članovi grupe ne prestaju eksperimentirati, pa tako ove godine ručno uređuju omote ploče svog posljednjeg albuma i na tristo-tinjak primjeraka lijepe ogledala. Svi su u jednom trenutku radili u bivšem klubu Život i svirali po garažama, a

sada pripremaju cjelovečernji koncert s Riječkim simfonijskim orkestrom, koji će se održati 19. prosinca u HNK Ivana pl. Zajca.

Jonathan svakim novim izdanjem pokazuju rast i ne boje se pomicati vlastite glazbene granice, a najavljeni koncert pokazuje još jedan veliki korak. Prilika je to da beskompromisna, emotivna, žestoka i iskrena glazba Jonathana u jedinstvenoj izvedbi s Riječkim simfonijskim orkestrom dobije novo ruho. Bit će to prilika čuti izvedbe pjesama

»Battles«, »Hands«, »School«, »Have It All«, »Wake Up Call«, »Coming On Hard«, »Oh My God«, »Monkeys«, »Sometimes«, »Moments«, »Pictures«, »Leaving Here«, »Darling«, »Heaven«, »Maggie«, »Way To Go« i doživjeti jedinstveno glazbeno iskustvo.

Koncert Jonathana i Riječkog simfonijskog orkestra održat će se u režiji Olje Lozice, orkestracije i ravnanje orkestrom potpisuje Olja Dešić, a fotografiju Filip Kovačević, dok je ton majstor Matej Zec. Kao gosti će

se priključiti Ivan Kovačić (tenor sax), te Diana Kovačić i Ana Jakšić kao prateće vokalistice. Tim smo povodom razgovarali sa Zoranom Badurinom i Nikicom Jurjevićem iz Jonathana.

PLANULE KARTE

Koncert u HNK Ivana pl. Zajca rasprodan je već neko vrijeme. Jeste li očekivali toliki interes?

ZORAN: Iznimno smo sretni zbog toga. Znali smo da će biti dobar interes, ali ne baš takav, da u dva dana

planu sve karte, i ne samo to, nego i dalje svi svakodnevno pitaju za karte. Bio je plan u startu da i koncert bude dva dana zaredom, ali je kazalište pretrpano u 12. mjesecu, tako da smo ipak sveli na jedan datum, ali vrlo vjerojatno ćemo opet to nekad ponoviti. Što se tiče očekivanja, ovo tu je stvarno posebna prilika za nas, nikad nismo tako nešto radili, a pjesme su totalno drugačije u ovom aranžmanu, dakle emocije puta šest. I nama je to nekakva kruna našeg rada, što se tiče glazbe, sada smo unutra skroz.

U posljednje vrijeme češće svirate u muzejima, kazalištima i institucionalnim prostorima, a rjeđe u »podrumima« i malim klubovima...

NIKICA: Uvijek se kreće iz garaže, iz takvih prostora, a kada se sve preslika u neki drugi prostor, to daje na veličini izazova. Svirali smo tako za Vrisak u MMSU, ali i u Zagrebu na krovu MSU-a...

Osjećate li da se time mijenja odnos s publikom?

ZORAN: Mislim da ne. Mi idemo gdje nas zovu, ali ipak biramo tako da ne sviramo baš svugdje. Valjda nas se tako percipira u zadnje vrijeme, tako da nas se stavlja u nekakve kulturne okvire, i meni je to drago, da ne sviramo po vašarima.

NIKICA: Nedavno smo svirali kod Buzeta u tvrđavi Petra Piloza, koja je baš usred ničega, dakle ljudi baš namjenski moraju doći tamo.

ZORAN: Bili smo uvjereni da će doći deset ljudi, na kraju je bilo krcato. Dakle par lampica, na agregat sve radi, a traktorom su nam peljali opremu.

ČISTA SLOBODA

Nedavno ste gostovali i u mari-borskoj Pekarni, pa ste se za njihov podcast osvrnuli na komercijalnu glazbu i logiku u kojoj se muzika radi prvenstveno zbog profita, za razliku od alternativne scene koju vidite kao autentičniju. Postoji li strah da s vremenom i sami ne skliznete u to? Kako bend može dugoročno

opstati bez prilagodbe tržištu?

ZORAN: Baš smo neki dan bili u Zagrebu s Antom Batinovićem, pa smo mu pričali kako smo se dugo mučili s time što se ne možemo kompletno posvetiti glazbi jer imamo poslove i tako dalje. To nam je bila nekakva prepreka, uvijek smo mislili da, ako je ovo sada mjuza koju radimo koliko stignemo, da kada bismo se mogli više tome posvetiti, to bi bilo još bolje. A onda s druge strane smo shvatili u biti da kad radiš samo muziku da to postane i egzistencijalna stvar, i onda nužno moraš raditi nekakve kompromise. I vrlo vjerojatno onda puno lakše sklizneš. Mi kako smo nekako, hajmo reći osigurani poslovima, onda nam je ovo tu čista sloboda. Ne moramo raditi kompromise, ne moramo prestati biti autentični, nego možemo istraživati. I to što radimo ne mora biti komercijalno uspješno.

NIKICA: Dovoljno smo slobodni da nam se to ne događa, nismo ni za koga potpisani, nemamo nikakvog »gazdu«. Nikad nam nije dirigirao

nitko osim sada Olje Dešića.

ZORAN: Ali i to je stvar niza odluka koje smo donosili tijekom godina, mogli smo se polakomiti na neke diskografske priče i sada bi bili zarobljeni, morali bi izdati tko zna koliko albuma u malo vremena. I to je isto jedan od načina kako se lako sklizne u to da prestaje biti bitna muzika, a postaju brojke.

Gostovali ste i u Europi i van nje, i vidjeli razne modele kulturnih centara, autonomne, gentrificirane, institucionalne. Vidite li potencijal za razvoj takvog prostora danas u Rijeci? Što Rijeci trenutačno najviše nedostaje da bi nezavisna glazbena scena bila održiva?

NIKICA: Mislim da zapravo fali ljudi. Fali neke kritične mase koja će sve to pratiti. U zadnjih desetak godina, pa i više, otkad smo ušli u Europsku uniju, velik je odljev ljudi iz Rijeke, a prvo idu glave, dakle najpametniji i najsposobniji koji su najbolje stvarali ovdje, oni odlaze jer ovdje više ne mogu. Odljev mozgova, to nam je jedan od najvećih problema.

ZORAN: Da, a i mislim da se scena mora dogoditi organski, ne kroz institucije. Može se napraviti 60 co-working prostora i ne znam čega, ali ako nema organskog interesa, ako nema strasti, nema ničega. Mi se uvijek sprdamo, i ovo nije sad kritika Slovenije, ali uvijek kad demo svirati tamo imaju najbolje instrumente, nova pojačala, prekrasno je sve, ali nikako da osjetim nešto. Super su ljudi, genijalni, fora je glazba, ali nema onog nečeg... a možda je i prošlo vrijeme organske glazbe, možda sad sve ide kroz institucije. Danas isto nekakve nove poluzvijezde i zvijezde dolaze kroz TV showove i to je sasvim normalno. Meni prije ne bi palo na pamet, dok sam bio mlad, ići u takve emisije, a mladim generacijama je sada to jedna od opcija.

PRIJE SVEGA PRIJATELJI

U reportažama s vaših koncerata jako je česta ta sintagma »eksplozivna energija« kojom se opisuje vaš nastup. Čini mi se da tu svakako ima postupnog građenja

napetosti, međutim zanima me kako ste gradili svoj performer-ski stil, ako uopće jeste svjesno tome pristupali?

NIKICA: Vjerojatno se negdje na početku to izgradilo, ali nismo nikad na glas pričali o tome, mi dosta toga puštamo da se spontano odvijte. Isto kao što i neke pjesme napravimo spontano, dakle nije ih nitko dirigirao već su nastale po tome kako smo se osjećali i tako nastane, bilo lagana ili žešća pjesma. Na kraju to diktira set listu, i tome se predamo skroz – kad smo žestoki onda smo što žešći, kada smo nježniji onda želimo da se to osjeti, i da spojimo te osjećaje što bolje.

ZORAN: Mogu za sebe reći, najjednostavnije, meni su te pjesme stvarno dobre. I onda kad ih izvodimo stvarno uživam i osjetim ih i to izade van.

NIKICA: A nije za zanemariti i to što smo mi prije svega prijatelji - 2011. smo kao nešto počeli, izašli van 2013., i cijelo vrijeme je ista postava, isti ljudi, pridružio se Hrvoje naknadno, ali nitko nije otišao. To jako puno znači, ali i to da se u puno toga slažemo, spajaju nas isti osjećaji i razmišljanja.

ZORAN: I baš je bend, dakle nije projekt, mislim da kad jedan otpadne, da je to to, teško da će se tražiti zamjene.

NIKICA: A mislim i da se zapravo nikome ne da. Živimo tu jednu priču, pa dok traje, traje. Nismo kao bendovi kojima odu četiri člana, ostane jedan, i misle da je bend.

ZORAN: Ne funkcioniramo na taj način. A realno ne znam kako bih ove pjesme izvodio sa šezdeset godina...

Najnoviji album »Everyone Else Is Ok« mnogi su doživjeli kao jedan od vaših najzrelijih. Nastajao je, ako se ne varam, nekih pet godina...?

ZORAN: Nije baš nastajao pet konzistentnih godina, dogodila se korona i hrpa djece, a to oduzme većinu vremena. Kreativnost je otišla u nekom drugom smjeru,

IVANA BARTOLOVIĆ RESCH

FILIP GRZINCIC

djeca su isto kreacija i tu je otišao dio nas. Ali da, postali smo zreliji kroz sve to, i to se vjerojatno osjeti u albumu, a sigurno je razlog tome i što su pjesme odležale, nismo ih odmah pustili van.

NIKICA: Nismo se mučili raditi, u smislu da se pjesme mora napraviti pa da smo u nekoj borbi s time, nego smo radili kako nam je išlo i kako smo imali vremena. Kada je došlo vrijeme i kada smo shvatili da imamo pjesama, odlučili smo da je vrijeme objaviti ih.

Kako danas gledate na taj album s određenim vremenskim odmakom? I kako vam je kada neki duži period radite na nečemu što bi koncepcijski trebalo biti cjelina, gubite li se i opet nalazite putem?

ZORAN: Na albumu ima nekih pjesama koje su od pre 10 godina,

ZORAN BADURINA – VOKAL
BRANKO KOVAČIĆ – BUBNJEVI
DARKO PETKOVIĆ – GITARA
TOMISLAV RADINOVIĆ – GITARA
HRVOJE ŠČULAC – KLAVIJATURE/KEYBOARD
NIKICA JURJEVIĆ – BAS GITARA

a ima i nekih koje su nastale u jednom dahu prije dvije godine, tako da je to mješavina svega, tu je i hrpa starih pjesama za koje nismo bili spremni pa su stajale u kompjuteru i čekale. A dio kreativnosti je izgubiti se i ponovno pronaći.

NIKICA: Imamo općenito i puno materijala koje nismo završili i onda te pjesme još uvijek čube, čekaju, možda ćemo ih jednom negdje završavati, možda nećemo. Znam poludjeti kad mi on (op.a. Zoran) izvuče za novu stvar neko pjevanje koje je napravio prije deset godina, pa kažem daj, neću nazad na to.

ČUDO JEDNO

Izvodite li često i na koncertima neobjavljene pjesme?

ZORAN: Dosta puta to napravimo, da. Sad smo sad smo na zadnjih par koncerata izvodili ovu jednu novu, čisto vidimo kako diše. A starije neobjavljene često slušamo na probama, pa se začudimo kako su dobre, krenemo ih probati da možda izvedemo i live, ali ne ide. Pitala si ranije kako nam je sada slušati ovaj album – uvijek dok ga snimamo i radimo produkciju i miks, dosta smo analni oko svake sitnice, sve zvuči grozno, umorne su nam uši... I onda ne slušamo jedno vrijeme jer ti ide na živce, ali onda izvođenjem na koncertu poprime skroz novo ruho, dobiju snagu i život te pjesme.

Kako pjesme s »Everyone Else Is Ok«, ali i drugih albuma, funkcioniraju u kontekstu orkestralnih aranžmana na kojima sada radite?

ZORAN: Sve smo pomiješali, sve albume stavili u ovaj set, a koji je kompletno drukčiji nego inače. Izabrali smo pjesme koje lijepo idu s orkestrom i koje su u

biti realno oduvijek pitale orkestar, i mi uvijek imamo neke orkestracije na pjesmama, npr. s violinama, ali sad su dobile 50 ljudi koji će sve to svirati. Ukupno će na koncertu biti 15 pjesama, nekih četiri su bez orkestra, te smo htjele da budu baš bendovske, a ove s orkestrom su čudo jedno. Ovaj koncert nije klasični koncert nego više predstava, bit će tu i plesača i gostiju i back vokala i projekcije i light, svašta nešto, a večer je podijeljena u blokove.

Već ste ranije imali pojedine pjesme izvedene s orkestrom – u kojem ste trenutku shvatili da to može prerasti u cjelovečernji koncert? Kako je uopće došlo do suradnje s Riječkim simfonijskim orkestrom i što vas je potaknulo da se odlučite na taj iskorak?

ZORAN: Kada smo početkom godine svirali u HNK, dvije pjesme, skupa sa Letom 3, Urbanom, Mrletom i Ivankom, tada je Olja Dešić raspisao naše pjesme i sada, kada smo dobili poziv ponovno nastupati, samo je nastavio raditi na našim drugim pjesmama. Sada su napravljene orkestracije, dakle oni su napravili svoje, a mi svoje, vježbamo odvojeno.

Vama je zapravo neizvjesno to kako će sve skupa zvučati i izgledati na koncertu?

ZORAN: Je, neizvjesno je ne samo jer ćemo prvi put svirati s njima, nego ćemo i na dan prije koncerta prvi put vidjeti projekcije, light, plesači će prvi put probati. Sve će za nas biti prvi put na dan prije samog koncerta. Ali to je super jer je lišeno kontrole, na taj se način dogodi puno dobrih stvari. A energija je od starta dobra, svi su toliko uključeni, rade strastveno kao

da su plaćeni 50 miliona eura.

EZOTERIČNA CRTICA

Kao članovi benda ste lokalno društveno angažirani, podržali ste prosvjed podrške Palestini u Rijeci, kao i Marš za 8. mart, te prosvjed »Ujedinjeni protiv fašizma«, svirali ste i na humanitarnim koncertima. Doživljavate li takve geste kao prirodan nastavak vašeg umjetničkog rada?

ZORAN: Ma mislim da je to dio ljudskosti, ništa drugo. Nema to veze s bendom, to je jednostavno dio postojanja kao normalan čovjek, uglavnom smo s obiteljima i djecom na ramenima hodali s ostalim ljudima.

I u tom smislu, mislite li da je danas ispravnije zauzeti jasan stav i koristiti svoju platformu ili odbiti sudjelovati, bojkotirati?

ZORAN: Nije sve crno-bijelo, i zvuči kao migoljenje ovo što odgovaram, ali zaista nije sve crno-bijelo. Ovo što smo pričali o komercijalnoj glazbi, ako je to nekome pitanje egzistencije, stvari prestaju biti jednostavne, a pogotovo u Hrvatskoj koja ima malo tržište, pa i kad radiš komercijalno i uspješno, nisi bogataš, a pogotovo ako još doma imaš djecu... Što se tiče zauzimanja stava, to je isto pitanje slobode i sigurnosti, primjerice, dok nisam bio roditelj, uvijek bi izabrao sve jasno reći na glas. Mislim da treba i sada, ali treba postupati mudro.

Što vas trenutačno više zanima, čime se dalje planirate baviti u bendu?

ZORAN: Mislim da će nam ova sada suradnja s orkestrom dosta pomaknuti stvari u glavi, ali ne znamo dok se ne dogodi.

NIKICA: Napravili smo neke tri nove pjesme, i sve su potpuno drukčije jedna od druge, ali su još više art nego ikada.

Kada se sve oduzme i zbroji, što danas želite da Jonathan predstavlja, glazbeno i društveno?

ZORAN: Meni u startu, ovo će zvučati kao klišej, ali kao potpuno uranjanje u nešto ezoterično. Uvijek smo pričali o tom osjećaju uranjanja u neko jezero pri čemu u potpunosti nestane ego, a sad kad čitam neke stare tekstove i pitam se tko je to pisao, odakle

“ U zadnjih desetak godina, pa i više, otkad smo ušli u Europsku uniju, velik je odljev ljudi iz Rijeke, a prvo idu glave, dakle najpametniji i najsposobniji koji su najbolje stvarali ovdje, oni odlaze jer ovdje više ne mogu. Odljev mozгова, to nam je jedan od najvećih problema

NIKICA JURJEVIĆ

je to došlo, bude kao da to nisam ja radio. Imamo tu neku ezoteričnu crticu od starta, a sada se može reći da je etabliran na neki način, pa mi je Jonathan lijepi dio života.

NIKICA: Od početka, kada smo se našli, sve je vodilo to neko prijateljstvo, nekako smo i rasli zajedno. Puno je to, sada smo u četrdesetima, a petnaest godina smo proveli zajedno, to je trećina života, a usput su i obitelji nastajale, djeca su došla. Izgradili smo se i kao ljudi i kao prijatelji.

ZORAN: Mislim da smo sada međusobno bolji nego ikada. U startu je to ono zaljubljanje, kao kad prohodaš s nekim, nakon toga idu svađe i sve, i ako smo to uspjeli proći, onda je sve okej.

SIROVA KONCERTNA ENERGIJA

Kao bend čija izdanja su redovito svrstana na ljestvice najboljih rock albuma, Jonathan slovi za jedan od najboljih regionalnih live bendova. Koncerti su im nabijeni sirovom energijom zbog čega su i nagrađivani za najboljeg koncertnog izvođača. Od debitantskog albuma »Bliss« koji ih je lansirao na vrh domaćeg indie rocka, te hvaljenog dvostrukog izdanja »To Love/To Hold«, Jonathan su s aktualnim izdanjem »Everyone Else Is Ok« još jednom zasjeli na vrhove ljestvice najboljih prošlogodišnjih albuma. Kao izuzetno koncertno aktivan bend iznova dokazuju zašto su regionalna rock sila, nastupali su uz imena poput The Editors, na američkom SXSW festivalu, a njihova vinilna reizdanja se redovito rasprodaju.

“ Mislim da se scena mora dogoditi organski, ne kroz institucije. Može se napraviti 60 co-working prostora i ne znam čega, ali ako nema organskog interesa, ako nema strasti, nema ničega

ZORAN BADURINA

Tomislav Radinović

Darko Petković

Branko Kovačić

Kambodža, zemlja koja živi između sjećanja i budućnosti

DUBOKO RANJENA, DUBOKO PONOSNA

Zemlja u kojoj se danas opet čuje zveckanje oružja i ponovno govori o evakuacijama još uvijek nosi teška sjećanja iz ne tako davne prošlosti. Diljem Kambodže nalaze se Polja smrti, mjesta masovnih pogubljenja iz vremena režima Crvenih Kmera. U tim memorijalnim centrima postaje jasnije zašto se svaka nova nestabilnost doživljava s posebnom nelagodom i zašto bilo kakav oružani sukob vraća sjećanje na traumatično iskustvo koje je obilježilo čitavo društvo

Napisala i snimila
Danijela BAUK

Opet se duž tajlandsko-kambodžanske granice čuje grmljavina topništva, raketa i zračnih napada. Sela u pograničnom području koji se proteže stotinama kilometara evakuirana su po drugi put u posljednjih pet mjeseci, a tisuće ljudi smještene su u privremena skloništa, ne znajući kada će se vratiti svojim domovima.

Dugogodišnji granični spor između Tajlanda i Kambodže još je jednom eskalirao, sukobi su izbili svega nekoliko mjeseci nakon prekida vatre, koji se od početka pokazao krhkim, potvrđujući koliko su odnosi dviju zemalja opterećeni nepovjerenjem i neriješenim povijesnim prijeporima oko granica. Srpanjski dogovor postignut je pod snažnim pritiskom Washingtona, u trenutku kada su obje zemlje bile pred istekom roka za pregovore o snižavanju carina na ključne izvozne proizvode za američko tržište. Dok je Tajland na primirje pristao nevoljko, Kambodža je, kao pregovarački slabija strana, bila sklonija prihvatiti međunarodno posredovanje.

KORIJENI SUKOBIA

Korijeni sukoba sežu u kolonijalno razdoblje, kada je Francuska početkom 20. stoljeća povukla granicu između tadašnjeg Sijama, današnjeg Tajlanda i Kambodže. Razgraničenje, osobito u planinskim i slabo naseljenim područjima, nikada nije precizno provedeno na terenu, što je ostavilo prostor za različita tumačenja i povremene incidente.

Najpoznatije žarište spora je područje oko hrama Preah Vihear, drevnog hinduističkog kompleksa na litici planinskog masiva Dangrek, na sjeveru Kambodže, uz samu granicu s Tajlandom. Međunarodni sud pravde (ICJ) je 1962. presudio da hram pripada Kambodži, no Tajland nikada nije u potpunosti prihvatio presudu.

Napetosti su već jednom ozbiljno eskalirale između 2008. i 2011. godine, kada su sukobi oko Preah Viheara odnijeli živote vojnika i civila te prisilili tisuće ljudi na bijeg. Tada su borbe zaustavljene uz posredovanje ASEAN-a, Udruženja naroda jugoistočne Azije, no temeljni spor ostao je neriješen. Od tada se odnosi dviju zemalja periodično pogoršavaju zbog vojnih incidenata, infrastrukturnih zahvata i optužbi za kršenje granice, koja, iako prolazi kroz relativno mala i rijetko naseljena područja, i dalje ima snažno simbolično i nacionalno značenje za obje strane.

Aktualni sukobi na granici za Kambodžu imaju i dublji kontekst. Zemlja u kojoj se danas opet čuje zveckanje oružja i ponovno govori o evakuacijama još uvijek nosi teška sjećanja iz ne tako davne prošlosti. Diljem Kambodže, pa i nedaleko od glavnog grada Phnoma Penha, nalaze se Polja smrti, mjesta masovnih pogubljenja iz vremena režima Crvenih Kmera. U tim memorijalnim centrima postaje jasnije zašto se svaka nova nestabilnost doživljava s posebnom nelagodom i zašto bilo kakav oružani sukob vraća sjećanje na traumatično iskustvo koje je obilježilo čitavo društvo.

NEPRIJATELJI REVOLUCIJE

Naziv Polja smrti odnosi se na niz lokacija diljem Kambodže gdje je između 1975. i 1979. režim Crvenih Kmera sustavno pogubio između 1,5 i 2 milijuna vlastitih građana. Riječ je o jednom od najtežih genocida 20. stoljeća, u kojem je, prema

procjenama povjesničara i Ujedinjenih naroda, stradala gotovo četvrtina tadašnjeg stanovništva zemlje. Dolaskom Crvenih Kmera na vlast, pod vodstvom Pol Pota, u Kambodži je proglašena takozvana »godina nula«, a režim je započeo radikalni pokušaj stvaranja klasno »čistog« društva ukidanjem novca, škola, religije, privatnog vlasništva i prisilnim pražnjenjem gradova pa je stanovništvo masovno protjerano iz urbanih središta u radne logore na selu. Polja smrti nisu bila jedno mjesto, već stotine masovnih grobnica rasutih po cijeloj zemlji,

Hram Ta Prohm u kompleksu Angkora mjesto je gdje je priroda preuzela glavnu ulogu

Choeung Ek jedno je od najpoznatijih stratišta iz vremena režima Crvenih Kmera

najpoznatije se nalazi u Choeung Eku, nedaleko od Phnom Penha, gdje su tisuće zatvorenika dovedene iz mučeničkog centra Tuol Sleng, znanog i kao S-21, kako bi bile pogubljene. Tuol Sleng je bivši zatvor i istražni centar u Phnom Penhu koji se nalazio u zgradi srednje škole, a gdje je bilo zatočeno, mučeno i ispitivano više od 14.000 ljudi, uglavnom intelektualaca, državnih službenika i navodnih »neprijatelja režima«, a preživjelo ih je tek nekoliko. Glad, prisilni rad, bolesti i mučenja činili su dio sustava istrebljenja. Danas je jedan od najvažnijih memorijalnih centara u zemlji, s očuvanim ćelijama, dokumentima i fotografijama žrtava i smatra se ključnim mjestom za razumijevanje kambodžanskog genocida i povijesti zemlje.

Na Poljima smrti, zbog nestašice

KAMBODŽA U BROJKAMA

Površina: oko **181.000 km**
Stanovništvo: približno **17 milijuna**
Prosječna dob stanovništva: **oko 26 godina**
Religija: više od **90%** stanovništva su theravada budisti
BDP: oko **30 milijardi USD**
BDP po stanovniku: približno **1.700 USD**
Prosječna mjesečna plaća: oko **250 – 300 USD** (više u turizmu i gradovima)

metaka, egzekucije su često provodene motikama, palicama ili noževima, a djeca su ubijana posebno mučki, udarcima o debla stabala, kako ne bi tražila osvetu. Žrtve nisu bili samo politički protivnici, na meti su bili intelektualci, učitelji, liječnici, redovnici, pripadnici etničkih i vjerskih manjina, ali i obični seljaci optuženi za pogrešno razmišljanje. - Dovoljno je bilo nositi naočale ili govoriti strani jezik da bi osoba bila proglašena neprijateljem revolucije. Moj je djed ubijen jer je

SVJEŽINA I JEDNOSTAVNOST

Kambodžanska kuhinja temelji se na riži, ribi i svježem začinskom bilju, a oblikovana je utjecajima Indije, Kine i susjednih zemalja jugoistočne Azije. Najpoznatije jelo je amok, riba kuhana na pari u kokosovu mlijeku s limunskom travom i kurkumom. Česta su i jela poput lok laka (govedina s umakom od lime te i papra) te nom banh choka, rižinih rezanaca s blagim ribljim umakom. Za razliku od tajlandске kuhinje, kambodžanska jela uglavnom su manje ljuta, a poseban okus daje fermentirana riblja pasta prahok, važan sastojak tra-

bio učitelj, moji su roditelji završili u izbjegličkom logoru u Tajlandu, tamo sam i ja rođen, priča nam naš domaćin u Kambodži, G1, nadimak koji si je sam dao kako bi zapadnjački turisti lakše izgovarali njegovo ime, pa nastavlja:

- Ja sam se vratio, moji su roditelji ostali u Tajlandu. Gotovo da nema obitelji u Kambodži koja nije izgubila svog člana tijekom režima Crvenih Kmera. Da, taj je režim i genocid koji je sproveo ostavio dubok trag na svima nama, na cijelo društvo, no, koliko god odajemo počast žrtvama tog nerazumnog režima, koji, iskreno govoreći, nikad konkretno nije bio kažnjen za svoja nedjela, unatoč presudama, toliko želimo i gledamo u budućnost, ne želeći da nas to trajno obilježi. I danas život u Kambodži nije lak, ali želimo se okrenuti onome što je pred nama, a ne živjeti u prošlosti, zaključuje G1.

Danas su Polja smrti memorijalna mjesta, ali i bolna opomena. I dalje se povremeno pronalaze ljudski ostaci, a traume genocida duboko su utisnute u kambodžansko društvo. Za mnoge preživjele, pravda je bila djelomična i zakašnjela, no sjećanje ostaje ključno u borbi protiv zaborava.

A oni koji su preživjeli, svoja su svjedočanstva pretočili u knjige objavljene zahvaljujući međunarodnoj pomoći, stranim izdavačima i nevladinim organizacijama koje su prepoznale važnost osobnih svjedočanstava u dokumentiranju genocida i očuvanju kolektivnog sjećanja u kojima opisuju osobna iskustva logora, prisilnog rada i gubitaka, nastojeći sačuvati sjećanje na genocid. To čine, naravno, da i prežive. Knjige prodaju za 10-ak dolara, a sve da ne bi prosili.

ULOGA RELIGIJE

U Kambodži se na ulicama rijetko susreću prosjaci, što često iznenađuje posjetitelje s obzirom na razinu siromaštva u zemlji. Razlog leži u snažnim obiteljskim vezama, ali i u kulturološkom shvaćanju dostojanstva, zbog kojeg se prosjačenje doživljava kao krajnja mjera, a ne svakodnevna praksa. Na ulicama i trgovima češće se susreću invalidi koji pokušavaju zaraditi kroz rad i vještinu, a ne pukim traženjem milostinje. Riječ je ponajprije o žrtvama kopnenih mina, zaostalih iz rata i sukoba iz druge polovice 20. stoljeća. Mnogi su ostali bez udova, bez mogućnosti stalnog zaposlenja i uz ograničenu državnu pomoć. Umjesto klasičnog prosjačenja, često prodaju suvenire ili sviraju u malim uličnim orkestrima, nastojeći zadržati osjećaj dostojanstva i samostalnosti, ali i podsjetiti na dugotrajne posljedice rata koje su u Kambodži i danas vidljive.

Takva svakodnevnica danas se susreće s drukčijom Kambodžom,

Pržene tarantule

dicionalne prehrane. Kuhinja Kambodže poznata je po jednostavnim, uravnoteženim okusima, manjoj upotrebi ljutine u odnosu na susjedne zemlje i snažnoj povezanosti s rijekom i jezerima. Kuhinja je snažno oslonjena na sezonske namirnice i lokalne tržnice, s naglaskom na svježinu i praktičnost, a ne na začinjenu agresivnost ili vizualni efekt.

PARLAMENTARNA MONARHIJA

Danas je Kambodža ustavna monarhija s kraljem kao simboličnom figurom. Zemlja se i dalje suočava s izazovima siromaštva, korupcije i ograničenih demokratskih sloboda, ali bilježi gospodarski rast, ponajprije kroz turizam i tekstilnu industriju. Ključnu ulogu posljednjih gotovo 40 godina imao je Hun Sen, koji je zemljom vladao od 1985. do 2023., čineći ga jednim od najdugovječnijih premijera na svijetu. Godine 2023. Hun Sen formalno je prepustio premijersku dužnost svom sinu Hunu Manetu, no zadržao je značajan politički utjecaj kao predsjednik Senata i vodeća figura vladajuće Kambodžanske narodne stranke (CPP). Kralj ima pretežno ceremonijalnu i simboličnu ulogu, dok je stvarna politička vlast u rukama vlade i parlamenta. Norodom Sihamoni stupio je na prijestolje 2004. godine, nakon abdikacije svoga oca Norodoma Sihanouka. Sihamoni je po obrazovanju plesač i koreograf, veći dio života proveo je u inozemstvu, osobito u Francuskoj i Češkoj, a prije dolaska na prijestolje bio je kambodžanski veleposlanik pri UNESCO-u. Smatra se nenametljivim i politički neutralnim monarhom, čija je uloga prvenstveno očuvanje nacionalnog jedinstva i tradicije.

onom u kojoj većinu čine mladi ljudi, a snažno je povezana i s ulogom religije, prije svega theravada budizma, službene i dominantne vjere u zemlji. Više od 90 posto stanovništva pripada budističkoj tradiciji, koja naglašava nenasilje, meditaciju, monaški život, ali i obvezu pomaganja drugima.

Zanimljiva je i kampanja Buddha is not a souvenir, odnosno Buda nije suvenir koju su pokrenule državne institucije i budističke zajednice kako bi se zaštitilo vjersko i kulturno dostojanstvo Budina lika. Cilj joj je upozoriti turiste da se kipovi i prikazi Bude ne koriste kao suvenir ili dekoracija. Kampanja je odgovor na rast turizma i praksu komercijalizacije religijskih simbola, a poruka je jasna - Buda nije estetski objekt, nego sveti simbol, a upozorenja su istaknuta u zračnim lukama, hotelima i hramovima.

VIŠE OD ATRAKCIJE

Takav odnos prema vjeri posebno dolazi do izražaja na mjestu

koje je za Kambodžu mnogo više od turističke atrakcije. Angkor Wat, najveći vjerski kompleks na svijetu i jedno od najvažnijih arhitektonskih dostignuća ljudske civilizacije, nije tek razglednica, nego mjesto povijesnog i duhovnog identiteta zemlje, nacionalni simbol prikazan na državnoj zastavi.

Usred džungle sjeverne Kambodže, sagrađen u prvoj polovici 12. stoljeća, bio je središnji hram moćnog Kmerskog carstva, koje je na svom vrhuncu vladalo velikim dijelom današnje jugoistočne Azije. Prostire se na više od 160

hektara, a već pri samom dolasku posjetitelja dočekuje impresivan prizor: široki kameni most, simbolična granica između zemaljskog i božanskog svijeta. Pet tornjeva u središtu hrama uzdiže se poput lotosa, predstavljajući planinu Meru, mitsko središte svemira. Šetnja Angkor Watom otkriva više od 800 metara reljefa, koji prikazuju prizore iz epova Ramayana i Mahabharata, ali i scene dvorskog života, ratova i procesija. Riječ je o kamenom ispisanoj kronici carstva, u kojoj se religijski mit isprepliće s političkom propagandom. Hram je 1992. godine upisan na UNESCO-ov Popis svjetske baštine.

Iako ga danas obilaze milijuni posjetitelja, Angkor i dalje ostaje mjesto u kojem se religija, povijest i svakodnevica isprepliću, podsjećajući da Kambodža, unatoč snažnom razvoju turizma, svoje najsvetije simbole i dalje doživljava s ozbiljnošću i poštovanjem. Za razliku od mnogih drugih angkorskih hramova, Angkor Wat nikada nije u potpunosti napušten. S vremenom je postao budističko svetište, što je omogućilo njegovu kontinuiranu uporabu i relativno dobro očuvanje. Upravo zbog toga danas djeluje monumentalnije i cjelovitije od mnogih susjednih lokaliteta, poput obraslog Ta Prohma.

KONZERVATORSKI IZAZOV

Hram Ta Prohm u kompleksu Angkora mjesto je gdje je priroda preuzela glavnu ulogu. Golema stabla, čije se korijenje poput zmija obavija oko kamenih zidova i tornjeva, pretvorila su ovaj hram u jedan od najupečatljivijih prizora jugoistočne Azije.

Nakon propasti Angkora u 15. stoljeću, Ta Prohm je, poput mnogih drugih hramova, postupno napušten i prepušten džungli. Kada su francuski istraživači u 19. stoljeću započeli sustavna istraživanja Angkora, suočili su se s dilemom restaurirati hramove ili ih ostaviti u stanju u kojem su ih zatekli. Za Ta Prohm donesena je svjesna odluka da se očuva u romantičnom stanju, kao primjer suživota arhitekture i prirode. Upravo su golema krošnje i korijenje stabala, koji istovremeno prijete urušavanjem zidova, ali ih i drže na okupu, postali zaštitni znak Ta Prohma. Taj vizualni kontrast između kamena i džungle učinio je hram svjetski poznatim, posebice nakon što je poslužio kao lokacija za film »Lara Croft: Tomb Raider«. Danas Ta Prohm predstavlja jedan od najvećih izazova za konzervatore. Svako uklanjanje drveća može destabilizirati arhitektonsku strukturu, dok njegovo zadržavanje ubrzava propadanje kamena. Restauratorski radovi, koje vodi APSARA Authority uz međunarodnu pomoć, stoga se odvijaju sporo i selektivno, s ciljem očuvanja ravnoteže između sigurnosti i autentičnosti. Za posjetitelje, Ta Prohm nudi drukčiji doživljaj. Hodajući uskim prolazima obraslim korijenjem i mahovinom, lako je steći dojam da se nalazite na granici dvaju svjetova, onog koji je stvorio čovjek i onog prirodnog koji ga ponovno preuzima.

Dok hramovi poput Angkor Wata i Ta Prohma nude gotovo meditativan bijeg, nekoliko kilometara dalje niču luksuzni hoteli i resorti. Turizam istodobno otvara prostor za zaradu i zapošljavanje, ali i produbljuje razlike između siromaštva lokalnog stanovništva i raskoši koja je izrasla oko najpoznatijih znamenitosti. Izvan organiziranih tura,

Život ulice Phnom Penha

Prijestolna dvorana - Preah Thineang Dheva Vinnichay

Posebna pažnja pridaje se detaljima

Kip Bude pod svetim drvom sala

Kraljevska stupa najpoznatija kao stupa kralja Norodoma

Nacionalni muzej Kambodže u Phnom Penhu

ČUVAR IDENTITETA

Nacionalna akademija umjetnosti ima ključnu ulogu u očuvanju i obnovi kambodžanskog kulturnog identiteta, osobito nakon razaranja tijekom režima Crvenih Kmera, kada je gotovo cijela umjetnička elita bila uništena. Ona je mjesto na kojem se sustavno prenose znanja o tradicionalnom kmerskom plesu, glazbi, kazalištu i likovnim umjetnostima, ali i prostor u kojem se ti oblici prilagođavaju suvremenom kontekstu. Osim obrazovne funkcije, Akademija ima i snažnu simboličku vrijednost, predstavlja kontinuitet kulture prekinut ratom i potvrdu da se umjetnost u Kambodži ne doživljava kao luksuz, nego kao temelj nacionalnog identiteta i kolektivnog pamćenja.

Na ulicama i trgovima sreću se invalidi koji pokušavaju zaraditi kroz rad i vještinu, a ne pukim traženjem milostinje

ŽIVOT NA I UZ VODU

Tonlé Sap je najveće slatkovodno jezero u jugoistočnoj Aziji i ključni izvor hrane za velik dio Kambodže. Tijekom kišne sezone višestruko se povećava, a rijeka Tonlé Sap mijenja smjer toka, što omogućuje iznimno bogat riblji fond. Zbog toga jezero ima presudnu ulogu u prehrani, gospodarstvu i svakodnevnom životu lokalnog stanovništva. Na jezeru Tonlé Sap nalaze se brojna sela na vodi, u kojima ljudi žive u kućama na stupovima ili plutajućim platformama. Zbog velikih sezonskih oscilacija razine vode, čitava se naselja prilagođavaju ritmu jezera, kuće, škole i trgovine podižu se ili premještaju, a čamci su osnovno prijevozno sredstvo. Život se gotovo u potpunosti na vodi i uz vodu.

Na jezeru Tonlé Sap nalaze se brojna sela na vodi

svakodnevni život u Kambodži izgleda drukčije. U manjim restoranima, na tržnicama i u lokalnim četvrtima turiste dočekuje topli osmijeh domaćina. Komunikacija je nenametljiva, turisti se ne doživljavaju samo kao izvor zarade, nego kao gosti jer su gostoprimstvo i ljubaznost jedan je od aduta Kambodže.

Priča o Tamari Vučetić i Andreju Mariću, o njihovoj tvrtki BioTech Materials i njihovu brendu Sabant

LOPTA OD PIVA, ODNOSNO PIVSKE KOŽE. ZAŠTO NE?

Uzimamo ječmeni slad koji ostane nakon kuhanja piva i destilacije gina, onaj koji se obično baca. On je pun vlakana tako da taj ječam dehidriramo i sameljemo da bi se u što većoj količini mogao integrirati u našu kožu. A onda se u našoj partnerskoj tvornici u Italiji, kod Firenze, po našoj formuli od svega proizvodi koža na biljnoj bazi

Siniša PAVIĆ
Snimio Davor KOVAČEVIĆ

Sve je počelo uz pivo. Ovo je rečenica koja se sama od sebe nameće kao ona s kojom će početi ama svaki tekst o Tamari Vučetić i Andreju Mariću, o njihovoj tvrtki BioTech Materials i njihovom brendu Sabant, o činjenici da su njih dvoje osmislili kako proizvesti umjetnu kožu od onog što ostane pa se baci pri proizvodnji piva, a bome i gina. Sve je počelo uz pivo, od piva je, štono bi se reklo, potekla ta ideja da se od ječma i slada pravi koža. Ma, možemo mi do merituma i drukčije. Moramo, jer tko »normalan« zakaže razgovor ujutro, malo poslije osam!?

- Dobro, zašto li se samo tako rano upogonite!? Je li to rade svi koji se bave proizvodnjom umjetne, a održive kože - šalimo se.

- Nego kako! Samo se tako i ustajemo. Ovo je nama normalno - prihvaća šalu Andrej.

Štoviše, moli nas da učinimo što drugi nisu, da ga potpišemo kao hrvatskog poduzetnika. Tamara je, pak, tu da joj blago zamjerimo što je naručila čaj usprkos spomenutoj činjenici da se tu o pivu radi.

- Obično malo kasnije, oko devet, krene piva i gin - smije se Tamara.

Manimo se šale. Pogled ionako lepi put torbe koju je Tamara nehaljno odložila do sebe.

- Torba je lijepa i tu završava sve moje znanje o njoj. U što to zapravo gledamo kad u torbu gledamo - pitamo Tamaru.

- Ovo je prva koža od piva, od ostatka proizvodnje piva. Također, imamo kožu od ostataka proizvodnje gina. Uzimamo ječmeni slad koji ostane nakon kuhanja piva i destilacije gina, onaj koji se obično baca. On je pun vlakana tako da taj ječam dehidriramo i sameljemo da bi ga se u što većoj količini moglo integrirati u kožu. A onda se u našoj partnerskoj tvornici u Italiji, kod Firenze, po našoj formuli od svega proizvodi koža na biljnoj bazi - u najkraćem će Tamara.

PRVI BILI I OSTALI

Koža proizvedena na biljnoj osnovi. Koža proizvedena od otpada. Koža koja je kvalitetna, čvrsta i podatna za svakovrsno modeliranje. Koža koja zadovoljava sve što održivost nalaže. Samo, već i ovo malo što je Tamara kazala tjera na neka nova pitanja.

- Prva koža od piva na svijetu. Jeste li još uvijek jedini? I kako se toga nitko prije nije sjetio - pitamo.

- Ne znam jesmo li još uvijek jedini, ali prvi smo bili i ostali. A kako se

nitko nije sjetio... Proces nije jednostavan, relativno je usko nišno područje i tržište. Kada je Tamara počinjala s ovim procesom, mislim da je kontaktirala jedno 80 tvornica koje bi kao potencijalni partneri mogli to proizvoditi na industrijskoj razini i od tih 80 samo se jedna profilirala kao ona s kojom bi se eventualno moglo raditi - objašnjava Andrej.

Traži ova priča, možda i prije svega, specifično znanje unutar modne industrije i inženjeringa, a kako veli Andrej, i cijela ideja »plant base« je bila u povojima u modnoj industriji kada je Tamara, a ima tome jedno četiri godine, došla na ideju. Zbog svega toga su bili prvi. A možda Tamara ne bi nikad došla na ideju ove vrste da nije, nakon što je završila studiranje na Tekstilno tehnološkom

fakultetu u Zagrebu, odlučila otići u Amsterdam i upisati studij modnog poduzetništva.

- Mislim da se sama ideja, čak i sama riječ održivost, tada, prije desetak godina, nije toliko spominjala u Hrvatskoj, a u Nizozemskoj je to bio fokus svega. Naučila sam jako puno o održivosti i to mi je otvorilo vrata ideje - veli na to Tamara.

Andrej se smješka, kaže kako nije taj njen odlazak iz Hrvatske nizašto kriv, već je »kriv« povratak, odnosno nemogućnost od ponovnog bijega.

- Bio je COVID-19, cijeli svijet je stao i imali smo dosta vremena za popiti pivo i razmišljati - smije se i Tamara.

COVID, grdi COVID koji je ipak

znao kadikad kome i dobra donijeti.

- Meni, recimo, ništa ne smrdi poslije COVID-19 - šali se Andrej kojem je oštetiio njuh.

Spomen mirisa otvara prostor za malu digresiju.

- Miriše li ta vaša koža na pivo, kad je od piva proizvedena - ne da nam vrag mira.

- Definitivno ne, daleko od toga - na to će Tamara.

Imali su doduše oni ideju da onaj otpad od gina oplemene začinima koji se koriste za gin tonik i druge neke koktele pa da mirisa bude, ali otom-potom.

- Zapravo, ima koža miris, ali ne na pivo. Znali su nas oni koji su radili s njom zvati i reći da im radionica miriše na med i cornflakes, na žitarice. Pa bi pitali je li to normalno, a ja bih im znao reći da je normalno ako im ne smeta, ha, ha. Osjeti se nježni miris sušenih žitarica, ali tek kad se otvori svježa, tek napravljena koža - na to će Andrej.

GIN I BEER SKIN

Inače, sama kompozicija Gin skina i Beer skina je slična, a razliku čini tek to što je supstrat za dobivanje alkohola kod piva homogeniziraniji, doslovno samo ječmeni slad, dok je kod gina tu i nekih drugih primjesa, uz ječmeni slad i nešto kukuruza, različita bilja.

- Više je to izazov u proizvodnom procesu, nego što će to krajnji kupac osjetiti razliku - ističe Andrej.

Pivo, pa gin, taman da zaintrigira koji je sljedeći alkohol na redu!?

70%

prirodan je sastav pивske kože

70%

plastike je manje u pivskoj koži

- Nismo do sada to još objavili javno, ali ono što mogu reći je da se baziramo na ječmu. Znači, alkoholi koji se destiliraju od ječma bit će neki od sljedećih proizvoda - zagonetno će Tamara.

Elem, Tamara je završila Tekstilno tehnološki fakultet, Andrej je po struci veterinar i radio je u farmaceutskoj industriji. A rade kožu. Odakle znanja? Tamara će reći da je inicijalno znanje u nje ipak ono fakultetsko.

- Ali, većina formulacija s kemijske strane dolazi od naših kolaboracija s Prirodoslovno-matematičkim fakultetom, s Odsjekom za kemiju gdje naše inicijalne ideje testiraju i realiziraju. Taman da iz manje pokušaja dobijemo finalni proizvod - ističe Tamara.

Samo, što su njih dvoje zapravo s ovom kožom htjeli postići, osim uistinu impresivnog podatka da je sastav i do 70 posto prirodan.

- Mislim da nismo ništa htjeli, već je Tamara imala ideju baziranu na

TORBA OD TRI DO ŠEST PIVA

Gleda naš fotoreporter Dado Tamarinu torbu, mjerka je, pa pita posve dobro pitanje: »Koliko je piva trebalo da se dobije koža za tu torbu? Koliko popivenih boca, gajbi!«

- To bi bio metar i pol kože... - odmah se dade na račun Andrej.

Grubi račun, jer nije mu tu njegov kalkulator ječma, ona excel tablica u kojoj sve piše.

- Ovo bi bilo negdje tri do šest piva - izbaci račun Andrej.

E, sada bi se tu dalo ić dalje, računati recimo koliko torbi čovjek za života popije. Tko zna gdje bi nas to odvelo, ali da je zabavno, bome jest.

„Doslovno na par sto metara možete uštedjeti nekoliko tona plastike u proizvodnji. Nema nikakvih uvoznih dijelova, prepakiranja, cijeli proces je pod našom kontrolom, od nabave biološke sirovine do svih drugih potrebnih sirovina. Garantiramo kvalitetu, tvornica s kojom radimo ima 60 godina iskustva, a ono najbitnije je da s ovim proizvodom dobivate uistinu ono što piše na etiketi

ANDREJ MARIĆ

svom životnom iskustvu i edukaciji. Ideja nam se činila fora, a ona originalna ideja je doslovno bila »ajmo raditi nešto zanimljivo sa svojim životom«. Onda se neki ciljevi ostvare, neki ne, a mi smo samo htjeli raditi nešto zanimljivo i korisno, nešto novo, i nadali se da ćemo kako vrijeme odmiče biti sve uspješniji - jednostavno će Andrej. O neuspjehu kao opciji nisu razmišljali. Ili jesu?!

- Trebalo bi definirati što znači neuspjeh. Kada smo počinjali, neuspjeh bi bio da nismo dobili inicijalnu investiciju. A kada smo dobili tu investiciju, tih 50.000 eura, činilo

se da smo dobili sav novac ovog svijeta - iskreno će Andrej.

Tu početnu investiciju dala im je investicijska kuća Fil Rouge Capital i bez tih sredstava i pomoći ne bi ničeg bilo, priznaje Andrej. Dobiti ta sredstva bio je prvi cilj.

- Poslije su se ciljevi pomicali, mijenjali, neki smo ostvarili, neke nismo. Bilo je perioda kad smo bili super zadovoljni, baš kao i onih kada smo bili enormno nezadovoljni. Taman da pojma nemam što nam je uspjeh - kaže Andrej.

- Ciljevi se mijenjaju, pomiču, a kako se pomiču, tako definiramo uspjeh i neuspjeh - dodaje Tamara.

ODRŽIVA NIŠA

Održivost u Hrvata, niša je to u koju je bez sumnje bilo pametno uletjeti kad unutra još uvijek nije previše svijeta. Ali, bio je i rizik, primjećujemo. Tamara će pak kazati da se vidi jako veliki pomak na puno razina kad o ovoj temi govorimo.

- I u modnoj industriji, i u svim drugim industrijama, svi pokušavaju pričati o održivosti, zadati ciljeve, napraviti nešto. Može to, definitivno, biti i bolje, nekada je to samo s one marketinške strane da bi se izgledalo bolje, ali mislim da smo kao zemlja na pravom putu - smatra Tamara.

Andrej će sve ono što muči Hrvate staviti i u globalni kontekst.

- Radi se i o tom nekom ludom tajmingu u svijetu. Mi počinjemo ozbiljno raditi 2021. godine. Oko nas je kompletna nestabilnost na financijskom tržištu. Ljudi razmišljaju kako će platiti račun za plin, za struju, gledaju što će se dogoditi s Rusijom i Ukrajinom. Realno, to hoće li torbica biti od prave kože, umjetne kože, skaja, ili plant based kože, zadnje je ljudima bilo na pameti. Teško je stoga suditi pomak održivosti u periodu ekonomske nesigurnosti. To su uglavnom odlike stabilnijih vremena, stabilnijih tržišta. Tako da treba tek vidjeti što će se dogoditi sa stabilizacijom tržišta i kako će se to odraziti na razvoj svijesti o održivosti - elaborira Andrej.

Vratimo se mi konkretnoj koži, ovoj pivskoj. Da je treba izreklamirati, što bi rekli, zašto je drukčija, bolja, prihvatljivija od one životinjske? Reći će Andrej najprije ono očito, njih dvoje su jedini s kojima se može uz pivo pričati o koži od piva, a da je s razlogom i povodom.

- Drugo, 70 posto plastike je manje u našoj koži. Doslovno na nekoliko stotina metara možete uštedjeti nekoliko tona plastike u proizvodnji. Uz to, ono što garantiramo je lokalna proizvodnja i to u modnom centru Europe, a to je Prato u Italiji. Nema nikakvih uvoznih dijelova, prepakiranja, cijeli proces je pod našom kontrolom, od nabave biološke sirovine do svih drugih potrebnih sirovina. Garantiramo kvalitetu, tvornica s kojom radimo ima 60 godina iskustva, a ono najbitnije je da s ovim proizvodom dobivate uistinu ono što piše na etiketi. U konačnici dobije kupac savršeno produciran proizvod visoke tehnološke kvalitete koji je povrh svega toga daleko održiviji od

bilo koje umjetne kože trenutno na tržištu - ističe Andrej.

Tamara će tome dodati još nešto, što im je, vjeruje, uspjelo.

- Mislim da smo uspjeli napraviti da održivost bude zabavna, da je ovo dobra marketinška priča koja privlači ljude. Ili, kako to Andrej voli reći: »Radije bih imao cipele od piva nego cipele od jabuke«. Pa ako još i ima neke stigme oko veganske kože, kada je u pitanju koža od piva ili koža od gina, imamo priču koja je dizajnerima puno uzbudljivija i zahvaljujući kojoj možemo pogurati održivost. Održivost koja je nama standard, a ne ono jedino čime se bavimo - poručuje Tamara.

PJACINA PODRŠKA

Ideja je tu, proizvod je tu, priča je tu, zabava je tu. Izazov koji je trenutno također tu je širenje poslovanja. Fokusirani su oni trenutno na inozemno tržište, baš kao i na potragu za manjim brojem kupaca koji će biti fokusirani na veći volumen. No, istaknut će Andrej i to kako im je svaka suradnja jednako bitna, bio to jedan dizajner ili ogroman konglomerat koji želi naručivati na tisuće metara kože.

- Sad smo u potrazi za jednim velikim klijentom koji bi nam dao taj poguranac - priznaje Andrej.

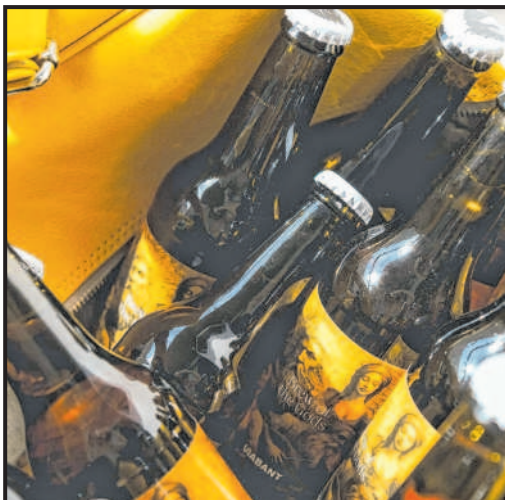
- Nakon što ste dobili onomad podršku, pa i investicijsku, nogometaša Marka Pjace, najbolje bi bilo da vam ruku da recimo Modrić, ili neki od modno osviještenih svjetskih nogometašnih nogometaša - velimo.

Pjaca im je, naime, uistinu dao podršku svjestan potrebe za održivošću. Smješka se Andrej, veli kako bi to bilo solucijom jedino ako će Neymar neki otvoriti tvornicu kože. Tamara priznaje da ništa o nogometu ne zna.

- Ali, stvarno je dobra fora bila suradnja s Pjacom. Imali smo sreće da smo upoznali gospodina Pjaca i da je on u tom trenutku bio voljan podržati ovaj proces. Marko je super pristupačan, bio nam je na dispoziciji, nije štedio svog vremena da nas podrži i napravi sve što treba - zahvalno će Andrej.

I da, ta suradnje pokazala je i da se lopta od njihove pivske kože napraviti može. Njihovu kožu »trpe« i autosjedała, stolci

Nogometaš Marko Pjaca im je dao podršku svjestan potrebe za održivošću

„I u modnoj industriji, i u svim drugim industrijama, svi pokušavaju pričati o održivosti, zadati ciljeve, napraviti nešto. Može to, definitivno, biti i bolje, nekada je to samo s one marketinške strane da bi se izgledalo bolje, ali mislim da smo kao zemlja na prvom putu

TAMARA VUČETIĆ

koktel barova, cjenici u kožu uvezeni, a ovisit će što god i od toga kuda će se tržište proširiti.

- Da ne bismo mi uvozili torbe iz Švedske od hrvatske kože? Da vam to poželimo? - velimo.

- Poželite nam da nam dođe recimo Adidas i kaže: »Mi ćemo od sad do kraja života raditi samo s vašom kožom!« - smije se Andrej.

Ona mrvu ozbiljnija želja jest da tržište raste pa da se dio tog rasta prenese i na njihovu tvrtku i brend, baš kao i to da među proizvođačima raste svijest o održivosti. Dotle ipak ne bi bilo loše napraviti dobar posao na skandinavskom tržištu gdje je i veće platežne moći i razvijene svijesti o očuvanju okoliša. A koliko su Andrej i Tamara postali osjetljiviji za pitanje očuvanja okoliša otkad se »zdravom« kožom bave!? Tamara će spomenuti primjere dobre prakse i priznati da je nervira kad vidi da netko baca smeće mimo kanti. Treba, kaže, poći tu od sebe. Andrej je mrvicu tvrtke, ali ne prema onom tzv. običnom, malom čovjeku.

- Mene nervira kad vidim da neke velike tvornice, automobilske tvrtke kažu da rade sjedała od održive kože, a ono shvatiš da samo farbaju sjedała smeđom bojom dobivenom od kave. Nervira me kad netko kaže 100 posto

plant base, a ono rade gumu od kaučuka, a ne kožu. To me počelo nervirati, ta vrst oglašavanja. Mislim da je održivost odlika jako razvijenih i bogatih društava. I pomalo zamjeram to prebacivanje odgovornosti na malog čovjeka. Prosječna plaća je 1.500 eura i sad bi ljudi trebali razmišljati od koje kože će im biti torbica!? To nije poanta. Nema mjesta ikakvom zamjeranju ili nerviranju zbog običnih ljudi. A ako me išta nervira onda je to kozmetički pristup razvoju održivosti umjesto da se stvarno s njom bavimo i da postane pristupačna svakodnevnom čovjeku - mudro će Andrej.

PRED NOSOM

Ostade nam, dakle, navijati da nam društvo bude čim razvijenije.

- Nego, da riješimo i to, vi ste stvarno pili pivo i sjetili se da bi od piva mogli raditi kožu - nismo odoljeli ne pitati.

- Bili smo u Tkalči, pili pivo, ali smo prvo htjeli raditi kožu od šljive. Ali, jesmo u jednom trenutku oboje živjeli koju ulicu od pivovare - priča Andrej.

- I kad vidiš svaki dan da veliki, glasni kamioni ječma idu tvojom ulicom, shvatiš da je odgovor tu pred nama bio cijelo vrijeme - dodaje Tamara.

Od kamiona koji voze ulicom i lopatanja ječmenog otpada, odnosno vrućeg slada, do kože koju poput kakvog platna daju dizajnerima svih vrsta da na njemu ispričaju svoju priču. Sve to u tri, četiri godine.

- Sada ste pravi poduzetnici, hrvatski - velimo.

- E to! Uvijek sam želio da me potpišu na televiziji s: hrvatski poduzetnik - smije se Andrej.

Pa mu evo. I da, ona torba s kojom je Tamara došla, ona koja je prvi uradak napravljen od njihove kože, još uvijek izgleda k'o nova. I to može održiva koža, posve kvalitetno stari, baš kao što održivost može biti posve cool.

Pulski ronilac i školjkar Dragan Vasić svakodnevno svjedoči promjenama

U JADRANU SVE MANJE RIBE, ŠKOLJAKA, ALI I VEGETACIJE

Priroda daje, ali se priroda i mijenja. Događaju nam se klimatske promjene, a očito su s time vezane i promjene koje mi vidimo na moru i pod morem. Uočavamo posljedice, a što se sve točno zbiva, odgovor na to pitanje morat će dati znanstvenici, kaže ovaj iskusni ronilac

Zvezdan STRAHINJA

Čekamo na obali, oslušujemo u daljini zvuk vanbrodskog motora i kod pulskog lukobrana jedva naziremo siluetu gumenjaka. To se Dragan Vasić, pulski ronilac, školjkar i podvodni radnik, u dogovoreno vrijeme vraća s mora. Dok prilazi obali, naporni sati pod vodom, na dubinama od 18 metara, vide mu se na licu. U gumenjaku mu je sva potrebna oprema – ronilačka signalna plutača, boce s kisikom, odijelo, maska, peraje... I mrežasta vreća s par kila školjaka. Prepoznamo dondole (brbavice) i mušule (dagnje).

- Evo, ovo je sve divlje, prirodno i sve je ručno izvađeno. Svaka od ovih školjki mi pod vodom prođe kroz ruke, kaže Vasić, predsjednik Koordinacije školjkara Obrtničke komore Istarske županije.

Ronilac Dragan Vasić stiže uz kraj nakon napornih sati pod morem

Nije loše, pomislili bi gledajući školjke. Kakva bi se obilna buzara napravila s tim?

- Da, nije loše. Ali iz ovog ulova moram pokriti troškove izlaska na more, troškove obrta, sve redom, i osigurati si zaradu. A ulovi su, s obzirom na nekadašnje godine, sve manji i manji. Računica nije neka: i nama je sve poskupjelo, troškovi izlaska na more već su preveliki, kaže Vasić.

TRAŽENA I SKUPA ROBA

S morskog dna jugozapadne obale Istre vade se mušule, dondole i takozvane lakirke. Roba se uglavnom prodaje po restoranima i očekivano će u mjesecu prosincu biti veća potražnja za njom. To znači i nužno više napornih izlazaka na more, bez obzira na vremenske uvjete.

A sve što se iz podmorja izvadi, sve se i proda. Nema zaliha u ovom poslu. Školjke su tražena i skupa roba; nisu to masovni i jeftini artikli poput jaja iz Poljske ili meso iz Argentine.

- Doduše, izgubili smo one goste, Talijane, koji su u Istru dolazili izvan sezone na ribu i morske

plodove. Vjerojatno je i njima sve to skupo pa ih nema, ili se sa smjenom generacija izgubila ta navika. To svi primjećujemo, od ronilaca i ribara do ugostitelja. Ali uvijek će biti onih koji su spremni potrošiti i koji znaju što je kvalitetno i zdravo. Priroda nam daje što može i to je to što imamo, kaže Vasić.

Priroda daje, ali se priroda i mijenja.

- O da, itekako se mijenja. Događaju nam se klimatske promjene, a očito su s time vezane i promjene koje mi vidimo na moru i pod morem. Uočavamo posljedice, a što se sve točno zbiva, odgovor na to pitanje morat će dati znanstvenici. Ljeti se more sve više zagrijava, duže ostaje toplo i, najvažnije od svega, reprodukcija je slabija. To se primijeti u svim segmentima ribarstva: u školjkarstvu, priobalnom ribolovu, kočarskom i plivaličarskom ribolovu. Riblji stok se jednostavno ne stigne obnovi, kaže ovaj iskusni ronilac.

To hoće reći i da bi vreća školjaka, koju je izvađio nakon više napornih sati pod morem, prije nekoliko godina bila daleko teža i izdašnija.

- U posljednjih pet, šest godina

“
Temperature mora razlikuju se od godine do godine. Ove smo godine tu negdje, oscilacija je pola stupnja do stupanj. Čak smo proteklog ljeta imali dosta dobru temperaturu koja nije prelazila 27 stupnjeva. Ali ljeta prije površinski je sloj bio na 30 stupnjeva i to je strašno

kontinuiran je pad ulova. Iz godine u godinu sve slabiji. Sada smo negdje na 50 posto ulova naspram prijašnjih godina. Nije da neke konzumne vrste nestaju, samo ih ima manje. Nije kao s periskom, koja je, poznato je svima, izumrla. Tu i tamo vidimo male jedinke da se pojave, ali nakon nekog vremena, kada dođu do određene veličine, krepaju. Ma tko će znati što se sve to zbiva, priča Vasić dok sprema opremu i izvlači gumenjak na prikolicu.

PROCVAT INVAZIVNIH VRSTA

Tih posljednjih pet, šest godina, o kojima govori, vezuje za razdoblje otkako je invazivni rebraš sve prisutniji i sve masovniji u sjevernom Jadranu.

- Ima ih ove godine baš puno i zabrinjavajuće je da traju ovako dugo. Tu slabiju reprodukciju svih organizama u moru primjećujemo baš nekako otkako se pojavio rebraš, kaže Vasić.

Navikli smo da rebraši s padom temperature mora pomalo ugibaju i nestaju. Za tih zimskih razdoblja, kad ne vrši pritisak na ekosustav, more uspijeva obnoviti svoje resurse

Dondole i mušule - koju godinu unazad ulov bi za isto vrijeme pod vodom bio daleko izdašniji

Slabija reprodukcija u sjevernom Jadranu i pojava rebraša

Povećanje uzgojnih područja školjakaš namirilo bi potražnju, ali i obogatilo more

A SVE ŠTO SE IZ PODMORJA IZVADI, SVE SE I PRODA. NEMA ZALIHA U OVOM POSLU. ŠKOLJKE SU TRAŽENA I SKUPA ROBA; NISU TO MASOVNI I JEFTINI ARTIKLI POPUT JAJA IZ POLJSKE ILI MESA IZ ARGENTINE

nužne za preživljavanje domaćih vrsti. No ove jeseni/zime rebraš je još uvijek prisutan, a vidljive su i nakupine tih ljigavaca s obale. Temperatura mora kreće se oko 14 stupnjeva Celzija, ali rebraš odbija uginuti.

Kako to ta invazivna vrsta utječe na reprodukciju domaćih vrsti, nedavno nam je objasnio dr. sc. Paolo Paliaga s Fakulteta prirodnih znanosti u Puli. Rebraš se, filtrirajući vodu, hrani zooplanktonom koji je hrana i sitnoj plavoj ribi. A taj zooplankton zapravo čine račići, larvarne faze ribe, trpova, školjkaša, itd. Kako gotovo svi morski organizmi imaju svoju larvarnu fazu, tako su i gotovo svi oni na meniju rebraša. Oni gutaju sve pred sobom, troše resurse i osiromašuje more.

Dok jednih vrsta ima sve manje i manje, druge proživljavaju svoj procvat. I to baš predatori koji dodatno smanjuju riblji fond.

- Ribari će ti reći da imaju problema s tunama i delfinima, kojih je sve više. I istina je, iz mreže im jedu ulov i rade im velike štete, kaže Vasić.

SPAS U POTICAJIMA

Nadovezuje se time na probleme o kojima je nedavno za naš list govorio međulinski ribar Neven Lorencin, inače predsjednik Ceha ribara Obrtničke komore Istarske županije. Flota je zastarjela i neupotrebljiva, ljudi, a posebno mladi, ne vide budućnost i egzistenciju na moru, ribe je sve manje i manje. Ribi treba dati priliku da sazrije i naraste i da se reproducira, i zato lovostaji na sitnu plavu ribu imaju smisla. Ali to je sada već potez očajnika. Lorencin je izjavio da je more davno prelovljeno i da se s takvim mjerama trebalo reagirati na vrijeme.

- Svi ti problemi utječu da u ribarstvu, uključujući i školjkarstvo, uopće nema mladih ljudi. Kako da se odvaže na to kad ribarstvo, a pogotovo priobalni ribolov, nije samoodrživo. Da nemamo poticaja iz fondova Europske unije i Republike Hrvatske, bio bi nam »ključ u bravu«. Poticaji nam jako puno znače, kaže Vasić.

Na pitanje s kakvim se pak problemima nose uzgajivači školjaka, poput pedoča, odgovara da im glavni problem radi orada.

- Ona im jede i mlađ i robu koju nasade. Ono što smo rekli da je reprodukcija slabija, odnosi se i na školjke iz uzgoja. Dagnja baca mlađ, ali se mlađ ne »lovi« u onim količinama kao prije, kaže Vasić. Smatra da bi povećanje uzgojnih područja za školjkare uz, naravno,

konzultaciju s uzgajivačima, ribarima i znanstvenicima, bitno doprinijelo razvoju te grane. I ne samo da bi na taj način zadovoljili potražnju za školjkašima, nego bi i novi »nasadi« pedoča, obogatili ekosustav. Živi organizam privlači drugi organizam - najjednostavnije je objasnjenje.

Niz je pojava, vjerojatno usko povezanih s klimatskim promjenama, koje doprinose osiromašenju mora. Prije dva ljeta imali smo jedan od gorih oblika prekomjernog cvjetanja mora. Svi smo tog ljeta vidjeli i gundali protiv debelih slojeva nakupina koji su plutali po površini, a ronioci poput Dragana imali su prilike i vidjeti što se zbiva kada te nakupine padnu na morsko dno - pokriju sve organizme koji nisu migrantski, sprječavaju im dovod kisika, počinje odumiranje. Cvjetanje se oduvijek vezuje uz negativan utjecaj rijeke Po na sjeverni Jadran, ali i za porast temperature mora.

- Temperature mora razlikuju se od godine do godine. Ove smo godine tu negdje, oscilacija je pola stupnja do stupanj. Čak smo proteklog ljeta imali dosta dobru temperaturu koja nije prelazila 27 stupnjeva. Ali ljeta prije površinski je sloj bio na 30 stupnjeva i to je strašno. Ono što primjećujemo mi ronioci je da se mijenja termoklina i da preko ljeta nije na istoj dubini duž zapadne obale Istre, kaže Vasić.

PUSTI PLIČAK

Termoklina je pojam koji označava sloj u kojem se temperatura vode naglo mijenja s dubinom. Ona je važna jer utječe na razmjenu tvari, na morske struje i na biološku produktivnost.

- Nekada je taj sloj između gornjeg toplog i donjeg hladnog mora bio na 15-ak metara, svugdje podjednako. Sada se dogodi da je kod Premanture na otprilike 15 metara, u Rovinju je na 20 metara, a u Poreču niti nema dovoljne dubine za tu razliku. Na površini bude 26 stupnjeva, a na 15 metara dubine samo 24 stupnja. A ta bi razlika trebala biti puno veća, kaže Vasić. Sve to utječe i na morske struje. Kao i što padaline utječu na sastav vode. Sve je uzročno-posljedično povezano.

- Primjećujem da se na zapadnoj obali Istre puno duže nakon ljeta zadržava mutna voda nego što je to bilo nekada. Navikli smo da krajem rujna i početkom listopada krenu jesenske kiše, a onda bi do kraja listopada zapuhalo jugo koje donosi frišku vodu iz Dalmacije. Ali sad sve izostaje ili kasni. Evo, tek sad primjećujem da se voda počela bistriti, a već smo u prosincu, kaže Dragan.

»I gledam more gdje se k meni penje, i slušam more dobro jutro veli...«, napisao je davno pjesnik Josip Pupačić. Danas gledam plićak - u njemu se ništa ne kreće. Ne treba biti ronilac - svaki kupac, šetač uz more ili rekreativni ribolovac s obale, vidi da su plićaci pusti. Nema glavoča, nema kozica, nema račića kao nekad.

- To je zato jer nema vegetacije. Prvo nam je nestala ona zelena »salata«, kako smo je zvali. Nestala je još odavno. A onda je nestala i smeđa trava po stijenama. A vegetacija je nužna da bi more vrvjelo životom. Sve je siromašnije nego nekad. More se mijenja, i to na očigled, zaključuje Vasić.

PLAVI SVIJET

Branko ŠULJIĆ

Prilike u ribarstvu brzo se mijenjaju

Krajem sljedeće godine, preciznije u četvrtom kvartalu, hrvatski ribari trebali bi dobiti novi zakon o morskom ribarstvu. Planom zakonodavnih aktivnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva za 2026. godinu, nešto ranije planirano je i donošenje zakona o slatkovodnom ribarstvu. Njega usput spominjemo, nije nam tema. Iako, možda bi trebalo i o njemu koji put progovoriti. Nije mi poznato da li na našem području imamo kojeg profesionalnog slatkovodnog ribara, ali znam da je mnoštvo slatkovodnih ribića. Neka ostane tema za razmišljanje...

Važeći Zakon o morskom ribarstvu donesen je 2017. godine, te je tri puta mijenjan i dopunjav. Sada se ukazala potreba donošenja novog zakonskog teksta. Standardno, odmah slušam kontru: što treba te zakone stalno mijenjati, zašto jednom ne naprave dobar zakon koji će godinama trajati? Zašto... Kao da ih mijenja samo naša država. Za donošenje zakona resorno ministarstvo ima razloga, nije se netko sjetio da treba novi. Između ostaloga, u obrazloženju se navodi:

»Ribarstvena politika je na međunarodnoj razini izuzetno dinamično područje koje se nadograđuje na godišnjoj razini, kako na razini Regionalnih organizacija za upravljanje ribarstvom tako i na razini Europske unije. Dodatno, međunarodni zakonodavni okvir koji se odnosi na zaštitu prirode, i općenito, zelenu tranziciju, kao i sve izraženija potreba za prilagodbom na posljedice klimatskih promjena, također u sve većoj mjeri imaju utjecaj na ribarstvo, zahtijevajući prilagodbu nacionalnog zakonodavnog okvira i primjenu odgovarajućih mjera. Prateći te procese, obvezujuće odluke se moraju redovito integrirati u nacionalno zakonodavstvo.

USKLAĐIVANJA POPISA ALATA

Dodatno, postoji potreba za donošenjem planskih okvira za pojedine oblike ribolova za koje trenutno ne postoji obaveza koja proizlazi iz međunarodnih propisa, a za što ne postoji odgovarajuća pravna osnova u važećem Zakonu. Istovremeno za pojedine planske dokumente koji predstavljaju obvezu koja proizlazi iz međunarodnog pravnog okvira potrebno je dodatno razraditi odredbe zakona u pogledu definiranja procedura. Sustav gospodarskog ribolova na moru zasniva se na poslasticama i autorizacijama. Radi modernizacije sustava upravljanja i pojednostavnjenja potrebno je stvoriti pretpostavke za reviziju povlastica u smislu usklađivanja popisa alata s važećim propisima.

Segment gospodarskog ribolova koji obuhvaća sportski i rekreacijski ribolov predmet je sve većeg interesa u smislu ujednačavanja na široj regionalnoj razini, no isto tako i predmet sve većeg interesa od strane dionika, što nalaže potrebu uspostavljanja i dodatnog osnaživanja odredbi o uspostavi cjelovitog upravljačkog okvira za odgovorno i održivo upravljanje resursima.

I zaključno, a možda i najvažnije: »Nakon osam godina provedbe važećeg Zakona uočeni su određeni nedostaci i problemi te je isti potrebno dodatno unaprijediti donošenjem novog Zakona koji će bolje uređivati područje ribarstva i osigurati učinkovitu provedbu obveza i ostvarivanje ciljeva zajedničke ribarstvene politike. Osnovni cilj Zakona je bolje i učinkovitije regulirati ribarstvo na način da se osigura učinkovita provedba Zajedničke ribarstvene politike, bolja integracija zaštite prirode, uz doprinos ostvarenju ciljeva EU u oba ova segmenta.

Savršenog zakona nema, to je valjda svakome jasno. Ni u nas, ni u svijetu. Moda tek u onim zemljama u kojima je »vrhovni vođa« tako rekao i o tome nema pogovora. Kroz primjenu zakona ukazuje se potreba mijenjanja određenih

PREKRŠAJI I TRŽIŠTE

Prekršajne i kaznene odredbe sastavni su dio svakoga zakona, pa i ribarskoga. Bez njih ne ide. Novim zakonom postići će se usklađenost prekršajnih odredbi s materijalnim odredbama Zakona i pravnom stečevinom Europske unije. Također, previđeno je »revidiranje odredbi o tome tko se može registrirati kao prvi kupac i jasnije propisivanje uvjeta stavljanja proizvoda ribarstva na tržište.«

odredbi, a onda se nakupi toga i – treba novi zakon. Za ribarstvo, ali i za mnoga druga područja. Naš Sabor kontinuirao zasjeda i, uglavnom, raspravlja o prijedlozima novih zakona. Ili barem, izmjenama i dopuna postojećih. Tema što traje i neće se potrošiti.

USKLAĐIVANJE S EUROPOM

Zakon o morskom ribarstvu imamo, a dobiti ćemo i novi. Regulativa postoji svugdje, pa i na moru. Ne samo za ribarstvo. Do prije 70 godina, možda se neki jako stari ribar toga sjeća, u ribolovu je vladala anarhija. Na moru je lovio svatko tko je poželio, kako je znao i mogao, bez ikakve dozvole i regulative. To je zaustavljeno 1955. godine, kada je donesen Zakon o morskom ribarstvu. Prvi put na razini Hrvatske. Za ribarstvo je i ranije postojala određena regulativa, još od vremena Austro Ugarske monarhije, ali na drugačijim osnovama.

Novim zakonom, valjda će biti donesen u planiranom roku, »postići će se usklađenost s važećim

međunarodnim pravnim okvirom i osiguravanje mehanizama za učinkovitu provedbu odgovarajućih uredbi EU-a, te obvezujućih akata koji su usvojeni od strane Regionalnih međunarodnih organizacija za upravljanje ribarstvom.« Također »jasnija i preciznija definicija pojmova koji se propisuju u Zakonu, propisivanje pravne osnove za donošenje nacionalnih planova upravljanja

ribolovom koji nemaju temelj u Uredbi EU-a, jasnije propisivanje pravne osnove za donošenje godišnjih planova upravljanja ribolovnim kapacitetom i godišnjih planova praćenja, kontrole i inspekcije koji proizlaze iz međunarodnih propisa i pravne stečevine Europske unije, usklađenost odredbi koje se odnose na negospodarski ribolov na moru, te dodatno jasnije propisivanje odredbi koje reguliraju ovaj segment posebno u dijelu koji se odnosi na važenje, obuhvat i prodaju dozvola i odobravanja natjecanja.

I ono što je posebno važno, a što će svi ribari pozdraviti: »propisivanje pravne osnove za provedbu mjera suzbijanja invazivnih vrsta, te unapređenje odredbi usmjerenih na zaštitu osjetljivih vrsta.« Ima još tih ciljeva, nema potrebe sve navoditi. Nacrt zakona naći će se na javnom savjetovanju, nema sumnje da će se o njemu puno govoriti. Tko je zainteresiran moći će izreći svoje mišljenje i prijedloge. Drugo je pitanje što će se usvojiti.

Previše Europe i pozivanja na njene odredbe, prigovoriti će mnogi. I u provođenju postojećeg zakona puno je pozivanja na odluke i uredbe EU-a, čime se odbijalo nezadovoljstvo, prigovore i drugačija traženja s terena. Europa je tako odredila, ona to traži, a mi je uz svemu bespogovorno slušamo, pa i u ribarstvu. A gdje je ono naše autentično, tradicija, alati što ih poznaje samo naše ribarstvo i samo na određenim lokalitetima. Velikani europskog ribarstva za njih na znaju, pa neka ih i mi zaboravimo. Na primjer, tratu!

MILIVOJ MIJOSEK

Prvo nam je nestala ona zelena »salata«, kako smo je zvali. Nestala je još odavno. A onda je nestala i smeđa trava po stijenama. A vegetacija je nužna da bi more vrvjelo životom. Sve je siromašnije nego nekad. More se mijenja, i to na očigled

Edita BURBURAN
Snimio Davor KOVAČEVIĆ

Malobrojni se umjetnici mogu pohvaliti karijerom kakvu je ispitala Almira Osmanović, nacionalna baletna prvakinja čija je strast prema plesu jednako snažna danas kao i u djetinjstvu, kada je prvi put obula baletne papučiće.

Plesnu je edukaciju započela u Zagrebu, a presudno se oblikovala u Sankt Peterburgu, na prestižnoj Akademiji »Agripina Vaganova«. Život u Rusiji opisuje kao čarobno, iako iznimno teško razdoblje - siromašno materijalno, ali neprocjenjivo umjetnički.

U Balet HNK u Zagrebu došla je 1977., a već 1979. postala solistica. Ostvarila je niz glavnih uloga u klasičnom i modernom repertoaru, od »Labudeg jezera« i »Giselle« do »Romea i Julije«, unoseći na scenu prepoznatljivu energiju i karizmu. Vodila je Balet HNK-a u Zagrebu, a potom i u Splitu.

I nakon umirovljenja 2006. ostala je aktivna: predaje scenski po-

Almira Osmanović, nacionalna baletna prvakinja o nagradama, baletnim počecima, karijeri i obitelji

DA, PRIZNAJEM, JESAM URAGAN, ALI U DOBROM SMISLU

“Nikad zapravo nisam razmišljala na način što sam mogla, a nisam učinila. Uvijek sam se vodila srcem i pravednošću i radila ono što sam u tom trenutku osjećala da treba

kret i glumu na više umjetničkih akademija, koreografira, glumi, članica je međunarodnih žirija i suosnivačica Ljetne baletne škole u Supetru. Dobitnica je brojnih nagrada, među njima i Nagrade hrvatskoga glumišta. Unatoč dugoj karijeri, Osmanović ostaje neumorna, »uragan i vatra« koja i dalje ulaže u sebe, prakticira jogu, i s jednakom strašću sudjeluje u igri sa svojim unukama, pokazujući da je plesna scena i dalje njezin dom, a tijelo instrument koji, uz disciplinu i ljubav, služi svrsi bez obzira na godine.

IZNENAĐENA DJELIMA

Nedavno ste primili Nagradu hrvatskog glumišta za svekoliko umjetničko djelovanje u području baleta. Što vam osobno znači to priznanje, nakon niza velikih nagrada i međunarodne karijere?

- Nagrada me zaista iznenadila i to vrlo ugodno. Uopće je nisam očekivala. U mom poslu i u svemu što radim me vodi srce, tako da mi nagrade nisu bile ni na kraj pameći, al' kad su se dogodile, kao i ova sada, onda sam zatečena i naravno sretna. Još kad sam na dodjeli slušala objašnjenje i vidjela mali presjek svoga života, i sama sam ostala iznenađena svojim djelima. U svakom slučaju, danas sam baš ponosna, tim više što mi ju je dodijelila struka.

Kada pogledate unatrag što vam danas izgleda kao vaše najvažnije umjetničko postignuće: uloga, odluka, presudni trenutak?

- Nikada zapravo nisam razmišljala na način što sam mogla, a nisam učinila. Uvijek sam se vodila srcem i pravednošću i radila ono što sam u tom trenutku osjećala da treba. Ne znam događa li se u umjetnosti sve točno onda kad bi trebalo, možda da, možda ne, ali znam da sam svaki svoj korak radila iskreno, predano i s najboljom namjerom. I to mi je dovoljno.

Uvijek želim potaknuti, pomoći, a za sobom ne ostavljam pustoš nego svašta nešto dobroga, nešto što može trajati i što ljude može inspirirati ili barem razveseliti, makar na tren

Postoji li nešto u vašoj karijeri za čime danas žalite da niste učinili ili pak smatrate da se umjetniku sve događa točno kad i kako treba?

- Zaista mi je teško izdvojiti najvažnije umjetničko postignuće. Bila sam primabalerina i ravnateljica zagrebačkog baleta i to u ono najteže ratno doba. Uspjela sam održati ansambl na visokoj razini, razvijati i promovirati naše mlade snage i kao plesače i kao buduće koreografe. Putovali smo svijetom, pokazujući svima da smo ujedinjeni, ponosni i da se ne predajemo unatoč zvončicama koji su nas ranili i usporili. Bio je rat i vremena su bila teška, ali mi smo ostali uspravni. Svašta se tijekom ta moja dva mandata izdogađalo i na taj dio sam jako ponosna, baš kao što sam ponosna i na splitsko razdoblje svog djelovanja kao ravnateljice baleta. Splitski baletni ansambl bio je doslovno u pepelu kad sam ga preuzela, a onda se vrlo brzo počeo uzdizati poput feniksa. Putovali smo Europom, nizale su se sjajne kritike i ovacije publike. Danas mnogi tvrde da je baš to vrijeme označilo renesansu splitskog baleta. I to mi je neizmjeran ponos.

STRAST I DISCIPLINA

Iako ste formalno u mirovini već gotovo deset godina, iznimno ste aktivni: predajete scenski pokret na Umjetničkoj akademiji u Splitu, Muzičkoj akademiji u Puli i studentima glume na Sveučilištu Libertas u Zagrebu. Koliko znači pedagoški rad i što smatrate svojom misijom u radu s mladima?

- Trenutačno radim na Umjetničkoj akademiji u Splitu, gdje držim kolegij scenskog pokreta i plesa. Taj rad, koliko god je ponekad težak i iscrpljujući, nevjerovatno me motivira, druženje s učenicima doživljam kao neki prirodni životni eliksir mladosti. Posebno me raduje vidjeti rezultate studenata, pogotovo kad vidim da sam uspjela u njima probuditi strast i ljubav prema plesu.

Što vam je danas važnije, prenositi disciplinu ili buditi strast prema sceni, ili je balet podjednako oboje?

- Apsolutno su mi oba aspekta podjednako važna. Strast prema sceni je nešto što svaki umjetnik mora nositi u sebi, ali jednako je važna i disciplina te odgovornost. Samo kombinacija oboje omogućuje da studenti zaista rastu i postanu kompletni umjetnici.

Kolika su bila Vaša odricanja?

- Kad pogledam unatrag, ne osjećam odricanja. Posvetila sam se onome što volim i još uvijek volim i svaki trenutak tog puta, bez obzira na bol i suze, bio je radost i ispunjenje.

Postoji li neki savjet koji stalno iznova ponavljate studentima?

- Jedan savjet koji stalno ponav-

“Strast prema sceni je nešto što svaki umjetnik mora nositi u sebi, ali jednako je važna i disciplina te odgovornost. Samo kombinacija oboje omogućuje da studenti zaista rastu i postanu kompletni umjetnici

ljam svojim studentima potječe od moje profesorice gospođe Silvije Hercigonje - radite, radite i uvijek pošteno radite, sav taj trud i napor će vam se kad-tad isplatiti. I to je apsolutno točno.

Plesali ste gotovo sve velike klasične uloge - »Labude jezero«, »Giselle«, »Trnoružicu«... no, u jednom ste se trenutku okrenuli suvremenom plesu. Što je presudilo toj promjeni: tijelo, duh ili unutarnja potreba za slobodom? Je li suvremeni ples za vas bio nova ljubav ili možda povratak sebi?

- Život balerine zaista je težak, iscrpljujući i naporan i u jednom trenutku sam se naprosto zasitila svega.

Tada sam upoznala Nadu Kokotović, iznimnu svestranu umjetnicu, koja me je uputila u suvremeni ples, ali i kazalište. I tako sam, slijedeći svoje srce, otkrila neki novi dio umjetnosti. Uvijek sam težila slobodi i voljela istraživati svoje granice, vidjeti gdje mogu stići i kako se mogu izraziti. Taj je prelazak bio prirodan nastavak moje potrebe za istraživanjem i mogu reći da sam se i u tom dijelu pronašla.

RUSKO RAZDOBLJE

Često ističete kako ste »oduvijek znali da ćete biti balerina«. S devet godina već ste stajali na pozornici. Što vas je kao djevojčicu toliko snažno privuklo plesu? Je li balet za vas od početka bio igra ili već tada disciplina? Već s 19 godina otišli ste u tadašnji Lenjingrad, u prestižnu Akademsku koreografsku školu »Agripina Vaganova«. Kako danas gledate na to iskustvo?

- Zanimljivo je da sam od malena znala da želim biti balerina, iako o baletu nisam imala pojma. Imala sam sreću da sam živjela u blizini Malog kazališta na Trešnjevci, gdje su se održavale matinee i plesne predstave za djecu, koje je vodila i koregrafirala gospođa Silvija Hercigonja. Taj susret sa njom, kazalištem i predstavama me je duboko obilježio. Kroz rad s tetom Silvijom, tako su je sva djeca zvala, shvatila sam što želim biti, osjećala sam se na pozornici kao doma i znala sam da je to put kojim želim ići.

Iako to razdoblje života opisujete kao čaroliju, uvjeti života bili su vrlo skromni. Živjeli ste u stanu sa šesnaestak djevojaka, bez mogućnosti čestog kontakta s obitelji. Koliko je to bilo teško jednoj mladoj djevojci?

- To je iskustvo bilo neprocjenjivo. S 19 godina otišla sam u nepoznati svijet, u Lenjingrad, bez znanja jezika, bez mobilnog telefona, jer ih tada nije bilo, i bez ikakvih uputa, jednostavno sam krenula i našla se tamo. Život je bio težak, nismo se mogli slobodno družiti mi stranci i Rusi, u trgovinama nije bilo gotovo ničega, morala sam se snalaziti, ali umjetnost je cvjetala. Prepuni teatri, sjajne predstave... Provela sam tamo vrijeme upijajući znanje, učeći od najboljih. To je razdoblje bilo presudno za moj život i oblikovao me kao umjetnicu.

Često u šali kažete da ste ondje »naučili piti votku kako biste postali dio tima«. Koliko je zapravo bilo važno uklopiti se u rusku kulturu da biste opstali?

- Često se šalim da sam ondje naučila piti votku, i moram reći - to je zaista bilo važno! Trebalo mi je da upoznam Ruse i njihovu kulturu, da upoznam bit i srž, a i da provjerim svoje mogućnosti i granice. Kroz ta poznanstva došla sam do posebnog spoja umjetnosti i prijateljstva, koja i danas negujem, i sve to smatram apsolutno neprocjenjivim.

Imali ste priliku upoznati Maju Pliseckaju. Kakav je dojam ostavila na vas kao umjetnica, ali i kao žena? U jednom intervjuu izjavili ste kako vas je njezin brat doveo do kazališta mercedesom...

- Njezin brat, Azari Plisecki, bio je pedagog na akademiji »Agripina Vaganova«, gdje sam se ja usavršavala i upravo on me upoznao s Majom.

Kao crni labud u »Labudem jezeru« HNK-a Zagreb

Kao Swanilda u baletu »Coppelia«

Kasnije dok sam bila u Moskvi odveo me u njihov dom, gdje sam imala priliku upoznati i Maju i njihovu majku. Obje su bile iznimno simpatične, drage i skromne. Maja je i tada bila apsolutna zvijezda, kao što je i dan danas bez obzira što nas je napustila. Taj susret bio je za mene posebno i nezaboravno iskustvo.

Kad biste danas morali ponovo proživjeti to vrijeme, biste li sve ponovili?

- Apsolutno da. Svaki trenutak tog vremena bio je neprocjenjiv... Iskustva, susreti, učenje, izazovi, oblikovali su me kao umjetnicu i osobu, i ne bih ništa mijenjala.

NISAM BEZ SLABOSTI

U ratnom razdoblju preuzeli ste ravnateljstvo Baleta HNK-a u Zagrebu nakon Milka Šparembleka, a potom i Baleta HNK-a u Splitu. Koliko je bilo teško stvarati umjetnost dok se oko vas raspadao svijet?

- Bilo je, naravno, iznimno teško, ništa nije bilo lako. Ipak, sve sam radila otvorenog srca i duha. Te prepreke i nemogućnosti nisu me slomile, nego su u meni probudile dodatnu borbenost i izdržljivost, dajući mi snagu da u tim izazovnim vremenima i dalje stvaram i vodim ansambl s predanošću.

Je li bilo trenutaka kada ste poželjeli odustati, ili je odustajanje za vas vječno »fajtericu« nepoznato?

- Naravno da je bilo trenutaka kad sam poželjela odustati. Ali uvijek bi se javila ona moja unutarnja upornost koja jednostavno ne dopušta da stanem. Nisam bez slabosti, ali sam borac... I to me svaki put vrati na noge.

Što je za vas umjetnost - bijeg, smisao ili oblik preživljavanja?

- Za mene je umjetnost sve to u jednom: i smisao i utočište i prostor u kojem dišem. Ona je moj put, moj bijeg i moj način da ostanem živa i vjerna sebi, čak i onda kada je najteže.

Vaše tijelo bilo je i alat i hram. Kako danas gledate na tijelo kao na granicu ili kao izvor mudrosti?

- Danas na tijelo gledam kao na tihog, mudrog saveznika. Nekad je bilo granica koju sam stalno pomicala, a danas je izvor iskustva, intuicije i pameti koju sam stekla kroz godine discipline i odricanja. Svakim buđenjem, osluškujem ga. Naučila sam ga slušati, poštovati i s njim surađivati... Jer upravo u tom skladu nastaje prava snaga.

Može li nas tijelo, po vašem mišljenju, dovesti do dublje spoznaje o sebi?

- Apsolutno. Tijelo je često iskrenije od nas samih. Mislim da nas tijelo može puno naučiti o nama samima. Ako ga slušamo i pratimo, pokazuje nam gdje su naše granice, što nam prijeti, ali i što nas ispunjava. Kroz pokret, rad i osjećaje koje tijelo nosi, možemo spoznati sebe bolje nego samo mislima.

Okušali ste se i u glumi, u dramskim predstavama, koreodrama, ali i na filmu. Koliko je gluma za vas bila drukčija od plesa, a koliko samo drugi oblik istine?

- Gluma mi je bila drukčija forma, ali u biti vrlo slična plesu - i dalje izražava istinu, samo kroz riječi i mimiku, a ne samo kroz tijelo. U svakoj ulozi sam se trudila biti iskrena, autentična, baš kao i na sceni.

Obitelj mi je uvijek bila najveći oslonac. Bez ljubavi i podrške mojih roditelja, teško bih uskladila karijeru i majčinstvo. I danas, kao majka, baka i partnerica, uvijek dajem sve od sebe. Ta povezanost i ljubav oko mene daju mi snagu i smisao, i bez njih ne bih mogla funkcionirati onako kako želim

Kao Odette, bijeli labud u »Labudem jezeru« s partnerom Sorinom Davidom

Tako da, iako je forma druga, suština je ista: iskazivanje istine kroz umjetnost.

Kolege vas opisuju kao »uragan s dobrim posljedicama«. Prepoznajete li se u tom opisu?

- Kad sam prvi put čula taj opis, nasmijalo me i baš razveselilo. Da, priznajem, jesam neki uragan, ali u tom dobrom, pozitivnom smislu. Uvijek želim potaknuti, pomoći, a za sobom ne ostavljam pustoš, nego svašta nešto dobrog, nešto što može trajati i što ljude može inspirirati ili barem razveseliti, makar na tren.

Je li vas karijera učinila snažnijom ili ste oduvijek bili borac?

- Da, ja sam zaista od malih nogu bila borac, ali sve to što sam prošla, pogotovo u Zagrebu, me dodatno osnažilo. Ratno razdoblje i sve izazove koje sam tada imala naučilo me kako izdržati i kako donositi odluke. Da nisam to prošla, sigurno ne bih bila spremna preuzeti Split i suočiti se s njihovim problemima onako kako je trebalo.

REDOVITO VJEŽBAM

Plesali ste profesionalno do četrdesete, što je iznimno dugo za balerinu. Koliku je cijenu tijelo platilo toj disciplini?

TEMELJ BALETA OSTAJE ISTI

Kako gledate na današnje plesne trendove i razvoj baleta, gubi li se klasika ili se samo transformira?

- Mislim da se klasika ne gubi, nego se transformira i prilagođava vremenu. Današnji plesni trendovi donose nove izraze i forme, ali temelj baleta i dalje ostaje - tehnika, disciplina i ljepota pokreta. Klasični balet i suvremeni ples sada više nego ikad mogu živjeti zajedno, nadopunjavati se i obogaćivati publiku.

- Plesala sam i dulje od četrdesete. Kad više nisam mogla na špice, prešla sam na suvremeniji ples i mekane papučice. I danas plešem i vježbam sa svojim studentima. Naravno da je tijelo platilo danak, ali zahvaljujući dobrom treningu i održavanju, danas mi uzvraća. I dalje sam vrlo pokretna i nemam velike bolove, osim što su mi stopala u komi... Ona su mi od špica doista oštećena, bolna i najradije bih promijenila ova stara i kupila nova, sa cipelama.

Poznato je da redovito vježbate i živite prema makrobiotičkim načelima. Koliko je u vašem životu važna briga o tijelu i vjerujete li u svjesno starenje?

- Briga o tijelu mi je oduvijek bila vrlo važna. Redovito vježbam, pazim na prehranu i održavam ravnotežu jer vjerujem da tijelo, uz poštovanje i disciplinu, može dugo služiti. Apsolutno vjerujem i u svjesno starenje, mislim da nam tijelo u starosti vraća ono što smo uložili u njega u mladosti i način na koji smo ga tretirali. Zato je važno slušati ga, prilagođavati mu ritam i ostati aktivan i prisutan u svom životu.

Majka ste, baka i partnerica. Koliko je obitelj bila oslonac u vašem životu?

- Obitelj mi je uvijek bila najveći oslonac. Bez ljubavi i podrške mojih roditelja, teško bih uskladila karijeru i majčinstvo. I danas, kao majka, baka i partnerica, uvijek dajem sve od sebe. Ta povezanost i ljubav oko mene daju mi snagu i smisao, i bez njih ne bih mogla funkcionirati onako kako želim.

ULOGA BAKE

Rođenje pete unučice stiglo je neposredno prije vašeg rođendana, kakva ste baka i uživajte li u toj ulozi jednako strastveno kao na sceni?

- Kao i sve u životu, i u ulozi bake ulažem svu svoju strast i radim stvari do kraja. Mislim da sam jako dobra baka, unučice me obožavaju, a i ja njih. Ta uloga mi je potpuno nova i, priznajem, nekad sam bila malo zatečena jer nisam ni razmišljala da ću postati baka. No, sada vidim, baš kao što su mi govorili roditelji, da se unučice voli na poseban, drugačiji način. Ja ih obožavam, oni su mi centar svijeta, i svaki trenutak s njima me ispunjava i oplemenjuje.

Koliko vam u životu znači ljubav?

- Ljubav mi u životu znači apsolutno sve. Ona me pokreće, daje snagu, smisao i radost... U obitelji, u umjetnosti, u svakodnevnom životu. Bez ljubavi ne bih mogla biti ono što jesam.

Kad biste mogli poslati poruku djevojčici koja danas prvi put ulazi u baletnu dvoranu - što biste joj rekli?

- Rekla bih joj da uživa u svakom pokretu i da vrijedno radi, ali i da zna da se svaki trud isplati. Sve odricanje, rad i predanost koje uložila sada, vratit će joj se u životu, sigurno sam, zato mora biti vrijedna, ne smije pokleknuti i uvijek mora vjerovati u sebe!

ISKRA KOJA ODVAJA PLESAČA OD PLESAČA

Prepoznajete li među mladim plesačima današnjice onu iskru koju ste vi imali?

- Prepoznajem je - ali na njihov, novi način. Danas svi mladi koji ulaze u balet dolaze s ogromnom ljubavlju prema plesu, s predanošću i željom da daju sve od sebe. Trude se, iscrpljuju, bore se, i to je uvijek za svaku pohvalu.

A kad ta njihova strast stvarno počne plamtjeti, a onda ako se desi onaj čudesni trenutak da prijeđu rampu i dotaknu srce publike. E, to je ta iskra... ona koja odvađa plesača od plesača. I da, među mladim vodećim snagama našeg baleta, ja tu iskru prepoznajem!

Damir Urban s Četvorkom 16. prosinca u Areni Zagreb

KONCERTNA PUBLIKA ŽELI SUSRET UŽIVO - ČOVJEK S ČOVJEKOM

MILICA CZERNY URBAN

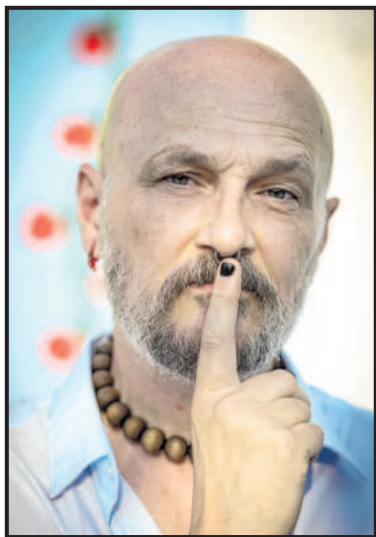
Ivana KOCIJAN

Riječanin Damir Urban jedan je od najpoznatijih regionalnih glazbenika, svestrani umjetnik koji svojim stvaralaštvom već desetljećima oduševljava publiku. Trenutačno se priprema za proslavu 30 godina suradnje sa svojom Četvorkom, a osim o tome što može očekivati publika zagrebačkoj Areni, s njime smo razgovarali i o tome kako zamišlja glazbu u budućnosti i što znači ostati autentičan umjetnik.

Kako zamišljate glazbu u budućnosti? U svijetu u kojem algoritmi već stvaraju melodije, a umjetna inteligencija uči emociju, hoće li glazba i dalje nastajati iz unutarnjeg nemira, iz duše – ili će osjećaje sve češće zamjenjivati kod?

- Za početak ja sve ovo uopće ne bih nazivao inteligencijom, umjetnom ili ne. Ovdje se radi o jako dobroj Excel tablici, Excel tablici s najboljim algoritmom dosad. Ta savršena Excel tablica uči od čovjeka, ona je bezbrojni zbroj onoga što je čovjek prije stvorio, ona

reproducira stotine, tisuće, milijune sekvenci koje je čovjek pohranio. Te male sekvence slaže na razne načine, svaki put iznova, svaki put drukčije, ali izvor svega toga je uvijek čovjek. Sigurno će postojati

Rasprodani koncerti najbolje pokazuju da ljudi žele svjedočiti događaju uživo, možda čak i više nego prije tehnološke eksplozije. Trenutačno se sve više vraćam svojim počecima i već duže vrijeme radim isključivo s akustičnom gitarom. Zanima me melodija, zanima me tekst, pišem ga u bilježnicu kao što sam radio i na početku, a tehnologijom se služim da bih to što sam osmislio, odsvirao i snimio

publika, fanovi tehnologije i svih noviteta koje nam tehnologija donosi, i sigurno će biti publike za glazbu koju je stvorio stroj. No postojat će i publika koju zanima autor, koju zanima što im autor ima poručiti, oni će sigurno i dalje pratiti ono što čovjek može napraviti, oni će biti skloniji humanoj glazbi i onome

što dolazi od čovjeka i od umjetničkog poriva za stvaranjem uopće.

ZBROJ STOTINA MILIJUNA

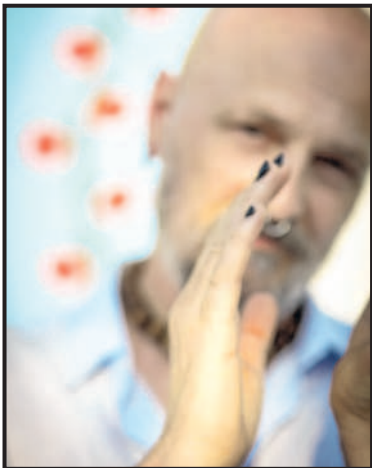
Umjetna inteligencija sve se češće spominje kao novi »suautor«. Zamislite pjesmu koju pišete zajedno s UI-jem - bi li to za vas bilo uzbudljivo istraživanje novih

mogućnosti ili narušavanje intimnosti stvaranja?

- Kao što detektivi uživaju u odgonetanju slučaja i traženju tragova, slaganju silnih nepoznanica u odgovor, tako i mene veseli to što krećem uvijek s praznim papirom i bez ičega, trenutak kad ni iz čega nastaje nešto. Taj je proces ono što mene veseli i zbog čega se bavim glazbenim stvaralaštvom. Zato me ne veseli niti me zanima kako bismo ja i ta Excel tablica zajednički radili neku pjesmu, ne zanima me što taj stroj, taj zbroj stotina milijuna osoba ima reći. Međutim, da ne budem licemjerman, imao sam faze i trenutke kada sam stvarao s određenim spravama koje su ograničene, imaju određene kockice unutar kojih razmišljaju i rade, i često se dogodilo da me odvedu nekim svojim smjerom, ti silni looperi, sampleri, sekvenseri... Međutim, to nije ono što ja od sebe tražim i to nije

“Svaki dan mi je dragocjen jer znam da mogu nešto novo napraviti, nešto svirati, možda imat neki super koncert. Koliko će to glazbeno putovanje još trajati i dokada ću zapravo nastupati, to nitko ne zna, ali ne želim se opterećivati time niti brojevima. Vidjet ćemo, idemo dalje pa ćemo svirati dokad se može

“**Umjetna inteligencija? Za početak ja sve ovo uopće ne bih nazivao inteligencijom, umjetnom ili ne. Ovdje se radi o jako dobroj Excel tablici, Excel tablici s najboljim algoritmom dosad. Ta savršena Excel tablica uči od čovjeka, ona je bezbrojni zbroj onoga što je čovjek prije stvorio, ona reproducira stotine, tisuće, milijune sekvenci koje je čovjek pohranio. Te male sekvence slaže na razne načine, svaki put iznova, svaki put drukčije, ali izvor svega toga je uvijek čovjek**

ono što me veseli. Trenutačno se sve više vraćam svojim počecima i već duže vrijeme radim isključivo s akustičnom gitarom. Zanima me melodija, zanima me tekst, pišem ga u bilježnicu kao što sam radio i na početku, a tehnologijom se služim da bih to što sam osmislio, odsvirao i snimio.

Okruženi smo stalnim šumom. Kako pronalazite tišinu potrebnu za stvaranje?

- Za razliku od nekad, danas više ne silujem sam sebe stvarati u trenucima kad je jednostavno nemoguće baviti se stvaralačkim procesom. Postoje dani, tjedni, mjeseci, kad se putuje, kad se svira, kad se publici koncertno predstavljaju djela koja nastala u nekom drugom trenutku. I tada se ne trudim jer koncerti su sasvim druga energija. Da bih nešto zapisao ili odsvirao, trebam određeni mir. Moram doći u drukčije stanje da bih se mogao sabrati i da bih mogao na pravi način

»zabilježiti« misao koja mi se vrti u glavi. Nekad sam se trudio to raditi uvijek, zapisivati misli i u kombiju, i prije koncerta, i poslije koncerta, ali shvatio sam da to nema smisla, trošim se bezveze i vrlo rijetko od toga bude nešto. Kad sve to prođe i kad dođem do trenutka kad mogu udahnuti, onda dođe i trenutak da se zapiše nešto od onog što se nakupilo u meni.

OČI U OČI

Publika više nije samo u koncertnim dvoranama. Sada je raspršena – na streamovima, u slušalicama, u virtualnim prostorima. Osjećate li da se promijenio odnos između izvođača i publike, i može li se još uvijek dogoditi onaj trenutak istinskog zajedništva?

- Ne bih rekao da je publika raspršena i da je sad publika i na streamovima, i na slušalicama, i u virtualnim

prostorima. Publika je oduvijek doma slušala ploče, kasete, CD-ove. Albumi su se slušali dok se ne bi izlizali. Oduvijek su ljudi slušali glazbu koju vole, no to ne znači nužno da je to koncertna publika. Koncertna publika je uvijek na koncertima i uvijek se želi susresti s izvođačem ili autorom, uživo – čovjek s čovjekom. Korona je to najbolje pokazala. Konzumacija i vrijeme provedeno na internetu i pred kompjutorom se povećalo, međutim broj pogledanih predstava, koncerata i sličnih sadržaja u tom digitalnom svijetu nije se baš povećao. Ljudi su čekali da sve to prođe i da se ponovo sretnemo oči u oči. Rasprodani koncerti najbolje pokazuju da ljudi žele svjedočiti događaju uživo, možda čak i više nego prije tehnološke eksplozije.

Glazba je oduvijek bila fizičko iskustvo – vibracija, pokret, dah. Što se događa s glazbom kad nestane dodira, kad ju zamijeni digitalni impuls?

- Ne bih rekao da sad dobivamo neke nove neistražene oblike. Digitalna glazba, glazba stvorena uz pomoć tehnologije, postoji već desetljećima i koristi se kao plesna glazba, postoje partiji koji okupljaju tisuće ljudi, čak i megapartiji gdje se pušta glazba koja je proizvedena isključivo s pomoću tehnologije. I dalje će je čovjek stvarati, bar dati impuls za stvaranjem, a hoće li je sprave same složiti ili će čovjek, manje ili više, pomoći, to je svedeno. Glazba koju je stvorio čovjek nikad neće biti zamijenjena tehnologijom. Tehnologija će možda otvoriti neke nove pravce, kreirati neku novu publiku, možda će na nekim mjestima nestati potreba da se sluša živa glazba, ali to onda sigurno nisu koncertni prostori, već prostori gdje glazba nikad nije imala važnu ulogu, gdje je služila isključivo kao atmosfera dok čovjek radi nešto drugo.

Postoji li tehnološko pomagalo, instrument ili alat koji vas doista inspirira i olakšava kreativni proces, ili je svaki takav

posrednik uvijek i mala prijetnja spontanosti?

- Postoji čitav niz tehnoloških pomagala, pa sve je tehnološko pomagalo, osim akustične gitare. Znači da koristim mikrofona kao tehnološko pomagalo, koristim nekad i svoj iPad Pro koji ima više kanala na sebi, tu je i zvučna kartica koju vučem okolo, naravno, postoji i mali sint, mali looper i sampler i ritam-mašina, postoji svašta, ali to su sprave koje dolaze u drugoj fazi rada. Prva faza rada je uvijek ta da uzmem gitaru i tražim esenciju pjesme, pjevajući i pišući tekst. Onda se snimim na nekačav diktafon ili snimalicu, Zoom ili nešto drugo, i tek onda potražim pomoć tehnologije i uzmem u ruku neko tehnološko pomagalo da tu ideju razvijem, snimim nešto bolje, da je mogu pustiti nekome, i da se onda neki drugi umjetnik može spojiti sa mnom i da onda zajedno tu ideju i tu pjesmu odjenemo u prikladnu odjeću, glazbenu odjeću, naravno.

BUDUĆNOST KAO SADAŠNJOST

Kad pogledate u budućnost – onu blisku – što biste željeli da ostane ljudsko, ranjivo i nesavršeno u glazbi i u nama samima?

- Ja budućnost vidim kao sadašnjost. Ne zamaran se previše time gdje će biti razlika. Ja ću se definitivno jako teško okrenuti nekom novom načinu stvaranja. Oni koji nikad nisu ni mali interese kakve imam ja, vjerojatno jedva čekaju da tehnologija još više napreduje i da onda oni mogu i kad nemaju ideje, nešto stisnuti da im sprava izbaci tisuće ideje, a onda oni samo izaberu jednu od ponuđenih. Vjerujem da će biti uvijek autora, ljudi koje će to veseliti. Međutim, pitanje je govorimo li onda uopće o autorima i govorimo li uopće o umjetnicima ili govorimo o ljudima koji će glazbu promatrati kao što danas klinici promatraju nekakve videoigrice. Meni glazba nikad nije bila samo zabava, tako da ne mogu ni zamisliti da će u budućnosti takvo nešto postojati niti da ću ja imati potrebu za stvaranjem takvog nekakvog surogata glazbe. U svakom slučaju, nadam se da će mi gitara poslužiti još dugi niz godina i da ću stvarati na isti način kako stvaram i danas. Naravno, tehnologija ide naprijed, razvija se i teško mi je predvidjeti na koji način će se ta glazba kasnije plasirati slušateljima. Hoće li je oni konzumirati preko nekih streaming servisa kao danas ili će je kupovati u obliku nekog bombona, pa onda pojesti tu glazbu i na taj način je doživjeti... Ne znam dokud će ići tehnologija, ali vjerujem da će sama esencija glazbe, razlog za stvaranje glazbe, ali i sama glazba, ostati isti. Potreba da se sretnemo na koncertima uživo, publika i onaj koji će to izvesti ili onaj koji to stvara, postojat će i dalje. Na koji način će se oni naći? Kakvi će ti prostori biti? Kako će biti uređeni, osvijetljeni, ozvučeni? Na koji način će se ta glazba reklamirati? Evo, to ne znam. Vjerujem da su tu mogućnosti beskraje. Ali... Uz sve moguće trendove, tehnološki napredak, izum struje, parnog stroja, svega što je bilo dosad, sama esencija glazbe od Bacha do danas se zapravo ni u čemu nije promijenila. Razlog za stvaranjem je i dalje isti.

Trideset godina prijateljstva, poslovne i životne suradnje, nije malo. Što je vama vaša Četvorka?

- Moja Četvorka mi je kao obitelj, što znači i ono najgore i ono najbolje. S obzirom na to da sam s tim ljudima podijelio bezbroj dana, bezbroj pozornica, što privatnog, što poslovnog druženja, ako možemo glazbu uopće nazvati poslom na taj način... S tim ljudima sam stvarno dugi niz godina. Da, bilo je tu svega i ima još uvijek svega, od toga da se jako volimo, do toga da idemo na živce jedni drugima. Ali to je tako. To je tako kad s nekim radiš i živiš dugi niz godina, onda

“**Moja Četvorka**

mi je kao obitelj, što znači i ono najgore i ono najbolje. S obzirom na to da sam s tim ljudima podijelio bezbroj dana, bezbroj pozornica, što privatnog, što poslovnog druženja, ako možemo glazbu uopće nazvati poslom na taj način... Da, bilo je tu svega i ima još uvijek svega, od toga da se jako volimo, do toga da idemo na živce jedni drugima. Ali to je tako

su ti to najbliže osobe koje imaš. I onda kad si sretan, jedva čekaš podijeliti sreću s njima, a kad si loše volje ili živčan, onda su oni prvi na tvom udaru, na udaru tvoje nervoze i strahova. Tako i ja njima. Tako da je meni Četvorka sve ono najbolje i sve ono najgore.

PUTOVANJE

Na sceni ste dulje od četiri desetljeća. Da ih morate opisati jednom rečenicom, kako bi ona glasila?

- U svakom slučaju - putovanje. Kad bih morao smisliti jednu riječ ili rečenicu... Ovo je sve stvarno jedno putovanje. Ima već jako dugo da smo krenuli, a cilj se još uvijek ne nazire, osim ako samo putovanje nije ujedno i cilj.

Gdje se vidite za 30 godina? Nemali broj vaših kolega i u 80-ima, i 90-ima, ne odustaje od nastupanja. Hoćete li i vi tako?

- Često imam priliku nastupati s Radom Šerbedžijom, kao gost na njegovim koncertima, ili on na mojim, tj. našima. On ima 80 godina, a ima energije više nego ja sada. Tako da bih volio imati barem 10 posto toga što on posjeduje sada, a kamoli kad budem imao 80, kao što on ima sada. U svakom slučaju, godine su samo broj. On je čisti dokaz tome. Evo, vidim da je Willie Nelson izdao predivan album, a on je odavno prešao 90. i trenutačno je na turneji. Jako bi me veselilo kada bih mogao takvo nešto, ali ne želim se opterećivati time. Svaki dan mi je dragocjen jer znam da mogu nešto novo napraviti, nešto svirati, možda imat neki super koncert. Koliko će to glazbeno putovanje još trajati i dokada ću zapravo nastupati, to nitko ne zna, ali ne želim se opterećivati time niti brojevima. Vidjet ćemo, idemo dalje pa ćemo svirati dokad se može.

MILICA CZERNY URBAN

NITKO OSIM NAS

Na koncertu »Nitko osim nas« 16. prosinca u Areni Zagreb zajedno sa svojom Četvorkom, i uz pratnju gudačkog kvarteta, proslavit ćete 30 godina zajedničkog rada. Što pripremate za tu prigodu?

- Svi jedva čekamo koncert u Areni i jako mu se veselimo. Postoji uzbuđenje, neki mali strah, neka trema, hoće li sve biti kako treba jer tako veliki prostor i tako veliki broj publike nužno nose strah od toga, ali u ovom slučaju to kod mene djeluje kao dodatna pokretačka sila. Tako da me to zapravo čak i veseli. To što titram. Proći ćemo kroz sve faze rada, od prvih snimaka, čak prije prvih snimaka, vratit ćemo se čak i u vrijeme Laufera, pa do onog posljednjeg što radimo, ali možda čak i onog što

ćemo tek sutra raditi, moguće da ćemo izvesti i neku novu pjesmu koja još uvijek nije izašla. Pripremamo još dosta toga, ali ne mogu reći što jer neke stvari želim sačuvati za publiku koja će doći u Arenu. Ne želim »spojlati«. Mogu reći da ovaj put nema orkestra, ali imamo gudački kvartet kao pratnju. Tu smo moj bend i ja, i to je forma koja nam omogućava da budemo glazbeno jako slobodni. I to je ono što me veseli, da vidim koliko u Areni možemo biti free i vratiti sve te stvari na početak. Upravo danas kad smo pričali o tehnologiji i svemu, mi se zapravo pokušavamo vratiti u onaj oblik kada je sve ovo i počelo, kako bi jedan bend i glazba i trebali izgledati i zvučati.

Anita Ladišić, Ličanka s riječkom adresom, edukatorica i kreativka

MOJE BAKE I PRABAKE SU BILE KRALJICE UPCYCLINGA

Bake su me naučile da se tekstil i vuna ne bacaju, nego da postoji puno kreativnih načina kako ih ponovno iskoristiti. Naša iznošena odjeća umjesto da završi u smeću bi bila pretvorena u tkane ličke tepihe tzv. krpore, a vuneni džemper koji se više nije nosio, »oparao« se i od te vunice bi se splelo nešto novo, npr. zimski grijači za noge tj. štucne. Moje bake i prabake su bile kraljice upcyclinga tekstila, a da vjerojatno nikad nisu ni čule za taj termin, kaže Anita

Sanda MILINKOVIĆ FRANK

Anita Ladišić je, kako se sama predstavlja, Ličanka s riječkom adresom, edukatorica i kreativka, zaljubljenica u rukotvorine i tekstilnu umjetnost. Profesorica je engleskog jezika i sociologije, a trenutno i studentica na specijalističkom studiju Supervizije psihosocijalnog rada. Uz stalan posao u odgoju i obrazovanju, vodi obrt REDi, njen prostor za kreativno stvaralaštvo. Hekla nakit, kragnice, izrađuje ukrasne i uporabne predmete, i spašavam stari tekstil od zaborava.

Upravo su nas zato na jednom od riječkih sajmov kreativaca u mnoštvu izlagača privukli baš njezini radovi poput šarmantnih ogrlica za »vunoljupke«, jesen u brošu s detaljem vjeverice i neizostavni nakit od bundevica kao glavni jesenski modni dodatak.

Njezina priča započinje u Lici gdje je uz, kako ističe, vješte i vrijedne žene iz obitelji i susjedstva, bila stalno okružena ručnim radom. Od šivanja i vezenja, preko prerade vune, heklanja, pletenja, i tkanja, znati raditi s rukama je bila njezina svakodnevica pa je u ranom djetinjstvu naučila šivati i uživala izrađivati odjeću za lutke.

- Bake su me naučile da se tekstil i vuna ne bacaju, nego da postoji puno kreativnih načina kako ih ponovno iskoristiti. Naša iznošena odjeća umjesto da završi u smeću bi bila pretvorena u tkane ličke tepihe tzv. krpore, a vuneni džemper koji se više nije nosio, »oparao« se i od te vunice bi se splelo nešto novo, npr. zimski grijači za noge tj. štucne. Moje bake i prabake su bile kraljice

upcyclinga tekstila, a da vjerojatno nikad nisu ni čule za taj termin. U srednjoj školi sam obožavala plesti i tada su nastali moji prvi vuneni šalovi i jednostavne torbe, otkriva Anita.

STARTUP INKUBATOR

Dio 2012. godine provela je u Italiji volontirajući u mjestu Casale Monferrato gdje je imala priliku

Bez obzira na to odakle mi dolazi inspiracija, ono najvažnije je da to što stvaram meni donosi radost. To je moja nit vodilja i znak da sam na dobrom putu

upoznati voditeljicu second hand dućana koja joj je pokazala kako od starog tekstila izrađivati cvjetne brošice. Tada se zaljubila u upcycling, tj. prenamjenu tekstila. Negdje u to vrijeme je naučila šivati na mašinu i tada su nastali njezini prvi zero waste proizvodi koje je poklanjala prijateljicama i obitelji.

Preseljenjem iz Like u Rijeku započinje drugi dio njezine priče, a prva stanica je bio Startup inkubator Rijeka.

- Moja prva biznis ideja je bila izrada zero waste tekstilnih igračka koje sam nazvala Okouško Runolist i prijatelji. Kasnije sam ideju razvijala i u programima Step Ri znanstveno-tehnološkog parka Sveučilišta u Rijeci, kada sam se zaljubila u izradu dekorativnih jastučnica. Tada sam pokrenula društvene mreže brenda i krenula objavljivati upcycling proizvode te polako graditi zajednicu ljudi koji vole ovakve kreacije, otkriva.

Priznaje da ju je najviše mučilo kako naći svoju nišu i što točno želi izrađivati: igračke, jastučnice, ukrasne predmete, nakit, torbe, jastučice za prstenje za vjenčanja? Pošto je jako znatiželjna i stalno isprobava nešto novo, nije se mogla odlučiti. - Moj »aha« trenutak dogodio se u Španjolskoj, tijekom The Break Fellowshipa, kad mi je mentorica savjetovala da krenem i radim sve što me veseli, jer tek kada krenem prodavati ću vidjeti što zaista ima svoje kupce. Tako sam i napravila i otvorila obrt na svoj rođendan, u lipnju 2024. godine, kaže Anita.

Nekih godinu i pol od pokretanja obrta, i sama vidi pomak u odnosu

na inicijalnu ideju. Od dekorativnih jastučnica se više okrenula prema izradi nakita, a umjesto šivanja, trenutno najviše hekla.

- Upcycling i održivost su i dalje dio priče, ali sada koristim tekstil za izradu broševa i naušnica, a šivaća mašina je već neko vrijeme pospremljena u kutiju jer se umjesto nje svaki dan družim s kukicama za heklanje. Iako razumijem da je lakše kada netko razvija posao u jednoj niši i radi samo npr. nakit, dala sam sebi dozvolu igrati se, istraživati i prelaziti granice. I vidim da moja zajednica pratitelja na to dobro reagira, komentira.

PRIRODA, TRADICIJA, DJETINJSTVO

Anita inspiraciju često crpi iz prirode, tradicije i djetinjstva, ali i iz posebnog kutka same sebe.

- Pošto živim u gradu u kojem često pada kiša, jesensku kolekciju nakita sam nazvala Kap i napravila naušnice koje su stilizirana kišna kap. Volim heklati voće, cvijeće, sve ono što moje oko vidi u prirodi. Stvaram i prigodne proizvode vezane uz godišnja doba ili blagdan. Djetinjstvo i tradicija, sve ono što me je okruživalo kada sam bila mala, ima posebno mjesto u mom stvaralaštvu, otkriva Anita.

Ljetos je zahvaljujući Udruženju obrtnika Rijeka dobila priliku po prvi put sudjelovati na modnoj

manifestaciji Riječke stepenice. Razmišljajući kako predstaviti svoj rad, sinulo joj je da želi heklati kragnicu po uzoru na one koje su kao curice nosile na rođendanima.

- Bez obzira na to odakle mi dolazi inspiracija, ono najvažnije je da to što stvaram meni donosi radost. To je moja nit vodilja i znak da sam na dobrom putu, kaže.

Obožava proces stvaranja i promišljanja o tome kako nešto što vidi u svojoj glavi ili svijetu oko sebe, pretvarajući to u opipljivi proizvod. Ponekad o nekoj ideji razmišlja mjesecima pa potom isprobava, počinje i odustaje, prije nego se pojavi jasna slika finalnog proizvoda.

- Primjer toga su moje naušnice Luna, inspirirane mjesecom, koje sam mjesecima stvarala u glavi da bih na kraju dobila najjednostavniji proizvod koji sam ikada izradila. Nekad je proces stvaranja puno kraći, ideja se pojavi, krenem stvarati i odmah budem zadovoljna rezultatom. Najgore mi je kada mi dođe super ideja, a ja nisam uz svoj alat i moram satima čekati da dođem kući i počnem stvarati. Moja znatiželja i kreativnost su često u kombinaciji s nestrpljivosti, tako da se zna dogoditi da neke ideje kako brzo se pojave, tako brzo i prođu i izadu iz mene, i nikad se ne pretvore u nešto opipljivo, jer sam u tom trenu kad su me posjetile bila okupirana nečim drugim. Ali to je sve

Moja prva biznis ideja je bila izrada zero waste tekstilnih igračaka koje sam nazvala Okouško Runolist i prijatelji. Kasnije sam ideju razvijala i u programima Step Ri znanstveno-tehnologijskog parka Sveučilišta u Rijeci, kada sam se zaljubila u izradu dekorativnih jastučnica. Tada sam pokrenula društvene mreže brenda i krenula objavljivati upcycling proizvode te polako graditi zajednicu ljudi koji vole ovakve kreacije

dio procesa kreativnog stvaralaštva, priznaje Anita.

S obzirom na to da voli raditi s prirodnim materijalima, za naušnice najčešće bira pamuk, a u hladnije mjesece obožava raditi s vunom. Materijale je prikupljala godinama i obožava sa svakog putovanja donijeti nešto novo što može iskoristiti u svom radu.

- Kako je dosta mojih proizvoda nastalo upcyclingom tekstila, tako mi prijatelji i poznanici znaju poklanjati svoju staru odjeću ili heklane i vezene stolnjake njihovih baka i prabaka, d bi ih spasila od zaborava. Jednom mi se javila pratiteljica na društvenim mrežama, koja mi je darovala jako puno kvalitetnih vunenih suknji njene pokojne majke,

koja je voljela šivati, baš poput mene. Maura je htjela da te suknje pretvorim u nešto novo. Još uvijek čuvam dio njih i planiram ih iskoristiti ove godine za božićnu kolekciju, doznajemo od Anite.

PERSONALIZIRANI PROIZVODI

Kvaliteta materijala joj je važna, kao i održivost, ali najdraže joj je kada radi s materijalima koji imaju priču, bila to vunica koju je kupila u malom dućanu u Ohridu i koja je prerađena u Makedoniji ili košulja njezine majke u kojoj je išla na plesnjake u osamdesetima.

- Mislim da su upravo ta sentimentalna vrijednost i uspomene ono što čini moje proizvode posebnima, pa često u objavama na društvenim mrežama ispričam priču o materijalima od kojih je nešto nastalo, dodaje.

Ne čudi stoga što je u procesu stvaranja ispunjava apsolutno sve jer, kao netko tko obožava raditi rukama, Anita proces kreiranja vezuje uz mogućnost izražavanja obilja ideja. Tehnike kojima će nešto nastati su raznolike i često se mijenjaju ovisno o njenom raspoloženju i onome što joj u nekom trenutku odgovara.

- Trenutno sam najviše povezana s heklanjem, ali me vuče vratiti se pletenju, posebice jer mi već neko vrijeme na polici s knjigama stoji jedna s izradom pletenih igračaka, koja nikako da dođe na red. Veseli me učiti nove tehnike, i ne bi me začudilo da jednog dana odem u smjeru vezanja, tkanja, čunčanja ili nečeg desetog što još niti ne znam da postoji, ističe.

Priznaje da joj je važna i reakcija drugih te da je to ono što razlikuje hobi od posla jer će, u konačnici, drugi ljudi odabirati njezine proizvode, pa je njihova povratna informacija iznimno bitna za njezin stvaralački proces. - U ponudi imam i izradu personaliziranih proizvoda i to je možda i najizazovniji dio mog rada, gdje nekako najviše stremim hoću li uspjeti pretvoriti nečiju ideju u stvarnost i koliko će biti zadovoljni. Najdraže mi je kada se radost mog stvaranja podudara s radošću nekoga tko će taj proizvod koristiti. Na primjer, srce mi je puno kada vidim da je netko sretan jer mu je moja jastučnica ukrala dom ili jer je našao savršene naušnice za poklon prijateljici koja obožava biljke. Zbog toga se isplati raditi ovo što radim, pojašnjava.

Iako joj s jedne strane kreative i stvaralaštva ne manjka, malo se teže nosi s izazovima za što krivi svoj perfekcionizam i želju da sve bude onako kako je zamislila.

- Ipak, život nudi drugačija rješenja koja mi se ponekad ne sviđaju i onda dio energije ode u moj otpor, gundanja i kukanja, umjesto u kreativni rad. To je tema na kojoj aktivno radim, prihvatiti da ne može uvijek biti sve po mom i da ne mora biti savršeno. U trenucima krize mi puno pomažu prijatelji i obitelj, ali i glazba, pa tad ponavljam stihove Radioheada: »The best you can is good enough«, kaže Anita.

VRIJEME NAJVEĆI IZAZOV

Pošto je obrt otvorila uz posao, taj dio ističe kao izrazito naporan. Na posao joj svakodnevno »odlazi« i po desert sati rada i putovanja na radno mjesto, i zato joj je jedan od najvećih izazova kako naći vrijeme za stvaranje unutar 24 sata koliko traje dan. Dodatno, zadnje dvije godine je provela studirajući na specijalističkom studiju u Zagrebu i odrađujući praktični dio studija, što je nešto što je dugo željela i što ju je izuzetno obogatilo, ali svakako je uzelo vrijeme koje je htjela posvetiti obrtu.

NEPRESUŠNA LISTA ŽELJA

Voljela bi u budućnosti imati svoju web stranicu i web shop da bi pojednostavila i ubrzala komunikaciju s klijentima i naručivanje proizvoda, a velika joj je potreba trenutno imati vlastitu radionu u Rijeci, mjesto gdje bi mogla stvarati, ali i održavati kreativne radionice.

- Na mojoj listi želja je sudjelovanje na umjetničkim rezidencijama i drugim programima vezanim uz tekstil i čipku te umrežavanje s umjetnicima i kreatorima iz

Hrvatske i svijeta koji rade s ovim medijem, a razmišljam i o novoj kolekciji heklanih vunenih kragi. I ono najvažnije, nadam se da će moje rukotvorine pronaći put do svojih ljudi, kojima će unijeti radost u svakodnevnicu. To bi mi najviše značilo!, zaključuje Anita.

- I konačno, iza mene ne stoji tim. REDI crafts je ono što se na engleskom naziva one-person business, u kojem sam ja sve, i ona koja smišlja što će stvarati, izrađuje proizvode, fotografira ih, objavljuje na društvenim mrežama, komunicira s publikom, prodaje, šalje pakete, administrira obrt i još sto drugih stvari. Voljela bih da se mogu samo baviti stvaranjem i da mogu dio vezan uz marketing, prodaju i administraciju prepustiti nekom stručnijem od mene. Ali dok sam još na početku, nemam financijskih mogućnosti za to, pa onda prihvaćam da je to tako. Došlo mi je već puno puta da odustanem, a onda se prisjetim natpisa koji je stajao na riječkom MMSU- u: »Prekasno je za odustajanje«, pa prespavam i idem dalje, komentira.

Kroz različite motive njezinih radova, primijećujemo da joj je tradicija jedan od snažnih temelja na kojima gradi svoju stvaralačku priču. Priznaje nam Anita da je jedan dio tradicije u tehnikama koje koristi i koje su koristile generacije žena prije nje, poput šivanja na ruke, pletenja, heklanja i vezanja.

- Ima nešto magično u korištenju tradicionalnih tehnika, što me spaja s mojim pretkinjama. Dok stvaram, dolaze mi slike mojih baka, prabake, majke koje su, isto kao i ja, pronalazile mir u ručnom radu. I to me često zna odvesti u razmišljanja o mojoj genetici, svim ženama koje su voljele stvarati, a koje, iako nisam nikad upoznala, osjećam dok stvaram, pripovijeda Anita.

Kaže da ih osjeća i kroz glazbu i pjevanje tradicionalnih pjesama u zboru VINS Vladarice, te da je glazba sastavni dio njenog stvaranja. Primjerice, dok je stvarala naušnice Luna, dolazile su joj brojne pjesme o mjesecu na različitim jezicima koje je pjevušila. Ipak, iako je tradicija Anitin temelj, inspiracija i utočište, ona nije ograničavajući faktor njezina stvaranja.

- Često na temeljima tradicije izraste nešto toliko novo i drugačije da je, na prvi pogled, teško spojivo s tradicijom, poput mojih monstruoznih naušnica. Ali, u načinu na koji sam ih izradila vidim tradiciju, iako vjerojatno moje bake i šakunbake nikad ne bi u ono vrijeme nosile monstre, dodaje uz osmijeh.

Ne sumnjamo da je pred njom još mnoštvo godina kreativnog stvaralaštva, a i ona se sama nada pronaći više vremena za to.

Hana Jušić, redateljica filma »Bog neće pomoći«

SERIJE SU NEPOPRAVLJIVO NAŠTETILE FILMOVIMA

Uvjerenja sam da serije ne mogu zamijeniti film. U redu, možda serije sada jesu već na nekom zalazu, ali mislim da su na neki način napravile nepopravljivu štetu u recepciji toga kako ljudi gledaju filmove. Na neki način su makle po strani neki estetski doživljaj slike u pokretu i tog audio-vizualnog dijela, stavljanjem fokusa upravo na radnju i likove, a gdje nerijetko izostaje taj dio koji se njeguje u filmu

Đurđa BALJAK

Novi film redateljice Hane Jušić, »Bog neće pomoći«, nakon zapaženog međunarodnog uspjeha i nagrade na Filmskom festivalu u Locarnu, stigao je u hrvatska kina, gdje se prikazuje u multiplexima i art kinima diljem zemlje.

Kako to biva s redateljima, obično pogledaju premijeru, pretpremijeru i puste da film ide dalje. Tako je redateljica Jušić otkrila kako je posljednji put gledala ovaj film na Consorso Internazionale na 78. Filmskom festivalu u Locarnu. Upravo je na tom festivalu, sa scenaristicom Ankicom Jurić Tilić, osvojila nagradu Leopard za najbolje glumačko ostvarenje za glavne uloge koje su utjelovile glumice Manuela Martelli i Ana Marija Veselić.

Film sam gledala toliko puta rađeći njemu, a posljednji put sam ga gledala na primjeri u Locarnu samo zato jer sam htjela vidjeti kako izgleda na velikom ekranu i kakve će biti reakcije gledatelja. Sada sam u fazi gdje putujem s filmom i govorim o njemu nakon projekcija. Osjećam se kao da sam na medenom mjesecu gdje ne moram ništa raditi, osim putovati, započela je mlada redateljica.

Radnja filma smještena je u dalmatinskom podneblju u jednu zabacenu, konzervativnu sredinu. Takav motiv može se vidjeti i u filmovima Vinka Brešana, a provlači se i u novoj RTL-ovoj seriji »Divlje pčele« u kojoj glavnu junakinju tumači upravo glumica Ana Marija Veselić.

Dalmatinsko podneblje mi je blisko budući da sam podrijetlom iz Šibenika, a iz istog grada dolazi i Brešan. Dalmatinski mentalitet, kao i sam krajolik jako je filmičan. Oduvijek sam sanjala o tome kako ću snimiti jedan takav film u kojem ću prikazati taj »westernovski« krajolik i jako sam sretna što sam to konačno ostvarila, rekla je Jušić te otkrila kako je film sniman na planini Svilaži, dalmatinskom zaleđu između Knina i Vrljke, ali i na otoku Krku.

NEVJEROJATNA KARIZMA

Za film, u kojem glavnu junakinju igra Čileanka, inspirirala ju je upravo čileanska glumica Martelli u kojoj je prepoznala nevjerojatnu karizmu.

Podsjetila me na to kako su Hrvati imali veliku emigraciju u Čile. Iz toga mi je proizašla ideja da jedna Čileanka dođe u Hrvatsku, odnosno da napravim nekakvu inverziju i da ona pritom ne zna jezik i kako će se

snaći u svemu tome. Potom mi se nametnula ideja da to bude upravo udovica Hrvata koji je emigrirao u Čile. I polako sam oko toga počela graditi priču o udovici koja dolazi u crnoj haljini u dalmatinsko zaleđe obavijesti obitelj o njegovoj smrti, objasnila je nagradivana redateljica.

Film se žanrovski može okarakterizirati kao drama. Međutim, nosi i elemente misterije i pomalo horora, što nije često u domaćoj kinematografiji.

Htjela sam očiukati sa žanrom horora, ali nipošto da se prelije u to. Kod horora mi je najdraže kad postoji samo neka naznaka nekakve tihe jeze i nečeg stravičnog i mračnog u pozadini, ali nikada direktno, ili da se na kraju objasni je li ona vještica ili nije. Filmskim sredstvima sam htjela stvoriti taj neki osjećaj, ali ne i ponuditi odgovor, kazala je Jušić otkrivši kako je znakoviti naslov filma posudila od zbirke poezije Marka Pogačara.

Od njezinog prvog dugometražnog filma »Ne gledaj mi u pijat« iz 2016. godine do ovoga je prošlo devet godina. Uspoređujući ta dva filma, otkriva kako je htjela napraviti svojevrsni odmak u smislu pojednostavljanja stvari, iako je ponovno glavni lik ženski.

U mom prvom dugometražnom filmu radnja se vrti oko urbane priče i mlade žene koja se snalazi u gradu. Nekako je više uronjen u sadašnji trenutak i dokumentaristički režiran. Kod ovog drugog sam fokus više stavila na stilizaciju i žanr. Osim drame, željela sam da ima malo ostalih žanrovskih elemenata poput horora i trilera, odnosno da nije samo neka socijalna drama, pojasnila je redateljica.

Osim ova dva filma, zanat je pret hodno brusila i na brojnim kratkometražnim filmovima. Sudjelovala je i u stvaranju hrvatskih dječjih pustolovnih filmova koji su obilježili 2010-e. Među njima se ističe »Misteriozni dječak« iz 2013. i »Uzbuna na Zelenom vrhu« iz 2017. godine. Iskustvo rada na tim filmovima

opisuje kao pravi užitek, a ujedno i odmak u lakše teme.

DOMAĆA KINEMATOGRAFIJA

U razgovoru smo se dotaknuli i hrvatske kinematografije o kojoj se u posljednje vrijeme dosta priča, pogotovo nakon »Čovjeka koji nije mogao šutjeti« koji je bio nominiran za Oscara i osvojio Zlatnu palmu.

Drago mi je da su svjetski selektori i kritičari usmjereni nas. Pogotovo zato što je, moramo biti svjesni, film koji se bavi ratom za hrvatske autore još uvijek nešto s čime bismo se mogli probiti u svijet svjetskih festivala. Porazno je što još uvijek trebamo raditi takvu tematiku, kazala je Jušić te dodala kako bi od novijih domaćih filmova izdvojila »Fiume o morte!« Igora Bezinovića, ali i nešto raniji »Zbornica« Sonje Tarokić.

Što se tiče konkretnih uzora u svijetu kinematografije, otkrila je i neke od redatelja koji su ostavili poseban trag na nju. Premda, kako navodi, ne može reći da ima samo jednog najdražeg redatelja ili film.

Jako volim filmove Michaela Cimina kao što su »Lovac na jelene« i »Heaven's Gate«. Također, volim filmove Terrencea Malicka i Kelly Reinhardt. To su možda neki od filmova koji su utjecali na mene, iskreno će Jušić dok je od novijih, suvremenih autora istaknula film »Only rest in the storm« portugalskog redatelja Pedra Pinha, kao i njegov raniji film »Tvornica ničega«.

Osim što je magistrirala filmsku i TV režiju, diplomirala je i komparativnu književnost. S obzirom na njezinu naobrazbu, upitali smo koliko crpi nadahnuće iz književnosti.

Inspiraciju crpim iz više izvora. Naravno, jako puno čitam. Prije sam puno više gledala filmove, sada malo manje. No, trudim se gledati što više mogu. I naravno, ponekad »ukradem« neki motiv iz knjiga ili filmova koji su me nadahnuli, kazala je mlada filmašica.

Nepresušan izvor inspiracije predstavljaju joj i - ljudi.

“Inspiraciju crpim iz više izvora. Naravno, jako puno čitam. Prije sam puno više gledala filmove, sada malo manje

Nekako uvijek krećem pisati film upravo oko likova. Prvenstveno priču gradim oko likova. Zapravo nikada ne krećem od tog narativnog trenutka. Uvijek pokušavam stvoriti to da radnja proizade iz samih likova, bilo to iz knjiga, stvarnosti ili, pak, iz filmova. To su kao nekakvi moji mali »frankenštajni« koje onda stavim sve na jedno mjesto i vidim gdje će me to odvesti, iskreno će Jušić.

GLAVNE JUNAKINJE

Na pitanje što za nju znači film ili slika u pokretu otkriva kako nema neku posebnu filozofiju. No, iskoristila je priliku da podijeli svoja razmišljanja o odnosu serija i filmova.

Uvjerenja sam da serije ne mogu zamijeniti film. U redu, možda serije sada jesu već na nekom zalazu, ali mislim da su na neki način napravile nepopravljivu štetu u recepciji toga kako ljudi gledaju filmove. Na neki način su makle po strani neki estetski doživljaj slike u pokretu i tog audio-vizualnog dijela, stavljanjem fokusa upravo na radnju i likove, a gdje nerijetko izostaje taj dio koji se gaji u filmu, jasna je

Jušić te naglašava kako joj je važno da filmske scene sa sobom uvijek nose neku određenu atmosferu, i to prvenstveno zbog estetskog užitka.

Tako se i u svom najnovijem filmu »Bog neće pomoći« donosi mnoštvo totala pa do krupnih kadrova surovog krškog dalmatinskog krajolika, koji osim osjetila vida i sluha, bude i ostala osjetila. Gledajući film može se gotovo osjetiti hladnoća planinskog kraja, ali i udahnuti svjež zrak.

Jušić je jedna od onih redateljica koja se zasigurno ne libi raditi i govoriti ono što želi, što neupitno iziskuje i hrabrost. No, usprkos svom osebnom izričaju, ističe kako do sada nikada u svom radu nije osjetila nikakvu vrstu ograničenja.

Nisam nikada osjetila nikakvu vrstu ograničenja. Nadam se da i neću. Također, nadam se da se Hrvatska neće okrenuti u tom smjeru. U smjeru u kojem bi se kultura centralizirala. Vjerujem da se kultura treba baviti nekim određenim temama, jasna je redateljica koja u ovom filmu, između ostalog, otvara i temu patrijarhata, religije, odnosa prema ženama, ali i ženskog otpora istome.

U njezinim filmovima ženski likovi su neupitno glavne nositeljice priče. U tom kontekstu, razmišljajući idejno o svom trećem dugometražnom filmu, planira ostati dosljedna tom tonu.

Radnja mog sljedećeg filma bit će smještena u prostor kazališta, a fokus će, naravno, ponovno biti na ženi kao glavnoj junakinji, najavila je perspektivna redateljica Jušić dodajući kako se nada da će joj za taj film trebati manje vremena, budući da je između prvog i drugog prošlo devet godina.

»Bog neće pomoći«

Izdvojeno

RIJEKA

Predblagdansko druženje u Villi Ružić

U povodu programske aktivnosti Vijeća MO Pećine - Prosinac na Pećinama, a u suradnji s programskom aktivnošću Đir po gradu Vijeća MO Podmurvice organizira se Božić u Villi Ružić, Pećine 5, uz stručno vodstvo Theodora de Canzianija danas s početkom u 12 sati. Theodor de Canzia-

ni će u Villi Ružić, jedinstvenom primjeru žive baštine, otvoriti autorsku izložbu fotografija Borisa Rošića »Naš đir«. U salonu se mogu pogledati umjetničke jasllice izrađene od unikatne keramike likovne umjetnice Margarete Krstić uz vokalni nastup KUD-a Zvir iz Jelenja pod vodstvom maestra

Ana KRIZANEC

Davora Juretića. Druženje će se nastaviti uz kuhano vino i slastice. Zainteresirani su pozvani na predbožićni susret i radost druženja.

RIJEKA

U ponedjeljak Humanitarni štand za riječki Hospicij

Na Koblerovom trgu u Rijeci od ponedjeljka 15. prosinca do subote 20. prosinca, u vremenu od 9 do 19 sati, bit će otvoren humanitarni štand na kojem će se izložiti rukotvorine volontera Hospicija »Marija K. Kozulić«. Sav prikupljeni prihod bit će namijenjen za kupovinu sterilizatora za sterilizaciju instrumenata potrebnih za rad s korisnicima hospicija. U slučaju kiše štand neće biti otvoren. Hospiciji se sastoji od stacionara za palijativnu skrb kapaciteta 14- 15 kreveta sa svim pratećim sadržajima, prostora za pokretne timove palijativne skrbi, dnevnog boravka palijativnih pacijenata, gostinjskog prostora za obitelji štićenika te dijela za edukativnu djelatnost i volontere.

RIJEKA

Godišnja izložba Fotokluba Color

Danas u Galerij Pasaž, Križanićeva 2b, u 19 sati otvara se pretposljednja izložba u ovoj godini - tradicionalna Godišnja izložba Fotokluba Color na kojoj učestvuje 15 članica i članova kluba. Izlažu: Aleksandar Tomulić, Darko Mohar, Dubravka Ovčarić, Fanita Barčot Nikolac, Gordana Pošćić, Ines Habereiter, Ivica Nikolac, Karmen Lazar, Margeta Marin, Martina Režek, Nives Papandopulo,, Sonja Diklić, Tanja Francišković, Zoran Uzelac, Željko Jerneić. Izložba ostaje otvorena do 20. prosinca, a može se pogledati radnim danom od 18 - do 20 sati, te subotom od 10 - 12 sati. Ove godine, selekciju fotografija napravila je mr.sc. Jasna Rodin, koja je izdvojila fotografije koje će dobiti prvu, drugu i treću nagrade. Dobitnici nagrada bit će objavljeni prigodom otvaranja izložbe. Članice i članovi kluba postigli su izvrsne rezultate na međunarodnim izložbama, osvojili brojne nagrade i priznanja, a također i počasna zvanja FIAP-a i IAAP-a.

Nikola BLAGOJEVIĆ

OPATIJA

Programi za djecu i škola klizanja

Osim ovog vikenda, glazbeni programi na maloj Ljetnoj pozornici redovito će se održavati svakog petka i subote od 18 sati. Danas na velikoj sceni od 13.30 do 15.30 održat će se Tvorница igračaka Djeda Božićnjaka. I ove godine organizirana je Škola klizanja koja počinje u ponedjeljak, 15. prosinca, u 15 sati. Prijave su u tijeku, a informacije su dostupne na stranici Festivala Opatija i na mailu info@festivalopatija.hr

Ljekarne

Tijekom vikenda danju je dežurna ljekarna »KAZALIŠTU«
Uljarska 3 (211-479). Noćno dežurstvo obavlja ljekarna »CENTAR«, Riva 18 (213-101). Noćno dežurstvo traje od 20 do 7 sati ujutro sljedećeg dana.

Danas

RIJEKA

Nedjelja Caritasa i dodjela stipendija

Tradicionalno, treća adventska nedjelja obilježava se kao Nedjelja Caritasa. Caritas Riječke nadbiskupije ove će je godine proslaviti svečanim misnim slavljem danas u 11 sati u katedrali sv. Vida u Rijeci. Misu će predvoditi riječki nadbiskup Mate Uzičić. Tijekom misnog slavlja bit će uručeni ugovori o stipendiranju stipendistima - volonterima Caritasa Riječke nadbiskupije. Program stipendiranja provodi se četvrtu godinu zaredom, a ove školske i akademske godine Caritas pomaže 19 učenika i studenata s područja Riječke nadbiskupije.

HoHoHo Run 2025.

Jubilarno deseto izdanje tradicionalne humanitarne utrke HoHoHo Run 2025. održat će se danas na riječkom Molo Longu s početkom u 10 sati. Organizator utrke, Sportsko rekreativna druga Torpedo Runners, i ove godine priprema poseban sportski i društveni događaj za sve ljubitelje trčanja, rekreacije i blagdanskog duha. Sudionici mogu birati između dvije utrke: Natjecateljske - HoHoHo Five u dužini od 5 kilometara i Revijalne, rekreacijske - HoHoHo Fun u dužini od 2,5 kilometara. Bilo da su trkači ili gosti HoHoHo Run-a, svatko odlazi kući s nagradama - prva tri mjesta u svim kategorijama očekuju medalje i vrijedne nagrade. Ipak, najveća nagrada je svojim sudjelovanjem pridonijeti ovoj hvalevrijednoj humanitarnoj akciji. Ovaj sportski i humanitarni događaj okuplja trkače i ljubitelje zajedništva, a ovogodišnji cilj mu je prikupljanje sredstava za Humanitarnu udrugu Pomozimo-riječka građanska inicijativa. Sredstva će se prikupljati putem uplata kotizacije, prodaje tombola od kojih je svaka dobitna i prodaje božićnih poklona na štandu. Kontakt brojevi telefona: Marina 091/786-5705 i Petar 091/898-3893

Večer za tamburu

U sklopu tradicionalne i višegodišnje manifestacije kulturnog amaterizma »Dani zametskoga korena«
koja ove godine bilježi 32 godina održavanja, večeras u 19 sati u dvorani Doma na Gornjem Zametu, M.Jadranić 2, Restaurant Morčić, održat će se Večer za tamburu. Nastupaju Tamburaški orkestri KUD-a Dr. Antun Barac Grižane i KUD-a Zametski koren-Rijeka. Ulaz je slobodan.

OPATIJA

Predstavljanje »Camino - Naš put«

Danas u 18.45 u crkvi sv. Jakova u Opatiji održati će predstavljanje knjige »Camino - Naš put«
bračnog para Oršulić. Autori Vesna i Dražen Oršulić, podijelit će dojmove i iskustva s hodočašća na Putu Svetog Jakova – jednom od najvažnijih kršćanskih hodočasničkih odredišta. Knjiga donosi osobno svjedočanstvo o vjeri, snazi i unutar-njem putovanju tijekom njihovog Camina kroz Francusku i Španjolsku. Posjetitelji očekuju inspirativna večer ispunjena toplim svjedočanstvima i duhovnim porukama s puta prema Santiagu de Composteli.

Nastup Acoustic Ridea

Danas u 18 sati u sklopu Adventa u Opatiji slijedi nastup Acoustic Ridea, koji će svjetske hitove izvesti u prepoznatljivom akustičnom stilu.

BAKAR

Božićni vlak s vilenjacima

Najčarobniji događaj za djecu i roditelje ponovno stiže ove nedjelje. Božićni vlak s vilenjacima kreće iz Škrljeva do Zlobina. Polazak je u 14 sati sa željezničke postaje Škrljevo. Prijavljene sudionike očekuje putovanje u vlaku punom razigranih vilenjakata, kao i smijeh, druženje i prava božićna čarolija. Po dolasku u Dom kulture Zlobin moći će uživati u brojnim aktivnostima: u predstavi »Baka Mraz«
u izvedbi Teatra Naranča

Promo

uz prigodni dječji program, animatore, božićni sajam. Program Božića u Bakru traje do 03. siječnja, a kompletan program pronadite na web stranicama TZ Grada Bakra.

CRIKVENICA

PalačinkaDan

Danas će Preradovićeva biti predviđena kulisa za nastup DJ LVR-a od 11 do 15 sati, a nipošto ne smijete propustiti omiljeni PalačinkaDan od 12 do 18 sati i uživati u raznim vrstama jedne od omiljenih slastica. Dok vi uživate u gastro poslasticama, zabavljat će vas Mularija band od 15 do 19 sati. Posjetitelji svih generacija mogu sudjelovati i u jednoj dragoj adventskoj tradiciji – pisanju pisama Djedu Božićnjaku. Dovoljno je potražiti adventski sandučić i u njega ubaciti svoju želju, misao ili blagdansku poruku.

MALINSKA

Kviz s Deanom Kotigom

Kviz s Deanom Kotigom održat će se danas u adventskom šatoru. Dječji kviz traje od 15 do 17 sati i donosi zabavu, edukativnu atmosferu u kojoj najmlađi mogu provjeriti svoje znanje uz Deanovu prepoznatljivu energiju. Kviz za djecu je popunjen i prijave su završene, no svi su dobrodošli doći i pružiti podršku malim natjecateljima. Kviz za odrasle, pod nazivom Adventska potjera, održava se od 18 do 20 sati i nudi dinamično natjecanje uz prepoznatljiv humor i stil Deana Kotige. Prijave za sudjelovanje u Kvizu za odrasle su završene, ali s veseljem pozivamo sve ostale da dođu bodriti ekipe i uživati u druženju.

Kina

RIJEKA

CINESTAR

TOWER CENTER, Janka Polića Kamova 81/A, 060 32 32 33 www.bliitz-cinestar.hr

»BOŽIČNA ČAROLIJA SJEVERA«, premijera, animirani. Redatelj: Bente Lohne, uloge: 2D 11.30, 13.30, 15.30, 17.30; »VJEČNOST«, premijera, drama. Redatelj: David Freyne, uloge: Miles Teller, Elizabeth Olsen, Callum Turner, Da'Vine Joy Randolph 2D 19.30, 21.50; »TIHA NOĆ, SMRTONOSNA NOĆ«, premijera, horor. Redatelj: Mike P. Nelson, uloge: David Tomlinson, Ruby Modine, Rohan Campbell 2D 16.55, EXTREME 2D 19.15, 21.15; »HAMNET«, povi-

jesni. Redatelj: Chloé Zhao, uloge: Paul Mescal, Jessie Buckley, Jacobi Jupe, Emily Watson 2D 21.15; »FIVE NIGHTS AT FREDDY'S 2«, horor. Redatelj: Emma Tammi, uloge: Josh Hutcherson, Piper Rubio, Elizabeth Lail, Freddy Carter 2D 15.10, 17.15, 19.25, 21.35; »NADA UMIRE POSLJEDNJA«, triler. Redatelj: Joe Carnahan, uloge: Zachary Levi, Josh Duhamel, Quentin Plair, Terrence Terrell 2D 19.00; »KRALJ NAD KRALJEVI-MA«, matineja, animirani. Redatelj: Seong-ho Jang, uloge: 2D 11.00, 13.05; »ZOOTROPOLA 2«, animirani. Redatelj: Jared Bush i Byron Howard, uloge: 2D 11.00, 11.45, 13.15, 14.00, 15.30, 16.15, 17.45, 18.30, 19.00 EXTREME 2D

12.30, 14.45; »PUN GAS«
akcijski. Redatelj: Anghel Damian, Millo Simulov, uloge: Andi Vasluianu, Denis Hanganu, Cristina Stefanija Codreanu, Codin Maticiu 2D 19.55, 21.25; »MAJSTORI ILUZIJE 3: SAD ME VIDIŠ, SAD ME NE VIDIŠ«, triler. Redatelj: Ruben Fleischer, uloge: Jesse Eisenberg, Woody Harrelson, Dave Franco, Isla Fisher, Justice Smith, Dominic Sessa 2D 19.30, 21.45; »TAFITI: AVANTURA U PUSTINJI«, animirani. Redatelj: Nina Weils, uloge: 2D 11.15 »ZLICA: ZAUVIJEK«, avantura: 2D 16.45, 20.45; »MISIJA BOŽIĆ: JOJO SPAŠAVA STVA«, animirani. Redatelj: Ricard Cussó, Damjan Mitrevski, uloge: 2D 15.00, 17.00; »DRUGI DNEVNIK PAULINE P.«, obi-

teljski. Redatelj: Neven Hitrec, uloge: Katja Matković, Jakov Švarc, Aria Dunda, Ramona Ivanda, 2D 15.00; »PREDATOR: BADLANDS«, SF. Redatelj: Dan Trachtenberg, uloge: Elle Fanning, Dimitrios Schuster-Kolomatangi 2D 21.55; »ŠAPE U AKCIJI«, animirani. Redatelj: Benoît Daffis, Jean-Christian Tassy, 2D 13.00, 14.55.

ART-KINO

Krešimirova 2, Rijeka; blagajna. (051) 323 261, www.art-kino.org »DRUGI DNEVNIK PAULINE P.«, igrani. Režija: Neven Hitrec, 16.00 »HAMNET«, igrani. Režija: Chloé Zhao, 18.00; »VJEČNOST«, igrani. Režija: David Freyne, 20.15.

Zelena **NIT**

Pripremila Mia ČELAP

IZDRŽLJIVA KRALJICA MEĐU CVIJEĆEM Detaljan vodič za njegu i zaštitu u zimskim mjesecima

Ruže koje prezime bez stresa, u proljeće bujno procvjetaju

Uz pravodobnu pripremu, pažljivo čišćenje, odgovarajuću izolaciju i kontrolirano zalijevanje, ruže bez problema prolaze kroz najhladniji dio godine. Ključ uspjeha jest u kombinaciji pravovremenih koraka i razumijevanja prirodnog ritma biljke. Ako joj zimsku njegu pružimo promišljeno i pažljivo, ruža će nam u proljeće to vratiti onako kako najbolje zna: zdravim zelenim izbojcima i raskošnim cvjetovima koji će ponovno obogatiti vrt

Ruže su izdržljive i prilagodljive biljke, no početak zimskog mirovanja zahtijeva pozornost i pravovremenu pripremu. Prvi mraz pouzdan je znak da je vegetacija stala i da više nije potrebno poticati rast, nego je treba zaštititi od oštećenja koja donose niske temperature, vjetar i smrzavanje tla. Pravilna zimska njega izravno određuje koliko će dobro prezimjeti korijen, graničice i pupovi i kakav će biti njen proljetni povratak.

Od trenutka kada temperature padnu ispod nule, prestaje aktivna faza rasta te treba zaustaviti sve radnje koje potiču bujanje novih izbojaka. Prema preporukama stručnjaka jedne od najpoznatijih i najuglednijih svjetskih tvrtki specijaliziranih za uzgoj ruža David Austin Roses, jesensko gnojenje i rezidbu treba izbjegavati jer potiču mladice koje su iznimno osjetljive na hladnoću i brzo stradavaju pri prvom ozbiljnijem mrazu. Jedan od najvećih i najdugovječnijih internetskih portala posvećen vrtlarstvu, poljoprivredi u malom i njezi biljaka, Gardening Know How također upozorava da zimska rezidba može »otvoriti« biljku, što je čini podložnijom smrzavanju, pa se svi veći zahvati ostavljaju za kasnu zimu ili rano proljeće.

Temeljno čišćenje

Važan početni korak je temeljito čišćenje područja oko biljke. Uklanjanje otpala lišća, ocvalih cvjetova i

ostataka graničica smanjuje rizik od prezimljavanja gljivičnih bolesti i štetnika. The Spruce, jedan od najpoznatijih američkih portala specijaliziranih za vrtlarstvo, naglašava da ostaci lišća često skrivaju spore gljivica te da čisto tlo oko grma uvelike smanjuje rizik od bolesti u proljeće.

Nakon čišćenja, ružu treba zaštititi od smrzavanja tla i naglih temperaturnih oscilacija. Oko baze se formira humak od zemlje, komposta ili malča, visok 8 do 12 cm, što stručnjaci tvrtke David Austin Roses opisuju kao ključan korak u očuvanju mjesta cijepljenja i korijenskog vrata. Ovaj sloj djeluje kao izolacija, zadržava toplinu u tlu i štiti korijen od oštećenja. Gardening Know How dodaje da vlažno tlo gubi toplinu sporije od suhog, pa je preporučljivo ružu dobro zaliti prije nego što tlo potpuno smrzne.

Zimska zaštita ne odnosi se samo na bazu ruže, nego i na opće uvjete oko biljke. Tijekom zime najvažnije je održavati stabilnu, suhu izolaciju i ne narušavati tlo gaženjem kad je smrznuto, jer se time korijen može oštetiti zbog sabijanja zemlje. Dodatni sloj suhog lišća, komposta ili slame može pružiti još bolju zaštitu tijekom najhladnijih dana.

Ruže u teglama

Poseban izazov predstavljaju ruže u teglama. Prema David Austin Roses, korijen ruža u posudama izložen je mnogo nižim temperaturama nego u tlu, pa su ove biljke znatno osjetljivije. Preporučuje se premjestiti ih u negrijani, zaklonjeni prostor kao što su garaža, šupa ili zatvorena lođa gdje temperature ne padaju ispod nule. Unijeti ih u grijani prostor nije preporučljivo jer bi se biljka probudila iz mirovanja prerano. The Spruce savjetuje da se tegle dodatno izoliraju jutom ili folijom s mjehurićima, ali uz obaveznu drenažu. Tijekom zime zalijevaju se rijetko, najčešće jednom mjesečno, samo toliko da se zemlja ne osuši potpuno.

Penjačice zahtijevaju nešto drugačiju vrstu zaštite. Zbog dugih, savitljivih grana podložnije su pucanju uzrokovanom vjetrom, ledom i ciklusima smrzavanja i otapanja. Preporuka, koju navode i Gardening Know How i The Spruce, jest da se grane nakon prvog mraza učvrste mekim vezicama kako bi se spriječilo prekomjerno njihanje. Kod izloženih položaja može se razmotriti i lagano omatanje grana zaštitnim materijalom koji, važno je istaknuti, mora biti prozračan.

Uklanjanje zaštite

Bez obzira na vrstu ruže, mraz može ostaviti vidljive tragove. Crne grane, smežurani pupovi, tamne mrlje ili uveli listovi znak su da je dio biljke oštećen. Stručnjaci iz David Austin Roses preporučuju da se oštećene dijelove ne reže odmah, nego tek u proljeće, kada novi rast pokaže jasnu granicu između zdravog i strada-log tkiva.

Uklanjanje zimske zaštite jednako je važno kao i njeno postavljanje. Kada temperature trajno ostanu iznad nule, malč ili zaštitni omoti skidaju se postupno kako bi se izbjegao nagli šok za biljku. The Spruce ističe da i kratkotrajni povratak hladnog vremena može oštetiti biljku ako je prerano otkrivena, pa se preporučuje oprez i postepena prilagodba na toplije uvjete.

Uz pravodobnu pripremu, pažljivo čišćenje, odgovarajuću izolaciju i kontrolirano zalijevanje, ruže bez problema prolaze kroz najhladniji dio godine. Kako potvrđuju svi navedeni izvori – David Austin Roses, Gardening Know How i The Spruce – ključ uspjeha jest u kombinaciji pravovremenih koraka i razumijevanja prirodnog ritma biljke. Ako joj zimsku njegu pružimo promišljeno i pažljivo, ruža će nam u proljeće to vratiti onako kako najbolje zna: zdravim zelenim izbojcima i raskošnim cvjetovima koji će ponovno obogatiti vrt.

Na što paziti: što izbjegavati

- Ne režete, ne prihranjujete, ne potičite rast
- Ne ostavljajte otpatke i opalo lišće oko biljaka
- Ne skidajte zaštitu prerano, zaštita treba ostati dok proljetni mrazovi nisu posve gotovi
- Kod tegli ne dopustite nakupljanje vode

Njeno veličanstvo – toplá čokolada

VRUĆA ČOKOLADA S NARANČOM

VRIJEME: 10 min

TEŽINA: jednostavno

SASTOJCI ZA 4 ŠALICE:

- 800 ml mlijeka
- 150 ml slatkog vrhnja
- 150 g tamne čokolade (70 %)
- 2 žlice kakaa
- 2 žlice šećera
- naribana korica 1 bio naranče
- prstohvat cimeta

PRIPREMA:

U lončiću zagrijati mlijeko i vrhnje. Dodati nasjeckanu čokoladu, kakao i šećer. Miješati dok se sve ne otopi i poveže. Ugasiti vatru i ubaciti koricu naranče i cimet. Po želji procijediti. Poslužiti vruće uz narančin čips ili šlag.

BIJELA VRUĆA ČOKOLADA S MALINAMA

VRIJEME: 10 min

TEŽINA: jednostavno

SASTOJCI ZA 4 ŠALICE:

- 700 ml mlijeka
- 200 ml slatkog vrhnja
- 200 g kvalitetne bijele čokolade
- 150 g smrznutih malina
- 1 žlica šećera
- 1 žličica ekstrakta vanilije

PRIPREMA:

Maline kratko prokuhati sa šećerom i procijediti kroz sito. U drugom lončiću zagrijati mlijeko i vrhnje, dodati narezanu bijelu čokoladu i miješati dok se ne otopi. Umiješati ekstrakt vanilije. Uлити u šalice, dodati žlicu prelijeva od malina i lagano promiješati da se dobije mramorni efekt.

ZAČINJENA ZIMSKA VRUĆA ČOKOLADA

VRIJEME: 12 min

TEŽINA: jednostavno

SASTOJCI ZA 4 ŠALICE:

- 800 ml mlijeka
- 120 g tamne čokolade
- 2 žlice kakaa
- 2 žlice šećera
- 2 žličice cimeta
- prstohvat kardamoma
- prstohvat čilija (po ukusu)

PRIPREMA:

Zagrijati mlijeko i dodati kakao, šećer i začine. Nakon minute dodati čokoladu i miješati dok se ne rastopi u kremastu teksturu. Poslužiti vruće, po želji s prstohvatom čilija na vrhu.

VRUĆA ČOKOLADA S RUMOM I ŠLAGOM (ZA ODRASLE)

VRIJEME: 8 min

TEŽINA: jednostavno

SASTOJCI ZA 2 VEĆE ŠALICE:

- 400 ml mlijeka
- 80 g tamne čokolade
- 1 žlica kakaa
- 1 žlica šećera
- 1–2 žlice ruma ili likera od čokolade
- šlag za posluživanje
- malo naribanog muškarnog oraščića

PRIPREMA:

Zagrijati mlijeko i dodati čokoladu i kakao. Miješati dok se ne otopi. Maknuti s vatre, dodati rum. Uлити u šalice i završiti s velikom žlicom šlaga i mušarnim oraščićem.

DERBI DELLA UČKA Rijeka danas na jednom od najzahtjevnijih gostovanja, u utakmicama s

Sanchez: Protiv Istre hoću tri boda i uspon na ljestvici

Naš način igre isti je i na Rujevici i u gostima. Uvijek idemo na pobjedu. To je mentalitet velikih momčadi. Unatoč velikom opterećenju moji su igrači sretni i puni energije. Kad povedu, nastavljaju napadati - kaže trener Bijelih

Danijel VUKUŠIĆ

RIJEKA »Tko god hoće može s podsmijehom komentirati kad se nogometni obračun Rijeke i Istre 1961 najavljuje kao derbi, ali ništa neće promijeniti činjenicu da su utakmice Bijelih i Žuto-zelenih, na sreću, s vremenom zaista postale derbiji. Utakmice s posebnim nabojem, mečevi u kojima uvijek »frcaju iskre« i u kojima se pobjede slave s posebnim guštom.

Dakle, derbi della Učka na Drosini. Zahuktala Rijeka na jednom od najzahtjevnijih gostovanja. Riječ ima Victor Sanchez del Amo čija je Rijeka sve bolja i sve više - njegova. S njegovim jasnim trenerskim pečatom.

- Vrlo važna utakmica. I posebna jer je riječ o derbiu. Takvi mečevi uvijek imaju taj dodatni začim koji navijači posebno vole, a i mi tako osjećamo. Nalazimo se u jako zahtjevnom nizu iznimno važnih utakmica u posljednjem mjesecu ove godine. U dobrom smo ritmu i želimo nastaviti s istim pozitivnim pristupom, istim stavom i istom izvedbom. Na posljednjem treningu ćemo provjeriti oporavak svih igrača, a na dan derbija donijeti odluku o sastavu i planu utakmice - počeo je Sanchez.

Bijeli igraju u baš klasičnom, napornom europskom ritmu.

- Navikli smo na to. Meni je to realnost još od igračke karijere i iskreno, drago mi je zbog toga, s vremenom se navikneš. Volim usporediti nogomet s tenisom. Od najvećih svih vremena možemo puno naučiti. Roger Federer je mnogo puta rekao: fokusiraj se na sljedeći poen. Tenisači su stalno u situacijama 50:50. Svaki udarac može ući ili izaći, svaki poen možeš izgubiti. To je odličan primjer kako moraš biti fokusiran i na

Utakmice 17. kola

Vukovar 1919 - Varaždin	2:0
Osijek - Gorica	1:1
Lokomotiva - Hajduk	1:3
S. Belupo - Dinamo	ned 15.00
Istra 1961 - Rijeka	ned 17.45
Hajduk	17 10 4 3 27:16 34
Dinamo	16 10 2 4 31:14 32
S. Belupo	16 7 4 5 24:23 25
Varaždin	17 6 5 6 21:22 23
Istra 1961	16 6 5 5 20:20 23
Rijeka	16 5 6 5 26:19 21
Gorica	17 5 4 8 21:26 19
Lokomotiva	17 4 7 6 20:28 19
Vukovar '91	17 3 6 8 18:30 15
Osijek	17 2 7 8 16:26 13

Sljedeće kolo (20. prosinca): Varaždin - Istra 1961 (19. prosinca), Osijek - Slaven Belupo, Dinamo - Lokomotiva, Hajduk - Vukovar 1919 (21. prosinca), Rijeka - Gorica (21. prosinca).

NOVI DVOBOJ - Toni Fruk, Josip Radosević i Emil Frederiksen

S Rierom protiv Messija

Opet imamo španjolski trenerski duel. A Victor Sanchez i šef struke Istre 1961, Oriol Riera, imaju puno zajedničkog:

- Bio je moj igrač u Deportivo La Coruñi. A moja prva utakmica ovdje protiv Istre 1961 bila je ujedno i prva utakmica Oriola Riera kao trenera u Hrvatskoj. Proživjeli smo mnogo posebnih trenutaka tamo. Sjećam se posljednje utakmice koju smo igrali protiv Barcelone na Camp Nou. Messi, Xavi, Neymar, Suarez... Deportivo se borio za ostanak, trebao nam je bod. Pripremio sam plan utakmice razmišljajući upravo o Oriolu Rieri. Ideja je bila da se prvih 60 minuta branimo u niskom bloku, kompaktno i disciplinirano kako bismo ostali »živi« do posljednjih 30 minuta. Tada smo planirali uvesti Rieru, na-

šeg napadača, snažnog u duelima, agresivnog igrača koji je uvijek davao maksimum. Sve je funkcioniralo jer smo vodili 1:0 u trenutku kada smo ga trebali uvesti, ali smo tada primili drugi pogodak. Neymar je zabio iz tranzicije. I dalje smo bili u igri, nastavili smo s planom i zabili dva gola u kratkom razdoblju. Na kraju smo se morali grčevito braniti jer je Barcelona snažno pritiskala. Ta utakmica mi je ostala u posebnom sjećanju jer je bila izuzetno važna u povijesti Deportiva i borbe za ostanak. Oriol i ja često se toga prisjetimo. Posebno je vidjeti bivše igrače kako danas postaju treneri, a mislim da on radi vrlo dobar posao - rekao je Sanchez o kolegi, sunarodnjaku, svom bivšem igraču i današnjem izravnom protivniku.

sadašnji trenutak i na ono što slijedi. Ono što je bilo, bilo je. U Pulu idemo nakon vrlo važne pobjede nad Celjem (3:0) u Konferencijskoj ligi, napravili smo veliki korak prema gotovo sigurnom plasmanu u sljedeću rundu. No, to je završeno. Sada se vraćamo prvenstvu. Želimo osvojiti tri boda i smanjiti zaostatak za ekipama koje su ispred nas.

Velik izazov

Neovisno o tome koliko će ostati na Kvarneru, Sanchez radi gledajući dugoročnu dobrobit kluba s Rujevice.

- Cilj nam je isti u svakoj utakmici, Rijeka mora pobijediti. Taj pritisak sami sebi

Oriol Riera, trener Istre 1961, koja će se od Drosine i domaćih navijača oprostiti za 2025. godinu današnjim »Derbijem de

Samopouzdanje, srce i glava

PULA »Danas će na Drosini, s početkom u 17.45 sati, 66. prvenstveni »Derbi della Učka« odigrati Istra 1961 i Rijeka. Puljani ga dočekuju s dva boda prednosti na prvenstvenoj ljestvici u odnosu na najbližeg susjeda, ali i porazom nakon posljednje reprezentativne stanke u Velikoj Gorici, dok Riječani u zadnjih mjesec dana nižu samo pozitivne rezultate.

- Igramo protiv trenutačno jedne od najboljih momčadi u HNL-u koja je u tri posljednje utakmice osvojila sedam bodova, a u

Konferencijskoj ligi četiri od šest bodova. Uspješna serija krenula im je na utakmici s Hajdukom, na kojoj nisu

„Pokazat ćemo intenzitet i mentalitet koji nas krasi i uz koje se možemo ravnopravno nadmetati sa svakim protivnikom, pa tako i s Rijekom.“

Oriol Riera

mijenjali formaciju, ali jesu malo strukturu te su promijenili neke detalje u igri koji su im puno toga dobroga donijeli. Naraslo im je i samopouzdanje jer uvijek je dobro uvjerljivo svladati jedan od dva najveća hrvatska kluba, ali ako bismo pričali o tri najveća, onda bi tu Rijeka sigurno našla svoje mjesto - rekao je Oriol Riera, trener Istre 1961. - Sve su te posljednje utakmice Riječani odigrali na isti način i po istim načelima. Puno pritom rotiraju te određene rotacije očekujemo i danas

s obzirom da su u četvrtak protiv Celja odigrali utakmicu u kojoj je intenzitet bio na najvišoj mogućoj razini. Sigurno će trener Sanchez napraviti dvije-tri izmjene, ne vjerujem više, ali stvari su to koje i inače radi te se one neće osjetiti u igri njegove momčadi. Ona će ostati na visoko postavljenim standardima.

Riera je Rijeku opisao kao momčad koja se ne boji protivniku prepustiti inicijativu i posjed, ali je iznimno opasna u trenucima kad osvoji loptu jer ima jako dobru

Oriol Riera

tranziciju.

- Riječani imaju dobre trake i dobri su na lopti, ali

to ne znači da mi trebamo nešto drastično mijenjati u svojoj igri kako bismo im se

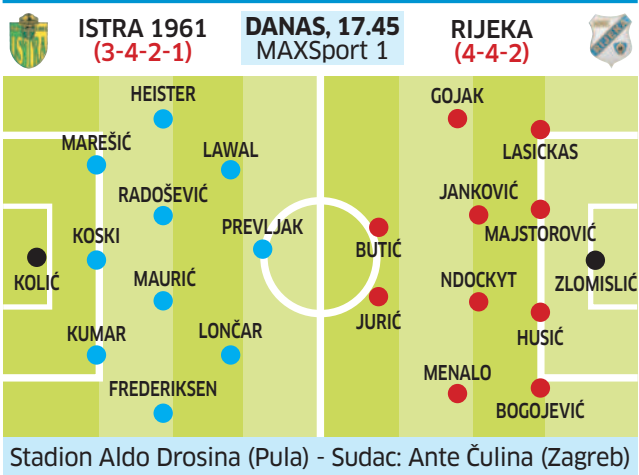

OSIJEK - GORICA 1:1

U prvom subotnjem susretu 17. kola nije bilo pobjednika, na Opus Areni su Osijek i Gorica odigrali 1:1 pa su Osječani ostali na dnu ljestvice. Gosti su povelili pogotkom Jakova Filipovića u 22. minuti. Gosti su u 56. minuti ostali bez isključenog Perića. Na 1:1 je izjednačio Anton Matković u 82. minuti.

60. rođendan slavi
Aljoša Asanović

Istrom 1961 uvijek »frcaju iskre«

HEISTER
MAREŠIĆ
LAWAL
RADOŠEVIĆ
KOSKI
PREVLJAK
KOLIC
MAURIĆ
KUMAR
LONČAR
FREDERIKSEN

GOJAK
LASICKAS
JANKOVIĆ
MAJSTOROVIĆ
BUTIĆ
NDOCKYT
ZLOMISLIĆ
JURIĆ
HUSIĆ
MENALO
BOGOJEVIĆ

Stadion Aldo Drosina (Pula) - Sudac: Ante Čulina (Zagreb)

namećemo i tu nema razlike. Derbiji donose više strasti i bit će to vrlo teška utakmica. Istra 1961 je u dobroj formi, imaju dobre rezultate i pokazuju taktičku fleksibilnost. To će biti velik izazov. Mi također vjerujemo da smo u dobrom trenutku. Osjeća se umor od utakmice u četvrtak, ali igrači rade vrlo dobro. Istra je kompletna momčad. Fizički su vrlo snažni, no to je nešto što primjećujem kod svih momčadi u HNL-u. Sve su izuzetno dobro pripremljene. To je velik izazov za ekipe poput nas koje igraju dva puta tjedno. Istrijani su taktički vrlo fleksibilni, mogu graditi igru s tri ili četiri igrača, mijenjati sustav u fazi obrane. Teška utakmica, ne samo zbog rivalstva, nego i zbog njihove kvalitete.

Njegova Rijeka raste, ne vidi se umor kod igrača.

- Da, imam dojam da su, unatoč velikom opterećenju, moji igrači sretni i puni energije. Bez obzira na vodstvo,

nastavljaju pritiskati i igrati. Momčad sve više poprma naš identitet. Neću promijeniti nijednu riječ u odnosu na ono što govorim od prvog dana. Ekipa napreduje i to je proces. U dobrim rezultatima lako je početi se razmetati, ali moj posao je ostati dosljedan. Ovo je timski rad cijelog stručnog stožera i zahvalan sam svim suradnicima. Analiziramo svaku utakmicu i svaki trening, kroz podatke i izvedbu, i

“Plan imamo već tjednima i aktivno se pripremamo za prijelazni rok. Natjecateljska pauza ne znači pauzu u radu nego naporan rad da i u prijelaznom ispunimo naše želje i planove

Victor Sanchez

JASAN CILJ - Victor Sanchez

vidimo kontinuirani napredak - i momčadski i individualni. Nastavit ćemo istim putem: veći intenzitet, više ponavljanja visokih napora, više stvorenih prilika, bolja realizacija, agresivniji pressing, više osvojenih lopti na protivničkoj polovici. Jedina prava granica je ona koju sami sebi postavimo.

Ravnoteža

Pala je i riječ - prvak!
- Ako želiš biti prvak, moraš biti među najboljima i po broju postignutih i po broju primljenih pogodaka. Ravnoteža je ključ. Prošle sezone u Olimpiji smo primili 20 golova u 36 utakmica, Rijeka 21. To su vrhunske brojke. Naš prosjek primljenih golova sada je 0.9 po utakmici, što je dobro. Moramo dodatno poboljšati učinkovitost, trenutačno smo na 1.9 po utakmici. Uz takve brojke, stalno si u vrhu. Najveća razlika je što više ne radimo one izolirane, velike kikseve. Pogreške su dio nogometa, ali kada ih svedeš na minimum, tada dobro braniš. Naš pristup je prihvatiti da se pogreške događaju i pomoći igračima da iz njih uče.

Pulsko gostovanje je posebno. Postoji li razlika u izvedbama momčadi na Rujevici i u gostima?

- Ne. Mentalitet je isti. I doma i vani igramo pod pritiskom jer uvijek želimo pobijediti. To je mentalitet velikih momčadi.

Još malo pa je zimski pauza, uskoro će prijelazni rok i nove promjene u momčadi.

- Plan imamo već tjednima i aktivno se pripremamo za prijelazni rok. Natjecateljska pauza ne znači pauzu u radu nego naporan rad da i u prijelaznom ispunimo naše želje i planove - rekao je Sanchez.

Rijeka je u Konferencijskoj ligi zasad zaradila gotovo sedam milijuna eura, europski snovi su blještavi i realni, ali svakom našem klubu HNL mora biti primarno natjecanje. Sve veliko stvara se na temelju rezultata u HNL-u. Rijeka ove sezone po tom pitanju još uvijek kaska. Riječki nogometašni puk zato danas očekuje trijumf u derbiju. Tri boda s kojima bi se i - preskočilo Istru na ljestvici.

nama je svaka utakmica jednako važna i samim tim ne osjećamo nikakav dodatni pritisak. Svaka nosi tri boda i pred svaku se isto postavimo te ćemo se tako i danas truditi da pokažemo sve ono što smo svakog dana tijekom ovog tjedna uvježbavali na treninzima. Želimo igrati svoju igru, a pritom i da uživamo u atmosferi i ambijentu. Jednostavno, ovo je takva utakmica i u nju moramo ući puni samopouzdanja, biti fokusirani i odigrati je sa srcem, ali i s glavom. Pritom trebamo ići polako, minutu po minutu, i vidjet ćemo gdje će nas to dovesti.

I. CEROVAC

Pobjeda Hajduka u Maksimiru u utakmici 17. kola

Rebić pogurao Splitskane na vrh

Rebić je s dva gola i asistencijom za Šegu u preokretu u Maksimiru, gdje je Lokomotiva povelila u 12. minuti

ZAGREB ▶ Ante Rebić vratio je Hajduk na vrh Super-sport HNL-a s dva gola i asistencijom, s time da Dinamo može vratiti prvo mjesto ako danas osvoji tri boda u Koprivnici. Splitskani su loše otvorili gostovanje kod Lokomotive, no na kraju su uspjeli doći do preokreta, iako im je obrana kleknula već u 12. minuti, kada je Marko Vešović centrirao s desne strane, a Aleks Stojaković poentirao glavom u padu - 1:0.

Hajduk je uskoro uzvratio Rebićevim proigravanjem za veliku priliku. Međutim, Michele Šego nije uspio savladati Josipa Posavca koji je obranio zicer, odbivši loptu u korner. Bilo je to u 21. minuti. Nešto kasnije Splitskani su stigli do sret-nog izjednačenja. Naime, lopta se odbila od nekoga iz Lokomotive i završila kod Rebića. Uslijedio je precizan udarac za izjednačenje u 27. minuti - 1:1.

Do kraja prvog dijela obje momčadi su imale solidne situacije za postizanje gola, s time da je Stojaković pogodio prečku nakon pola sata igre. Na suprotnoj strani Iker Almena je izbio slobodan udarac u zoni šuta, ali Filip Krovinović nije uspio prebaciti živi zid.

U nastavku je, pak, Rebić pokazao zbog čega je svojedobno bio na meti velikih klubova. Igrala se 54. minuta kada je Hajduk odigrao lijepu akciju s desne na lijevu stranu. Tamo je Rebić prihvatio loptu i proigrao Šegu koji je bez previše naprezanja savladao Posavca - 1:2.

Doduše, taj gol bio je podložan dodatnoj provjeri zbog potencijalnog

Lokomotiva - Hajduk 1:3

Stadion Maksimir. Gledatelja 2.643. Sudac: Mateo Erceg (Pristeg) 6,5. Strijelci: 1:0 Stojaković (12'), 1:1 Rebić (27'), 1:2 Šego (54'), 1:3 Rebić (73'). Žuti kartoni: Diop, Katić, Bošković, Stojaković (Lokomotiva), Bamba (Hajduk). **LOKOMOTIVA:** Posavec 6 - Kolinger 6, Diop 6, Dajčer 6 - Vešović 6,5, Katić 6 (46' Antolić 6), Bošković 6 (88' Sobol -), Pajač 6 (46' Trajkovski 6) - Šitum 6 (73' Vasilj -), Krivak 6 (67' Sušak -) - Stojaković 6,5. **HAJDUK:** Silić 6 - Sigur 6, Gonzalez 6, Mlačić 6, Hrgović 6 - Guillamon 6, Krovinović 6 - Bamba 6 (62' Durdov -), Almena 6,5 (90' Pajaziti -), Rebić 7,5 (84' Livaja -) - Šego 7.

Modri u Koprivnici

Mario Kovačević danas se vraća u Koprivnicu, na mjesto svojih najvećih trenerskih uspjeha u dosadašnjem dijelu karijere, željan pobjede vrijedne zadržavanja prvog mjesta na prvenstvenoj ljestvici. Naravno, Dinamov šef struke ni ovoga puta nije propustio priliku za eskiviranje bilo kakve komunikacija s medijima.
- Znam se naša očekivanja, a to je da pobjedama završimo ovaj dio prvenstva. Slaven Belupo igra dobro i već dva mjeseca nije izgubio. Zadnji poraz doživjeli su protiv nas. To je momčad koja igra dobar i otvoren nogomet. Bit će to težak ispit za nas. Suparnika dobro poznajem. Slaven Belupo neće se samo braniti, mislim da bi nama to trebalo odgovarati. Siguran sam da će utakmici biti zanimljiva. Ako želimo biti prvi na polusezoni, tako se i moramo postaviti. Uz svo poštovanje prema Slaven Belupu. Nadamo se dobroj i otvorenoj igri u kojoj će navijači uživati. Naravno, i da u konačnici dođemo do pobjede - poručio je Kovačević putem videa, uz pomoć klupske službe za odnose s javnošću.

prekršaja tijekom akcije. Naime, u jednom trenutku Rebić se sudario s Marijom Šitumom, ali VAR soba je odlučila da je sve čisto. Budući da je prije tjedan dana Dinamo poništen gol za vodstvo protiv Hajduka u derbiju na stadionu Maksimir, ne treba sumnjati da će ovakav rasplet izazvati novi val prigovora na račun sudačke organizacije. Zapravo, to je veći zicer nego onaj Šegin iz 21. minute.

Nakon što su stekli vodstvo, Splitskani su stali na loptu. U tim trenucima Lokomotiva je pokušavala nešto odigrati, ali niti jedna od tih akcija nije otišla predaleko. Preciznije, Hajduk je rutinski čuvao stečenu prednost i vrebao kontru za potvrdu pobjede. Sličnu situaciju dočekao je u 73. minuti, kada je Šego ukrao loptu na Lokomotivinom dijelu terena i uzvratio Rebiću asistenciju - 1:3.

D. PETROVIĆ

UKRATKO

GOL VLAŠIĆA ZA POBJEDU TORINA

TORINO ► Hrvatski reprezentativni veznjak Nikola Vlašić svojim je pogotkom osigurao minimalnu pobjedu Torinu protiv Cremonesea u susretu 15. kola talijanskog nogometnog prvenstva. Vlašić je u 27. minuti prihvatio dodavanje Zapa-

Nikola Vlašić

te te s desetak metara zatresao suparničku mrežu. Vlašiću, koji je odigrao čitav susret, ovo je treći prvenstveni pogodak ove sezone.

Lazio je stigao do pobjede u Parmi golom Nizozemca Tijjani-ja Noslina u 82. minu-ti, kada su gosti imali dva igrača manje na terenu. Naime, Zaccagni je isključen u 44. minuti zbog grubog prekršaja, a Toma Bašić u 77. minuti zbog udaranja suparnika laktom.

Rezultati 15. kola: Lecce - Pisa 1:0 (Štulić 73'), Torino - Cremonese 1:0 (Vlašić 27'), Parma - Lazio 0:1 (Noslin 82'). **Poredak:** Milan 31, Napoli 31, Inter 30, Roma 27, Bologna 25, Como 24, Juventus 23, Lazio 22, Sassuolo 20, Cremonese 20...

HOFFENHEIM - HSV 4:1

SINSHEIM ► U odličnoj sezoni i dalje uživaju nogometaši Hoffenheima, koji su na domaćem terenu pobijedili Hamburg s uvjerljivih 4:1 u sklopu 14. kola Bundeslige. Nakon prvih 45 minuta Hoffenheim je imao vodstvo 2-0 nakon golova Promela u osmoj i Kabaka u 31. minuti. Na tome domaći sastav nije stao već je u nastavku zabio nova dva pogotka za uvjerljivo vodstvo. Strijelci su bili Lemperle u 65. i Asllani u 72. minuti. Gosti su do kraja tek ublažili poraz, a jedini je gol za Hamburg postigao Philippe u 82. minuti.

Andrej Kramarić je za Hoffenheim igrao do 67. minute, dok je za goste cijelu utakmicu odradio Luka Vušković.

Uvjerljiv je bio i Wolfsburg u Mönchengladbachu gdje je pobijedio Borussiju 3:1 uz asistenciju Lovre Majera za prvi gol gostiju.

Rezultati 14. kola: Borussia (M) - Wolfsburg 1:3 (Kouliarakis 22'-ag/Wimmer 4', 34', Amoura 30'), Eintracht - Augsburg 1:0 (Doan 68'), Hoffenheim - Hamburg 4:1 (Promel 8', Kabak 31', Lemperle 65', Asllani 72'/Philippe 82'), St. Pauli - Heidenheim 2:1 (Kaars 35', 53'/Pieringer 64'), Union Berlin - Leipzig 3:1 (Burke 57', Ansah 64', Skarke 90'+3'/Gomis 60'), Bayer - Köln 2:0 (terrier 66', Andrich 72').

Poredak: Bayern 37, Leipzig 29, Borussia (D) 28, Bayer 26, Hoffenheim 26, Eintracht 24, Stuttgart 22, Union Berlin 18, Köln 16, Freiburg 16, Borussia (M) 16, Werder 16...

POBJEDE CHELSEAJA I REDSA

LONDON ► Nogometaši Chelseaja i Liverpoola ostvarili su domaće pobjede s 2:0 protiv Evertona, odnosno Brighton and Hove Albiona u susretima 16. kola engleskog prvenstva. Chelsea je do pobjede stigao golovima Palmera (21') i Gusta (45'+1'), dok je dvostruki strijelac za Liverpool bio Ekitike (1', 60').

Fulham je u gostima svladao Burnley s 3:2 (Smith Rowe 9', Bassej 31', Wilson 58'/Ugochukwu 21', Sonne 86').

Poredak: Arsenal 33, Manchester City 31, Aston Villa 30, Chelsea 28, Crystal Palace 26, Liverpool 26, Manchester United 25, Everton 24, Brighton 23, Sunderland 23...

BARCELONA - OSASUNA 2:0

BARCELONA ► Teže od očekivanog nogometaši Barcelone su na Camp Nou svladali Osasunu u 16. kolu španjolske La Lige, domaći sastav je slavio s 2:0.

Gosti iz Pamplone su odolijevali sve do 70. minute kada je na loptu, na vrhu šesnaesterca, natrčao Raphinha i pospremio je u mrežu za veselje domaćih navijača. Da se ne dogodi drama u samoj završnici pobrinuo se ponovno Raphinha, brazilski nogometaš je pogodio u 86. minuti za konačnih 2:0. Ante Budimir za goste je igrao do 65. minute.

Raphinha i Eric Garcia

U prvom subotnjem susretu madridski Atletico je na domaćem terenu pobijedio Valenciju s 2:1. Valencia je bolje otvorila utakmicu, ali Atletico je poveo u 17. minuti golom Kokea. Valencia je zaslužen izjednačila u 63. minuti kada je vrlo lijepo s 18 metara pogodio Beltran. Tek tada je Atletico počeo igrati kako su od njega i očekivali domaći navijači. Inicijativa Atletica se isplatila u 74. minuti kada je za 2:1 zabio Griezmann. Francuski nogometaš je u igru ušao u 59. minuti, a u 74. je majstorski primio loptu i iz okreta zabio za domaće slavje.

Rezultati 16. kola: Mallorca - Elche 3:1, Real Sociedad - Girona 1:2. **Poredak:** Barcelona 43, Real Madrid 36, Villarreal 35, Atletico Madrid 34, Espanyol 27, Betis 24, Athletic Bilbao 23, Getafe 20, Elche 19, Celta 19...

SVJETSKI KUP Na strmom Bellevardu u Val d'Isereu skijaši vo

Švicarsko postolje, Zubčić razočarao

DALEKO OD VRHA - Filip Zubčić

Loic Meillard slavio je ispred sunarodnjaka Aernija i Odermatta. Filip Zubčić 24., a priliku za popravak ima danas u slalomu, u kojem će nastupiti Samuel Kolega, Istok Rodeš i Tvrtko Ljutić

Zlatko HORVAT

VAL D'ISERE ► Loic Meillard, pobjednik pet utrka u ožujku ove godine, loše je krenuo u novu sezonu, ali pronašao je staru formu, predvodeći švicarski trio na postolju veleslalom Svjetskog kupa u Val d'Isereu. Drugi je sa startnim brojem 22 bio Luca Aerni s 18 stotinki zaostatka, a treći Marco Odermatt (0.33), koji je nastavio nesvakišnju seriju. Od Söldena i

starta sezone 2021./2022. bio je na postolju svih veleslalom Svjetskog kupa u kojima je stigao do cilja. Izgledalo je da će serija stati jer je ušao u cilj kao treći kada su do kraja ostala još tri skijaša, ali Norvežanin Haugan završio je kao četvrti, njegov sunarodnjak Henrik Kristoffersen kao jedanaesti, dok je lider poslije prve vožnje Austrijanac Stefan Brennsteiner potonuo na peto mjesto.

- Ovo je nevjerojatno. I četvrto mjesto bi bilo nešto

sajno, korak u pravom smjeru. Pobjeda je nešto savršeno - rekao je Loic Meillard, koji je do jučer imao jedan top 10 plasman ove sezone.

Veća pogreška

Filip Zubčić je razočarao na Bellevardeu, jednoj od najtežih veleslalomskih staza sezone, zauzeo je 24. mjesto s 1.70 sekundi zaostatkom za Meillardom. Zubčić je imao 19. vrijeme prve vožnje, ali jedna veća pogreška poremetila je njegov ritam i spustio se pet

mjesta niže. No, napravljen je korak naprije s obzirom na to da je u veleslalomu u Beaver Creeku ostao bez druge vožnje, a sve poslije trećeg mjesta u Copper Mountainu pa su apetiti porasli. Priliku za popravak Zubčić ima danas u slalomu, u kojem će nastupiti još tri hrvatska skijaša, Samuel Kolega, Istok Rodeš i Tvrtko Ljutić.

- Dobro se se osjećam u slalomu, nakon američkog snijega se dobro sam se prikovao na europski. Dobro se

Tradicionalni susret poznatih nogometaša brojnih generacija Lučkog radnika

Ljubo Španjol i Dokeri uvijek zajedno

Godine lete, uskoro treba proslaviti 94. rođendan, ali kada vas vidim, vrijeme kao da nam je stalo - rekao je Ljubo Španjol

RIJEKA ► Prolaze godine, prolaze desetljeća, a nešto kao da traje vječno - pomislio bi čovjek svjedočeći druženju tolikih poznatih i cijenjenih nogometnih imena iz raznih generacija Lučkog radnika. Onašnji suigrači ostadoše vezani neraskidivim vezama, nema dvojbe da će tako biti dok su god živi. Godinama već održavaju lijepu tradiciju susreta, u restoranu »Ribica« okupiše se oko koga drugoga nego oko Ljube Španjola, čovjeka koji je desetljećima bio »alfa i omega« nogometa u Rijeci, ali i znatno šire. Slavni barba Ljubo, u onda lijepa vremena tvorac zapaženog Lučkog radnika, upamćen potom po predsjednikovanju Rijekom. Vratio ju je među prvoligaše, uza dva osvojena Kupa bivše države

LUČKI U SRCU - Dokeri na okupu

Zili četvrti veleslalom sezone

Emma Aicher spriječila novu pobjedu Lindsay Vonn

Njemica Emma Aicher pobjednica je drugog spusta Svjetskog kupa u St. Moritzu, dok je 41-godišnja Amerikanka Lindsey Vonn, pobjednica dan ranije, bila druga. Aicher je krenula iza Vonn i ostvarila vrijeme 1:30.50 minuta, spriječivši drugu pobjedu Amerikanke u dva dana. Za 22-godišnju Njemicu to je treća pobjeda u karijeri, treća ove godine i druga u spustu. Treća je na stazi Corviglia bila Talijanka Sofia Goggia s 29 stotinki zaostatka za Njemicom.

U poretku skijašica u spustu prva je Vonn sa 180 bodova, Eicher ima 145, a treća Austrijanka Magdalena Egger 116 bodova. U ukupnom poretku vodeća je Amerikanka Mikaela Shiffrin sa 458 bodova, druga je Albanka Lara Colturi s 301, a treća Novozelandska Alice Robinson s 294 boda.

Emma Aicher, Lindsey Vonn i Sofia Goggia

osjećam i pozitivan sam - kazao je Zubčić koji je u Val d'Isereu ostvario najbolji slalomski rezultat, treće mjesto 2021. godine.

Bolna leđa

- Imali smo malo dužu pauzu, odmorili smo se, radili na kondiciji i imali nekoliko treninga Italiji. Ja sam imao problema s leđima, ali sam

ŠJAJNA SERIJA

Marco Odermatt nastavio je nesvakidašnju seriju.

Od Söldena i starta sezone 2021./2022.

bio je na postolju svih veleslalom Svjetskog kupa u kojima je stigao do cilja

posljednji trening odradio na razini. Zadovoljan sam, napadamo u najjačem sastavu što nas sve veseli - rekao je Kolega, koji je lani bio šesti u Val d'Isereu.

Rezultati veleslalom: 1. Loic Meillard (Švi) 2:10.07, 2. Luca Aerni (Švi) 0.18, 3. Marco Odermatt (Švi) 0.33, 4. Timon Haugen (Nor) 0.42, 5. Stefan Brennsteiner (Aut) 0.47, 6. River Radamus (SAD) 0.54, 24. Filip Zubčić (Hrv) 1.70 sekundi zaostatka.

Poredak u veleslalomu: 1. Marco Odermatt (Švi) 260, 2. Stefan Brennsteiner (Aut) 245, 3. Henrik Kristoffersen (Nor) 200, 14. Filip Zubčić 83 boda.

Ukupni poredak: Marco Odermatt (Švi) 505, 2. Stefan Brennsteiner (Aut) 245, 3. Henrik Kristoffersen (Nor) 242, 20. Filip Zubčić 96 bodova.

odveo ju na europsku scenu, a u ta su doba na stadion Kantride postavljeni reflektori. Doajen riječkog nogometa, koji uskoro treba proslaviti 94. rođendan, ne zaboravlja svoje drage Dokere, ljude s kojima je prijateljvao dok su nosili dres popularnog Lučkog, svi zajedno uistinu ostavljaju dojam sportske obitelji u kojoj lijepe uspomene ne blijede nikada i u kojoj svatko zadovoljno oko sebe gleda draga lica.

Jedan od njih, vrsni veznjak Feruccio Ban, dao je sve od sebe u organizaciji susreta, dogovaranju s tolikim suigračima koji su se okupili sa raznih strana na održanje ove lijepe nogometne tradicije. Stoga je s guštom bio među slušateljima kada se barba Ljubo nakratko obratio svima i kao i svi ostali, od srca mu je zapljeskao, dajući mu i na taj način priznanje na neizbrisivi trag koji je ostavio u riječkom nogometu.

- Godine lete, uskoro treba proslaviti 94. rođendan, ali

kada vas vidim, vrijeme kao da nam je stalo, uvijek su nam žive u sjećanju tolike epizode koje smo zajedno proživljavali - poručio je Ljubo Španjol. - Lučki radnik je godinama bio dio lijepe stvarnosti ovog grada. Osim toga i naširoko poznat i cijenjen, od Senja i Crikvenice, preko Grobnika i Hreljina do Umaga, Rovinja, Poreča i Buja. Prošlost nikada ne treba zaboravljati, zahvaljujući njoj imamo sadašnjost i možemo gledati u budućnost.

Boro Fućak, sjajni nogometaš Primorja i Grobnica, navratio je slučajno i susreo je tolike prijatelje. Ivan Kocjančić, Vlado Tičak, Krsto Pavić, Danilo Đaković, Borislav Topić, Janko Janković, Mladen Šarić, Sanjin Mandekić, Mladen Butković, Marinko Čulumović, Milan Rimac i ostali su uz smijeh i s guštom mogli prepričavati tolike nogometne događaje u kojima su bili zapaženi protagonisti.

I. DUVNJAK

Momčad Rijeke u 10. nastupu ove sezone upisala prvi remi u HMNL-u

Lošiji nastavak odnio pobjedu nad prvakom

Ostaje žal što smo ispustili uvjerljivu prednost. Nije nam prvi put, moramo više raditi i biti koncentriraniji u budućnosti - rekao je Manolo Bilić

RIJEKA ► Futsal momčad Rijeke u desetom službenom nastupu ove sezone upisala je prvi remi. Riječani nisu uspjeli kod aktualnog prvaka Novoga Vremena doći i do pete uzastopne prvenstvene pobjede iako su ostvarili sve preduvjete. Odigrali su jako dobro prvo poluvrijeme u kojem su, prema šansama, zaslužili voditi s više od tri gola razlike (3:0). Sve je u tim trenucima slutilo na uvjerljivu pobjedu začinjenu s više pogodaka razlike. No, nakon sjajnog prvog uslijedilo je još jedno slabije drugo poluvrijeme ove sezone. Riječka prednost istopila se u svega šest minuta nastavka, a onda je utakmica ušla u neizvjesnu završnicu u kojoj su obje momčadi propustile nekoliko meč-lopti. Remi se u konačnici čini kao realan ishod utakmice koja je Bijele, u slučaju pobjede, mogla barem privremeno vinuti i na prvo mjesto uoči derbijsa s Dinamom u Dvorani mladosti na kraju godine.

Oslabljeni

Iako bod osvojen kod aktualnog prvaka ne može biti okarakteriziran kao neuspjeh, ipak ostaje doza gorčine i ponešto materijala za brigu i određeno nezadovoljstvo. Riječani su opet odigrali utakmicu s dva različita lica. Preciznije, Bijeli su dobili čak sedam prvih poluvremena ove sezone, dva su završila neriješeno, a jedno su izgubili. Sve to uz gol-razliku 32:10. U tih sedam utakmica u kojima su otišli na odmor s prednošću, izgubili su samo jednu, a upravo u Makarskoj ostvarili su jedini remi.

PITANJE KONCENTRACIJE - Manolo Bilić

Statistika drugih poluvremena donosi potpuno drugačiju sliku. Riječani su izgubili šest od 10 nastavka (jedan remi i tri dobivena) uz

DVA LICA

Bijeli su dobili čak sedam prvih poluvremena ove sezone, dok su izgubili šest od 10 nastavka (jedan remi i tri dobivena) uz negativnu gol-razliku - 16:26

negativnu gol-razliku - 16:26. Utakmica u Makarskoj donijela je prvi put drugo poluvrijeme u kojem riječka momčad, inače najefikasniji sastav lige, nije zatresla suparničku mrežu. Doduše, treba uzeti u obzir da je trener Alen Jukić u Makarskoj imao nešto kraću klubu, odnosno da je momčad nastupila bez Alena Fetića i Đorde Rosića. Srećom po trenera Bijelih, u momčad se vratio Manolo Bilić.

Derbi s Dinamom

- U prvom poluvremenu imali smo totalnu dominaciju, šteta da taj prvi

dio nismo zaključili s pet, šest pogodaka prednosti, što smo, s obzirom na velike prilike, objektivno mogli.

U drugom dijelu igra se okrenula i oni su ipak bili bolji. Sve u svemu rezultat je realan, iako ostaje žal što smo ispustili uvjerljivu prednost. Nije nam prvi put, moramo više raditi i biti koncentriraniji u budućnosti. Što je tu je, idemo dalje i s nestrpljenjem čekamo 26. prosinca i veliki derbi na Trsat s Dinamom - rekao je Bilić nakon ogleda u Makarskoj.

Ivan VOLARIĆ

Danas od 17.30 sati igra se finale Svjetskog prvenstva rukometašica

Norveška i Njemačka za zlato

emačka je u prvom polufinalu svladala Francusku s 29:23 (15:12), a potom je Norveška nadigrala domaćina Nizozemsku s 35:25 (18:14)

ROTTERDAM ► U finalu Svjetskog prvenstva za rukometašice u Rotterdamu će igrati Njemačka i Norveška. Njemačka je u prvom polufinalu svladala Francusku, koja je predala krunu, s 29:23 (15:12), a potom je Norveška nadigrala domaćina Nizozemsku s 35:25 (18:14). Antje Doell je s devet golova predvodila Njemice, po pet su dodale Viola Leuchter i Emily Vogel, dok su Sarah Bouktit i Lena Grandveau zabile po pet pogodaka za Francusku. Norvešku je do novog finala predvodila Henny Ella Reistad s 10 golova, dok su Dione Housheer i Estavana Polman zabile po šest za Nizozemsku.

Za Njemačku je ovo drugi plasman u finale svjetskih

SLAVLJE U AHOY ARENI - Reprezentativke Norveške

prvenstava u povijesti, jedini dosadašnji je ostvarila 1993. godine kada je i osvojila naslov prvaka. Norveška je aktualni olimpijski pobjednik i svjetski doprvak, a ovo joj je treći uzastopni ulazak u finale

svjetskih prvenstava jer je 2021. godine osvojila četvrto zlato. Francuska je tri puta osvojila naslov, sva tri puta u 21. stoljeću (2003., 2017. i 2023.) te je igrala u tri od prethodna četiri svjetska finala i u sva tri

olimpijska finala. Nizozemska je svoj jedini naslov prvaka osvojila 2019. godine.

Finale je na programu u nedjelju u 17.30 sati, a od 14.30 sati Francuska i Nizozemska igrat će za broncu.

Minimalan poraz Riječana u 14. kolu B skupine Paket24 Premijer lige rukometaša u dvorani »Veli Jože«

Poreč - Zamet 25:24

POREČ» Utkmica B skupine 14. kola Paket24 Premijer lige rukometaša: Poreč - Zamet 25:24 (15:12). Dvorana »Veli Jože«. Suci: Kristijan Kovačević (Zaprešić), Velimir Soić (Samobor).

POREČ: Aleksić, Nežić, Grčić, Rušnjak 2 (1), Andrić, Boka, Malinarich 4, Popović 7, Čopić, Jaman 1, Labinac, Bajjan 2, Božić 7, Knežević, Jelić 2, Ljubić.

ZAMET: Zena, Krstić 2, Černeka 1, Ogurlić 4, Markota 1, Tomljanović 8 (3), Dundović, Lerner 4, Čosić, Golik, Marković, Radoičić 4, Stojčević,

Lencović, Perković.

Isključenja: Poreč 4, Zamet 8 minuta. **Crveni karton:** Ogurlić (Zamet, 48'). **Sedmerci:** Poreč 2 (1), Zamet 3 (3).

Riječki gosti su bolje otvorili nadmetanje i stekli su korak, dva prednosti, iako ih je potom Teo Popović sustigao, a Tin Božić i prestigao u susjedskom, dramatičnom derbiju okončanom pobjedom Poreča sa Zometom 25:24 golom Leona Rušnjaka iz sedmerca.

Nakon plesa od sedam izjednačenja u dvadesetak minuta, riječki gosti su dva puta matirani, Tin Božić je

poentirao i najavio dominaciju istarskih domaćina do finiša prvog dijela igre. Porečka zona je postala čvrst obruč koji su u dvanaesetak minuta gosti probili samo dva puta, Istrani su pak odmakli za dva koraka, a odmor dočekali s najvećom razlikom, 15:12.

Porečani su podigli radnu temperaturu i početkom nastavka su odmakli i na četiri gola viška, 17:13 golom Marka Bajana. Zamečani su, grčevito tražeći puteve kroz porečku obranu, uoči sredine nastavka golom Tomljanovića uspjeli svesti razmak na

minimum, 19:18. Domaćini uskoro nisu uspjeli realizirati sedmerac, ali minute su prolazile, a oni su i dalje čuvali vodstvo. U 48. minuti Ogurlić je dobio crveni karton, a Poreč je uskoro udvostručio vodstvo s kojim je ušao u posljednjih desetak minuta. No, sustignut je, Tomljanović je sedmim golom (uz to i 7 asistencija) pogodio za 22:22. Leon Rušnjak je ipak uspio realizirati sedmerac za 25:24, u preostale 62 sekunde Zametu nije uspio napad, bodovi u susjedskom derbiju su ostali u Poreču. (I. D.)

HAUBICA - Tin Tomljanović

PREMIJER LIGA Riječani u dramatičnoj utakmici došli do novog uspjeha

Filip Vujičić tricom nastavio seriju pobjeda

Katarina BLAŽEVIĆ

RIJEKA» Na semaforu je 26 sekundi prije kraja utakmice stajalo 85:85. Kvarner je imao napad. Supreme Hannah je polako krenuo, iskorištavao je svaku sekundu, da bi na kraju kratke akcije lopta stigla do Filipa Vujičića, koji je preko Glena Burnsa pogodio tricu za veliko riječko slavlje u zametskoj dvorani. Konačno je krenulo riječke košarkaše, koji su nakon slavlja nad Cedevitom Junior, Alkarom i Cibonom, »slomili« i momčad koja slovi za najveće iznenađenje ove sezone.

Samobor je prošle sezone igrao u Prvoj ligi, a sada je usprkos porazu od Riječana na trećem mjestu Premijer lige. Četvrta pobjeda u nizu je Kvarner »ubacila« u zonu doigravanja, na šesto mjesto ljestvice.

Klackalica

Ščepanović na raspolaganju nije imao Tahja Eaddyja, kojega je zaustavila povišena temperatura. Kvarner je jako dobro ušao u susret. Riječani su zaustavili goste pod košem, a bivši kapetan Kvanera,

Konačno je krenulo riječke košarkaše, koji su nakon slavlja nad Cedevitom Junior, Alkarom i Cibonom, »slomili« i momčad koja slovi za najveće iznenađenje ove sezone

JUNAK UTAKMICE - Filip Vujičić

Kvarner - Samobor 88:85

Utakmica 11. kola SuperSport Premijer lige: Kvarner - Samobor 88:85 (26:22, 21:23, 21:23, 20:17). Centar Zamet. Gledatelja: 200. Suci: Hordov, Roglić i Bajramović.

KVARNER: Ogrizović 20 (2-2), Hannah 12, Vujičić 21 (4-7), Jukić, Vučić 17 (2-5), Lauš 2, Eaddy, Cvitanović 8, Fantina, Smojver 6 (4-4), Jambrović 2 (0-1).

SAMOBOR: Mirčeta 8 (3-4), Krajnović 20 (4-4), Cinac 9 (5-5), Mandalinić 15 (0-2), Čakarun 7 (1-1), Burns 13 (4-4), Šola, Zagoršak 2, Drakulić, Kos, Porobić 11.

na jednu, pa malo na drugu stranu. Mandalinić je dalekometnim šutevima vraćao vodstvo Samoboru, koji se prvi put odvojio na par poena razlike mini serijom 6:0 (41:37, 15').

Preokret

Riječane to nije zaustavilo, a Vujičić je ušao u drugo poluvrijeme posebno raspoložen. Nakon dva slobodna bacanja je povezao dvije trice, Kvarner je vodio 58:50... Minutu kasnije je i Ogrizović povezo tricu i dva poena, ali je njegova momčad ponovo počela

i griješiti te je olako primila nekoliko poena pod košem. Domaći su otvorili posljednju dionicu promašajima, a kada je Samobor poveo 77:69, činilo se da gosti jure prema pobjedi. No, onda je krenula riječka paljba trica. Vučić, Vujičić pa Hannah - 80:80 (36'). Čakarun je svojoj bivšoj momčadi zapaprio pola minute prije kraja (85:85), ali domaći su imali Vujičića, junaka utakmice s 21 poenom, sedam skokova i tri asistencije. Ogrizović je uz 20 poena dodao šest skokova i sedam asista.

Vrijedna pobjeda košarkaša DepoLink Škrljeva u derbiju 10. kola Prve lige

Bakrani na kolosijeku prema elitnom društvu

POLAGANJE - Toni Jelenković

R. KAŠTELA	69
DL ŠKRLJEVO	78

KAŠTEL SUČURAC» Utakmica 10. kola Prve lige košarkaša: Ribola Kaštela - DepoLink Škrljevo 69:78 (17:22, 17:17, 22:20, 13:19). Sportska dvorana Sokolana. Gledatelja: 50. Suci: Vukušić, Copic i Lovrić.

RIBOLA KAŠTELA: Vidović 7 (2-2), Sanader, Rašetina 8, Delaš 9 (2-2), Svalina 14 (1-2), Roso, Vidović, Elez, Nazor 19, Zebić 2, Čerina, Elez 10 (8-8).

DEPOLINK ŠKRLJEVO: Akrap 2, Cetina 9, Jelenković 26 (5-5), Đugum 7 (1-2), Konjević

11, Tomas, Kotrulja, Pilepić 17 (1-1), Zelanto 2, Cvitković 4.

Škrljevčani su upisali važnu pobjedu u derbiju vrha nakon kiksa protiv Mladosti. Zeleni su pobijedili Ribola Kaštelu i s njom se izjednačili na vrhu ljestvice (8-2), dok isti omjer ima upravo zagrebačka Mladost.

Gosti iz Bakra su na veliki odmor otišli s pet poena prednosti (34:39), koje su skupili još u prvoj četvrtini serijom Pilepića i Konjevića. Druga i treća dionica su prošle u potpunom egalu, da bi serija domaćina 8:0 u 30. i 31. minuti donijela prvo vodstvo Ribola Kašteli nakon pete

minute susreta. Ivan Nazor je bio raspoložen, ubacio je i tricu za 63:61, a trener gostiju Petar Maleš odmah pozvao minutu odmora. Nakon što je Nazor položio za 65:65 (34'), gosti su se spasili serijom 9:0. Zeleni su u samom finišu ostali koncentrirani i zadržali prednost. (K. B.)

CRIKVENICA	66
ZAGREB	85

CRIKVENICA» Utakmica 10. kola: Crikvenica - Zagreb 66:85 (11:24, 23:24, 16:15, 16:22). Gradska dvorana. Gledatelja: 50. Suci: Miletić, Koraca i

Ferenčić.

CRIKVENICA: Pepelar 7 (1-1), Vucić 3 (1-2), L. Došen 5 (1-2), Šulentić 11 (2-2), Butorac 9 (1-1), Filipović, Karabaić 9 (1-2), Bešić, F. Došen 16 (1-2), Perić 6, Čosić, Dragičević.

ZAGREB: Žarković 21 (4-6), Joksimović 2 (2-2), Jelenek 10 (4-4), Butorac 9 (3-4), Leblanc 20 (6-6), Joksimović 13 (2-3), Lebo 4 (2-2), Zubak 2, Tadić 2, Čutuk 2.

Zagreb je bio prevelik zalogaj za Crikveničane, koji su već u prvoj dionici zaostajali 13 poena. Do kraja su kaskali za sastavom iz gornjeg doma ljestvice.

SUPERSPORT SUPERLIGA Odbojkaši Rijeke uvjerljivo poraženi od Istrana

Rovinjnska lekcija

Domaći su djelovali kao da igraju u grču, nisu niti imali odgovora za motiviranije, energičnije i raznovrsnije goste, predvođene sjajnim Benom Harringtonom

Denis FRANČIŠKOVIĆ

RIJEKA ▶ Odbojkaši Rijeke doživjeli su bolno prizemljenje, u važnoj utakmici u krojenju srednjeg dijela ljestvice i hvatanju priključka s vodećima, na oproštaju od godine uvjerljivo su poraženi od Rovinja (0:3), nakon čega zasigurno ostaje gorak okus u redovima momčadi Velimira Liverića. Rovinjani su najnovijim trijumfom na Trsatu (omjer 4-5) preskočili Riječane koji su ostali samo na tri pobjede, ali i na saznanju da je najbliža susjedna konkurencija u ovom trenutku daleko ispred. Gosti su, naime,

popunili svoje redove kolonijom stranaca i pod palicom Aleksandra Gavrilova stvorili za hrvatske okvire respektabilnu i zanimljivu odbojkašku družinu. Teško je reći što je sputalo Riječane, ali malo toga je funkcioniralo u njihovim redovima. Djelovali su kao da igraju u grču, a s druge strane nisu niti imali odgovora za motiviranije, energičnije i raznovrsnije Rovinjane. Na kraju za zasluženog gostujućeg slavlja na centru, uobičajeno klupko i navijačku krilaticu »Ča im delamo...« Rovinj je očitao pravu lekciju Riječanima, bio uvjerljiv u svim elementima igre,

SMEČ - Franko Žeželić pronašao je prolaz kroz obranu gostiju

D. MICULINIĆ

Rijeka - Rovinj 0:3

Utakmica 9. kola Prvog kruga natjecanja: Rijeka - Rovinj 0:3 (20:25, 23:25, 15:25). Dvorana mladosti. Gledatelja: 50. Suci: Ivković i Belić. Delegat: Milan Rajković.
RIJEKA: Baić, Banko (L), Colnar, Dukić 9, Križan, Ličina, Lozić 7, Pulić 1, Smiljanić (L), Sulić 3, Vuk 9, Žeželić 5.
ROVINJ: Sponza, Harrington 24, Matić (L), Stjepić, Šetić, Parsa 4, Wedbush 6, Matošević 6, Fatorić, Verasto 11, Zerouka (L), Lopatić 4.
Napad poeni: Rijeka 28, Rovinj 35. **Blok poeni:** Rijeka 4, Rovinj 10. **Servis poeni:** Rijeka 2, Rovinj 5. **Servis pogreške:** Rijeka 11, Rovinj 8.

predvođen sjajnim finskim igračem Benom Harringtonom, koji je nanizao čak 24 napadačka poena i jednostavno dovodio domaće u očaj. Njegovi smečevi s lijeve strane, ali i s drugih pozicija bili su nerješiva enigma za Rijeku. Gosti su odnijeli vrlo važnu prevagu i u igri na mreži i bloku, zasuli Riječane loptama na koje se teško

pronalazio odgovor. Trsatski susjedski okršaj potrajao je 73 minute u kojima je sve bilo u znaku Rovinja. Dva vezana bloka (Parsa) odveli su goste na 14:18 u prvom setu, u završnici je Harrington nanizao četiri poena i Versato smečom završio prvu dionicu. U drugoj opet nakon dva bloka (Matošević/Wedbush) Rovinj se

odlijepio na 2:7, Riječani se pokušali vratili poenima Vuka (18:21), ali bezuspješno. Lozićev smeč-out u konačnici je odnio prevagu u najzanimljivijoj dionici. U onoj posljednjoj, poprilično jednosmjernoj, Liverić je dao prigodu i igračima koji nisu igrali. Već nakon 6:13 bilo je jasno da Harrington i društvo plove prema važnoj pobjedi.

RIJEKA ▶ Utakmica 10. kola Prve lige odbojkašica: Rijeka - Cratis Varaždin 3:0 (25:9, 25:7, 25:18). Dvorana mladosti. Suci: Stipaničev Matečić i Mikuličić.
RIJEKA: Čabrijan, Čutura, Gamma, Volarić (L), Perčić, Ljubez, Stankovsky, Orešković, Marinac Žilić, Milošević, Licul, Jorgić (L), Grčević, Stojimirović.
CRATIS VARAŽDIN: Čorko, Novak, Nikšić, Nordio, Smetiško, Jambrošić Barnjak (L), Šestak, Hercceg, Lenčić.
Liderice su za 57 minuta igre riješile susret s posljednjeplasiranom ekipom lige. Varaždinke u 10 kola i dalje ne znaju za pobjedu, dok je Rijeka ostala stopostotna na samom vrhu ljestvice. Uzbudljivije je bilo tek u trećoj dionici, kada je Rijeka na teren poslala svoje najmlađe igračice u zapisniku, koje je »oporavila« minuta odmora kod rezultata 17:15. Olimpij, prvi konkurent Rijeke u borbi za titulu, u prošlom je kolu izgubio od Enne Vukovar pa sada ekipa s Trsata ima dvije pobjede više od druge ekipe lige. Prvoplasirane direktno idu u Superligu, dok drugi klub na ljestvici ide u razigravanje s pretposljednjom superligaškom ekipom. (K. B.)

SPORTSKA NEDJELJA NA RADIO KORZU

14. PROSINCA 2025. U 17:45 SATI

SuperSport HNL - 17. kolo
Stadion Aldo Drosina, Pula

NK Istra 1961

Reporter: Hrvoje Mavrović

HNK Rijeka

Sponzor prijenosa:

radiokorzo
sportska redakcija

98,4%
DOBRE
GLAZBE

SJEĆANJA

Sjećanje na dragog nam supruga, oca i nonića, na poginulog HV- branitelja

BORIS ANTOLOS
14.12.1991. - 14.12.2025.
MIRJANA, NIKA i SIENNA
190228

Sjećanje

BORISLAV RADEVIĆ
14.12.2023. - 14.12.2025.
Uvijek u našim mislima
TVOJI NAJMILIJ
190318

Tužno sjećanje na

MLADENA ŠEBALJA
HV
14.12.1991. - 14.12.2025.
Nema vremena koje može izbrisati ljubav i tugu za tobom.
TVOJI NAJMILIJ
190225

Nedaj se SOKOLE,
da ti polome krila,
jer ti si stvoren za let ma kakva bura bila.

ELIO VLAH
14.12.1991. - 14.12.2025.
Hrvatski vitez
Dragovoljac

Jer dok nas ima
trajaj će I M E tvoje,
majka će ljuljati SINA
a ja ću klicati
HRVATSKA - JEDINO MOJE.
S nama u mislima, tvoja obitelj
190257

Sjećanje

IVE STIPANOVIĆ
14.12.1991. - 14.12.2025.
HRVATSKI DRAGOVOLJAC
PRIPADNIK 118. BRIGADE
ZNG

Uvijek i zauvijek ponosni na tvo-
ju hrabrost, odvažnost i nesebičnu
ljubav prema DOMOVINI.
Snivaj u vječnosti...
MAMA i SESTRA s obitelji
190113

Godina bez Tebe.

MARKO BRČINOVIĆ
14.12.2024. - 14.12.2025.
U srcu nosimo tugu i sjećanje koje
ne blijedi.
Tvoja snaga i dobrota žive kroz nas.
Vječno si u našim mislima.
Tvoja KATA, DJECA i UNUČAD
189531

Krv je LIJEK.....
Krv je DAR.....
DARUJMO KRV!

ZAVOD ZA TRANSFUZIOLOGIJU
CRVENI KRIŽ RIJEKA
Rijeka, Cambierieva 17
ponedjeljkom,
utorkom i petkom
od 8 do 15 sati
srijedom i četvrtkom
od 8 do 19 sati

FENIKS
ENIGMATSKA IZDANJA
Pretplata sa... na tel. 051/650-043 ili 051/650-194...
ili na info.pretplata@novilist.hr

NOVI LIST125
125 GODINA TRADICIJE

Operater u održavanju - elektromehaničar (m/ž)
Prijava do: 20.12.2025. Prijave slati na mail: kadrovska@novilist.hr
Lokacija rada: Rijeka

Opis posla

- provođenje preventivnog i korektivnog elektro održavanja proizvodne opreme, elektroinstalacija objekata i opreme
- sudjelovanje u planiranju aktivnosti elektro održavanja opreme
- sudjelovanje u naručivanju elektro rezervnih dijelova i opreme

Vrsta posla: na određeno vrijeme, stalni radni odnos

Potrebno obrazovanje, znanja i vještine

- SSS elektrotehničkog usmjerenja
- prilagodljivost, sistematičnost i točnost
- iskustvo u timskom radu
- dobre komunikacijske vještine
- odgovornost i savjesnost u obavljanju zadataka
- spremnost na rad u smjenama
- osnovno poznavanje rada na računalu

Prednost imaju kandidati koji:

- imaju radno iskustvo na istim ili sličnim poslovima
- raspolažu odgovarajućim tehničkim znanjem
- vješti su u čitanju i interpretiranju shema i nacрта
- poznaju rad, popravke i održavanje strojeva s elektro pogonom

Stručna sprema: srednja stručna sprema
Vozačka dozvola: B
Jezik: hrvatski (A2), engleski (B2)

Poslodavac ti nudi

- priliku za učenjem i razvojem novih vještina
- praktično iskustvo rada u dinamičnom proizvodnom procesu
- stimulativna primanja
- plaćeni topli obrok
- plaćeni putni troškovi
- mogućnost napredovanja i izazovan posao u kojem svoje interese, ambicije i talente možete ostvariti i dodatno razviti
- sigurno radno okruženje

NOVI LIST125
125 GODINA TRADICIJE

Operater u tiskari - završna proizvodnja (m/ž)
Prijava do: 20.12.2025. Prijave slati na mail: kadrovska@novilist.hr
Lokacija rada: Rijeka

Opis posla

- rad na doradnim strojevima
- obavljanje poslova u svim fazama dorade
- sudjelovanje u pripremi doradnih procesa, doradi te u redovitom podešavanju i čišćenju strojeva
- provođenje procesne kontrole sukladnosti proizvoda sa zadanom specifikacijom
- praćenje procesa rada te pravovremeno i savjesno vođenje svih procesnih kontrola

Vrsta posla: na određeno vrijeme, stalni radni odnos

Potrebno obrazovanje, znanja i vještine
Profil kandidata:

- prilagodljivost, sistematičnost i točnost
- iskustvo u timskom radu - dobre komunikacijske vještine
- odgovornost i savjesnost u obavljanju zadataka
- spremnost na rad u smjenama
- osnovno znanje rada na računalu

Prednost imaju kandidati koji:

- imaju radno iskustvo na istim ili sličnim poslovima
- raspolažu odgovarajućim tehničkim znanjem
- pokazuju pedantan i precizan pristup radu

Stručna sprema: srednja stručna sprema
Vozačka dozvola: B
Jezik: hrvatski (A2)

Poslodavac ti nudi

- priliku za učenjem i razvojem novih vještina
- praktično iskustvo rada u dinamičnom proizvodnom procesu
- stimulativna primanja
- plaćeni topli obrok
- plaćeni putni troškovi
- mogućnost napredovanja i izazovan posao u kojem svoje interese, ambicije i talente možete ostvariti i dodatno razviti
- sigurno radno okruženje

NOVI LIST125
125 GODINA TRADICIJE

Operater u tiskari - strojar / tiskar (m/ž)
Prijava do: 20.12.2025. Prijave slati na mail: kadrovska@novilist.hr
Lokacija rada: Rijeka

Opis posla

- rad na tiskarskim strojevima
- rad u svim fazama tiska
- sudjelovanje u pripremi tiska, procesa tiska te redovnom podešavanju i čišćenju strojeva
- procesna kontrola sukladnosti proizvoda koji se izrađuje u skladu sa specifikacijom
- praćenje procesa rada, pravovremeno i savjesno vođenje svih procesnih kontrola

Vrsta posla: na određeno vrijeme, stalni radni odnos

Potrebno obrazovanje, znanja i vještine

- SSS tehničkog usmjerenja
- prilagodljivost, sistematičnost i točnost
- iskustvo u timskom radu
- dobre komunikacijske vještine
- odgovornost i savjesnost u obavljanju zadataka
- spremnost na rad u smjenama
- osnovno poznavanje rada na računalu

Prednost imaju kandidati koji:

- imaju radno iskustvo na istim ili sličnim poslovima
- raspolažu odgovarajućim tehničkim znanjem
- pokazuju pedantan i precizan pristup radu

Stručna sprema: srednja stručna sprema
Vozačka dozvola: B
Jezik: hrvatski (A2)

Poslodavac ti nudi

- priliku za učenjem i razvojem novih vještina
- praktično iskustvo rada u dinamičnom proizvodnom procesu
- stimulativna primanja
- plaćeni topli obrok
- plaćeni putni troškovi
- mogućnost napredovanja i izazovan posao u kojem svoje interese, ambicije i talente možete ostvariti i dodatno razviti
- sigurno radno okruženje

DNEVNI HOROSKOP

OVAN

24.III. - 24.IV.

Danas biste se najbolje mogli osjećati u obiteljskom okruženju. Ne bi se trebali previše opterećivati razmišljanjima o bilo kakvim problemima. Slobodno vrijeme iskoristite za šetnju ili za odmor. Partneru biste trebali pokazati puno više pažnje.

BIK

24.IV. - 24.V.

Potreban vam je odmor jer ste se prethodnih dana morali dosta angažirati kako biste riješili probleme, koji su se pojavljivali u vašem okruženju. Dobro ćete se osjećati u obiteljskom okruženju. U odnosima s partnerom neće biti problema.

BLIZANC

22.V. - 24.VI.

Dobro je nakon intenzivnijeg razdoblja pronaći dovoljno vremena za odmor. Nemojte se danas previše opterećivati razmišljanjima o poslu. Sada biste se trebali odmarati. Posvetite sebi i obiteljskim obavezama.

RAK
**
22.VI. - 22.VII.

Trebali biste se više potruditi oko izvršavanja nekih obiteljskih obaveza, za koje prethodnih dana niste imali dovoljno vremena. Danas ćete se najbolje osjećati u društvu prijatelja. S partnerom bi trebali otvoreno razgovarati o problemima.

LAV

23.VII. - 22.VIII.

Danas u vašoj okolini ne bi trebalo biti problema ni napetosti. Moći ćete se dobro odmoriti i razmisliti što treba napraviti, kako biste poboljšali neke stvari na poslu. Trebali biste se više družiti s prijateljima s kojima o svemu možete razgovarati.

DJEVICA

23.VIII. - 22.IX.

Prethodnih dana ste dosta radili kako biste riješili neke probleme i danas biste se trebali odmoriti. Izbjegavajte nepotrebne rasprave i bilo kakve sukobe. Pokušajte što više vremena provesti u prirodi.

VAGA

23.IX. - 22.X.

Iskoristite priliku za odmor i za sređivanje dojmova o svemu što se do sada događalo na poslu. Potrebno je donijeti neke zaključke i planirati neke nove poslovne poteze. Trebali biste se više družiti s prijateljima.

ŠKORPION

23.X. - 24.XI.

Izbjegavat ćete razgovore o poslu. Dobro ćete se osjećati u obiteljskom okruženju. Tražit ćete priliku za zabavu i za opuštanje. To je ono što vam sada treba. Trebali biste se više kretati i više boraviti u prirodi.

STRIJELAC
**
22.XI. - 24.XII.

Niste zadovoljni nekim stvarima koje se događaju u vašoj okolini, no o tome danas ne biste trebali razmišljati. Pokušajte se što bolje odmoriti ili zabaviti. Najbolje ćete se osjećati u obiteljskom okruženju.

JARAC

22.XII. - 20.I.

Danas u vašoj okolini ne bi trebalo biti problema. Posvetite se obiteljskim obavezama za koje prethodnih dana niste imali dovoljno vremena. Pred vama je miran dan. Možete se dobro odmoriti, ali i dobro se zabaviti.

VODENJAK

24.I. - 18.II.

Imat ćete dovoljno vremena za druženje s prijateljima i za zabavu. Nakon napornog radnog dijela tjedna potrebno vam je opuštanje i odmor. O poslu i problemima danas ne biste trebali razmišljati.

RIBE
**
19.II. - 20.III.

Danas biste se trebali više posvetiti poslovima za koje proteklih dana niste imali dovoljno vremena. Trebali biste dobro razmisliti o onome što se proteklih dana događalo na poslu i kako rješavati probleme koji su se pojavili.

FENIKSOV SUDOKU

5							7
	3				6		4
		8		5		3	
	4		1		2		
		3				8	
			8		9		6
		2		8		7	
	6		2				8
4							5

RJEŠENJE

5	2	1	8	9	6	4	8	7
6	8	7	4	1	2	5	9	3
9	3	4	7	8	5	2	1	6
7	9	2	6	8	1	5	4	3
1	4	8	5	7	9	6	3	2
3	5	6	2	4	1	9	7	8
2	6	3	1	5	7	8	4	9
8	7	5	9	2	4	6	3	1
4	1	9	8	6	3	7	2	5

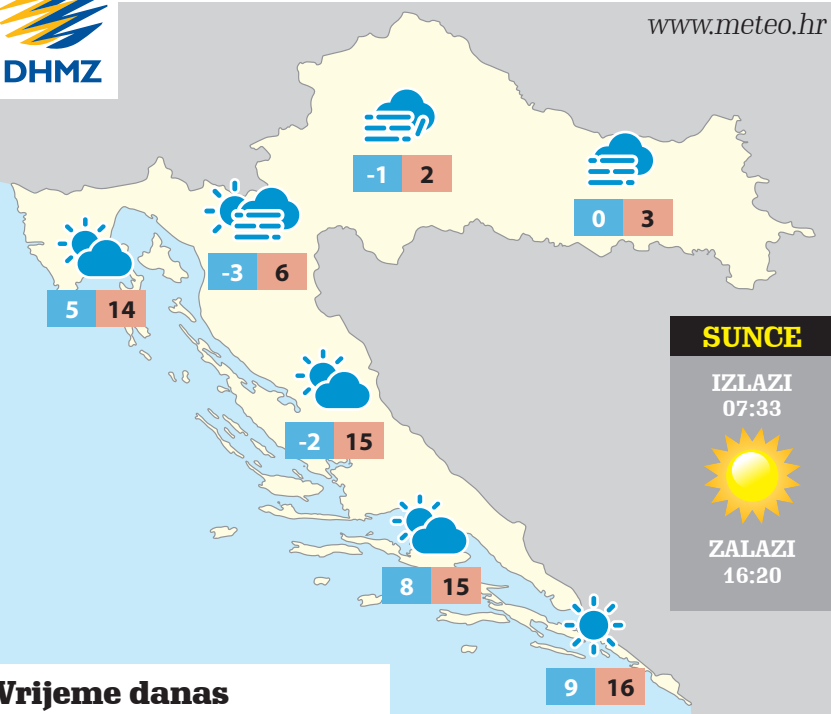
Dogodilo se na današnji dan

Roald Amundsen i njegov tim stigli su na Južni pol

Roald Amundsen i njegov tim 1911. prvi su ljudi koji su stigli na Južni pol. Roald Engelbregt Graving Amundsen bio je norveški istraživač polarnih predjela. Nadahnut ekspedicijom Fridtjofa Nansena na Grenland 1888. godine odlučio je život posvetiti istraživanju. Od 1910. do 1912. vodio je antarktičku ekspediciju na brodu »Fram« koja je prva stigla do Južnog pola, natječući se sa suparničkom britanskom skupinom koju je vodio Robert Scott. Otac mu je preminuo kada je imao 14 godina i njegova su tri starija brata, po ugledu na oca, postali mornari. Na majčin zahtjev započinje studij medicine, ali kad je imao 21 godinu majka muje umrla, a on je napustio studij i odlučio život posvetiti polarnim istraživanjima. Morsko iskustvo stekao je na brodu koji je lovio tuljana. Dozvolu upravljanja brodom dobio je 1905. godine, a u isto vrijeme nabavio je brod »Fram«. Iako se nikad nije ženio, usvojio je dvije Eskimke, Camillu i Kakonittu, tijekom jedne ekspedicije u Sibiru. Privatni život je pokušavao držati podalje od očiju javnosti, tako da su povjesničari tek poslije njegove smrti objavili s kojim ženama je Amundsen imao romanse. Zadnja od njih je bila s udovicom s Aljaske, Bess Magdis, ali tu vezu nisu pretvorili u brak jer je u međuvremenu Amundsen nastradao. Kuću Uranienborg gdje je živio kupuje 1908. i tu je planirao sve svoje ekspedicije i u toj kući je živio do kraja života. Danas je ta kuća muzej. Nekoliko puta je bio nagrađivan ordenima, kako norveškim, tako i inozemnim. Saznavši da belgijski istraživač Adrien de Gerlache ima planove otploviti prema Antarktici brodom »Belgica«, kako bi došao do magnetnog Južnog pola, pokušao mu se pridružiti. Dobio je volontersko mjesto i ekspedicija je krenula na put 16. kolovoza 1897. Zatim je Amundsen pripremao ekspediciju želeći biti prva osoba koja će stići na Sjeverni pol, ali mijenja planove čuvši kako je u međuvremenu Robert Edwin Peary već to napravio. Prekida pripreme za osvajanje Sjevernog pola i s brodom »Fram« upućuje se prema Južnom polu. Isplovio je iz Norveške 3. lipnja 1910. Na portugalskom otoku Madeira je Amundsen obavijestio posadu da putuju na Antarktiku i poslao telegram Scottu. Amundsenov brod je pristao na Antarktiku 14. siječnja 1911. godine. (S.U.)

Wikipedia

DRŽAVNI HIDROMETEOROLOŠKI ZAVOD

Vrijeme danas

U unutrašnjosti niski oblaci, osobito ujutro i magla, te mjestimice rosulja i inje. Vjetar slab, na otvorenom moru ponegdje umjeren sjeverozapadni. Najniža jutarnja temperatura zraka od -3 do 1, u Lici mjestimice niža, a na Jadranu između 5 i 10 °C. Najviša dnevna temperatura većinom od 1 do 6, na Jadranu i u unutrašnjosti Istre i Dalmacije između 12 i 17 °C.

Sljedeća 3 dana

U unutrašnjosti umjereno do pretežno oblačno, do utorka često maglovito u noćnim i jutarnjim satima. U srijedu mjestimice kiša. Na Jadranu i uz njega u ponedjeljak pretežno sunčano, lokalno je moguća jutarnja magla. Vjetar slab, na moru od utorka većinom umjereno jugo. Na kopnu jutro hladna, a dnevna temperatura u postupnom blagom porastu dok se na obali dnevna temperatura neće znatnije mijenjati, a jutarnja će biti postupno viša.

MJESEČEVE MIJENE

20.12. 02:43	27.12. 20:10	3.1. 11:03	10.1. 16:48

Biometeorološka prognoza

FENIKSOVA SKANDINAVKA	AUTOR: TOMISLAV REBROVIĆ	POLITIČAR: OBERSNEL	NALOG PSU DA DONESE UBJENU DIVLJAC	LAŽLJIVAC, LAŽAC	PRILOG: ISTINITO, TOČNO	UMA THURMAN	"RADIJUS"	STRUČNJAK U ZNANOSTI O NASLJEĐIVANJU U ŽIVIH BIĆA	MJESTO IZMEĐU LOVRANA I OPATJE	NESPOSOB- NOST BOKSAČA DA NASTAVI BORBU	DODATAK UGOVORU	NOBELJI	OBAVIJATI	STANOVNICI RAVNJIKA U SJEVERO-ISTOČNOJ ISTRI
	VEČER UOČI DANA SV. VALPURGE 1. SVIBNJA (VJESTICE)													
	"UMJETNOST OKA"						GOSPODARSKI SLUŽBENIK NA VEĆEM IMANJU (MN.) SANJATI							
	KNJIŽEVNIK HORVAT					RIJEKA NA SZ SAD-A, PRITOK COLUMBIJE IRIĐI						SREDINA KOČE ZLJEB U DASCIMA SPAJANJE		
	GORNJI DIO RUDARSKJE GALERJE, OPR. PODINA (MN.)								DUGO-UZLAZNI NAGLASCI KNJIŽEVNI OGLEDI					
	ZAVRŠETAK TEKSTA KARIKATURE													SLIKAR GLIHA
								KARTAŠKA IGRA IZ KOJE SE RAZVIO BRIDŽ			POKAZNA ZAMJENICA PITON, UDAV			
								ŽDRUEBE ARAPSKOG KONJA			NAJBЛИЗI RODAK NONI ZUNEC			
								PRILOG: SKRIVENO, KRIOMICE					TAMARA OBROVAC DUŠIK	
								STANOVNIK MJESTA U SRJEMU						

A SADA LIJEPO...

RIJEŠENJE: VALPURGINA NOĆ, OP-ART, EKONOMI, JOŽA, SNAKE, OČ, KROVINJE, AKUTI, OTVORITE USTA, VIST, OVO, AČE, BRAT, TAJNO, TO, IRIŽANIN

BRITANSKI VOZAČ FORMULE 1 NA SLICI, OVOGODIŠNI SVJETSKI PRVAK					ATENSKI RETOR I LOGOGRAF	NORVEŠKA	KLISURA NA DUNAVU, NA GRANICI SRBIJE I RUMUNJSKE	JAPANSKI REDATELJ, YASUJIRO ("KASNO PROLJEĆE")	AUTOR: RAJKO RICIJAŠ	NAJDUŽI PLANINSKI SUSTAV NA ZEMLJI	"NERVUS"	USTANOVA U KOJOJ SE MO-TRE, MJERE I BILJEŽE PRIR. POJAVE	SUBATOMSKA ČESTICA	DJELOVI DANA	MAĐARSKA TENISAČICA KAPROS
TRADICIO-NALNI DUBROVAČKI PLES									OGLAS U NOVINAMA						
									"ANNO"						
ANICA ZUBOVIĆ						POZIV S MINARETA					HIMNA U ČAST APOLONU				
						STANOVNICI FINSKE METROPOLE					PUJTAO				
PRVI PREMIJER NEOMISNE INDIJE, JAWAHARLAL									DOSIPATI ENGL. ZNAN-STVENIK IZ 17. STOLJEĆA, ROBERT						
MAJČIN ILI OČEV OTAC								KRIVO-VJERNIK							
								NEPRESTANO POPRAVLJATI ŠTO							
"OPSEG"						LAGANO				KAN. HOKE-JAŠ, BOBBY				"OBJEKT"	
						MUŠLIMAN. MUŠKO IME ("MOMO I...")				SLUŽBENI JEZIK U IZRAELU				PEVAČ BRUN	
FENIKS	"NORTH"	MRŽNJA	MODEL "RENAULTA"	ŽRTVENICI	NUSPRODUKT										UGOSTITELJSKI OBJEKTI
					NOŽ NA PLUGU, RALO										
VELIKI TROPSKI SISAVCI, RINOCEROSI								"POLUKVALIFICIRAN"			LJETOPIS				
											ZNAK ZA UZBUNU				
BRITANSKA MOMČAD VOZAČA FORMULE 1 NA SLICI, OVOGODIŠNJI KONSTRUKCIJSKI PRVAK							GAZIRANA VODA (LAT.)						LAURENCE OLIVER		
							MODEL "HYUNDAJA"						NAPRAVE ZA MJERENJE TEŽINE		
FENIKS	STRUČNJAK U RETORICI									OTOK JUŽNO OD LOŠINJA					
IZVESTI BLOKADU PROTIVNI-ČKOG KOŠARKAŠA, PRILUEPITI BANANU (ŽARG.)	DIO TJELA OD REBARA DO KUKA									DRVENI PLOT OKO SEOSKOG DVORIŠTA					
										"AD NOTAM"					
EGIPATSKI BOG SUNCA I PLODNOSTI						GRAFIČKI ZNAK ZA TON				JARAK, PROKOP (FR.)					
						RIMSKI: 5				KISIK					
INDIJANSKI POGLAVICA (SPANJ.)						SPRAVA ZA MJERENJE VISINE, ALTIMETAR (MN.)									

VODORAVNO: 1. Osobe koje boluju od želučanog vrijeda, 7. Pojedina i određena vrsta robe koja se prodaje u trgovinama, 12. Ukupnost svojstava onoga što je ezoterično, 14. Pokazna zamjenica, 15. Srdit; papren, 16. Vojvoda saski i bavorski iz 12. stoljeća, 18. Rimski bog ljubavi, sin Marsov i Venerin, 20. Noviji umjetni međunarodni jezik, 21. Celjska tvornica uredskog materijala, 22. Uska građurana cijev za mjerenje volumena tekućina ili plinova, 24. Kratica za "Monday", 26. Inicijali glumice Rošić, 27. Kratica za "Open Learning Unit", 28. Životinjske usne, 30. Skupljači staroga novca i medalja, 34. Brusni papir, smirak, šmirgl, 35. Tanka ljuska izrađena od specijalne plastike za poboljšanja vida.

OKOMITO: 1. Ruski grad na istočnim padinama Južnog Urala, 2. Pronalasci, otkrića, 3. Roman tiskan na rotacijskome stroju, 4. Znak za astat, 5. Napad na kraljicu u šahu, 6. Ime glumice Kolesar, 7. Dio stanične jezgre koji se slabo boji bazičnim bojama, 8. Talijanska državna televizija, 9. Prilog; imalo, išta, 10. Morski prolaz u sjevernom Jadranu, 11. Posuda za umivanje, 13. Druge, ostale, 17. Dalekozor (tal.), 19. Materijalni ostatak iz davne prošlosti, 23. Grad u sjeveroistočnoj BiH, 25. Otočić u skupini Elafitskih otoka, 28. Pjevač engleske heavy metal grupe "Venom", Conrad, 29. Pokrivala za glavu, 31. Prilog; u taj čas, 32. Podatan, 33. Ime pisca Levina.

Autor: Živko BARIŠIĆ

1	2	3	4	5	6		7	8		9	10	11
12						13				14		
15				16						17		
18			19		20				21			
22				23			24	25			26	
		27				28				29		
30	31				32							33
34												
35												

VODORAVNO: 1. Kriminalistički roman Agathe Christie s Miss Marple u glavnoj ulozi, 2. Konji arapske pasmine - Izražaj na glavi nekih životinja (kr. mn.), 3. Lijevi pritok Drave kod Legrada - Najpoznatiji "Bayerov" lijek, 4. Stanovnik otoka u zadarskom arhipelagu - Pozivi upućeni javnosti, 5. Najstarija uzgajana tekstilna biljka - Klopka - Neobranjiv teniski servis, 6. Brdo sjeveroistočno od Šibenika - Jedan od Titana koji su se borili protiv Zeusa, pa za kaznu mora nositi nebeski svod, 7. Krupnookost - Japanski grad i luka na sjeveroistočnoj obali otoka Kyushu, 8. Staviti pod kokoš jaja da se izlegu pilići, naleći - Osnivač perzijske države.

OKOMITO: 1. Sedmerostruki svjetski prvak u Formuli 1, Lewis, 2. Ekonomka u nogometnom klubu, 3. Ruska putnička zaprežna kola, 4. Tvrdo, crno tropsko drvo, abonos - Albanska telegraf-ska agencija, 5. Inicijali nogometnog trenera Enriquea - Renegat, otpadnik, 6. Ustava - Znak za silicij, 7. Kromatski povišen ton "e" - Ime glumca Damona, 8. Kratica za "radijus" - Međunarodni ugovor većeg političkog značenja - Sastavni veznik, 9. Jedan od vođa Hrvatskoga proljeća, Miko, 10. Mjesto u BiH, nedaleko od Glamoča - Nogometni klub iz Stockholma, 11. Osobe koje uživaju političko utočište u stranoj zemlji, 12. Član vlade.

Autor: Živko BARIŠIĆ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1													0
2													1
3													1
4													1
5													2
6													1
7													1
8													1
	0	0	0	1	1	1	1	2	1	1	0	0	

OSMOSMJERKA

U mreži pronađite i zaokružite pojmove vezane uz ljepši spol dane u popisu abecednim redom. Ako sve uradite kako valja preostala slova, čitana vodoravnim slijedom, dat će naziv ukrasa za žensku glavu (na slici).

E	T	K	O	N	A	Z	K	A	L
C	E	L	A	D	N	A	S	G	B
I	Z	D	F	R	I	Z	U	R	A
J	R	R	I	Š	D	K	M	U	L
A	O	T	E	Š	O	I	J	D	E
T	K	U	K	S	T	R	G	NJ	R
R	A	N	N	S	E	I	B	A	I
A	A	I	O	E	U	S	K	K	N
K	C	K	L	D	T	K	E	L	K
A	I	A	J	E	M	S	NJ	N	E
Č	L	M	A	S	K	A	R	A	F
P	R	A	N	I	LJ	A	H	P	J
O	G	A	T	O	R	B	I	C	A
K	O	M	B	I	N	E	M	E	R

 BALERINKE	 PRSTEN
 BROŠ	 RAJF
 FRIZURA	 REMEN
 GRUDNJAK	 SANDALE
 HALJINA	 SUKNJA
 KARDIGAN	 ŠTIKLE
 KOMBINE	 TAJICE
 KOPČA	 TORBICA
 KORZET	 TRAKA
 KOSTIM	 TUNIKA
 LAK ZA NOKTE	 UKOSNICA
 MASKARA	
 NAJLONKE	
 NESESER	
 OGRLICA	

RJEŠENJE:

PREMETALJKA

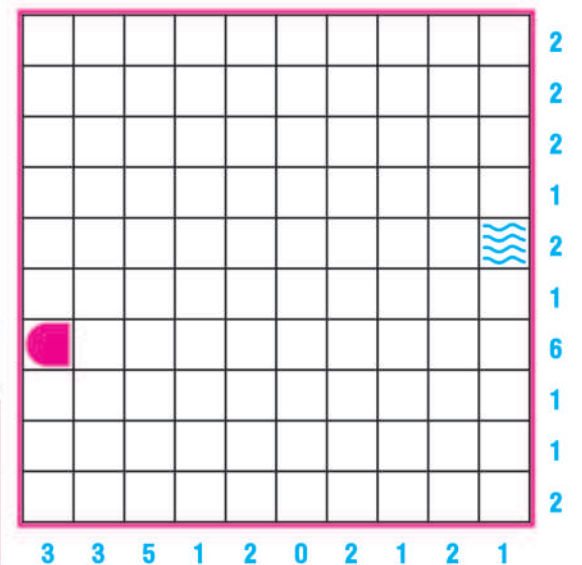
Riječka pjevačica

MALA TJERA NEMIR!

BRODOVLJE TEŽINA ●●●●●

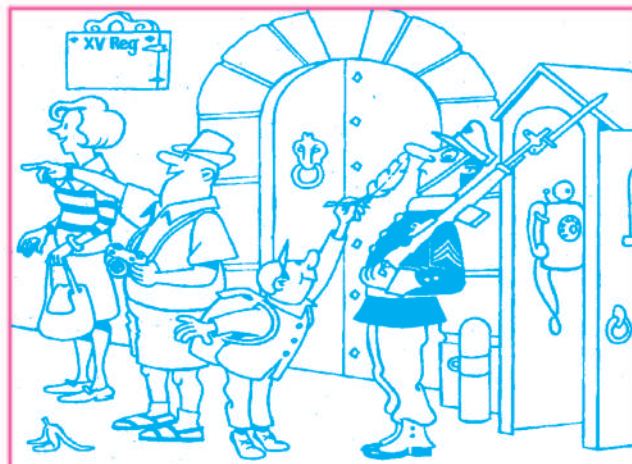
Ispunite mrežu danim shemama brodova. Brojevi van mreže govore koliko ima popunjenih polja u odgovarajućem retku (stupcu). Niti jedan brod se ne dodiruje s drugim, čak ni dijagonalno.

SPOJITE BROJEVE

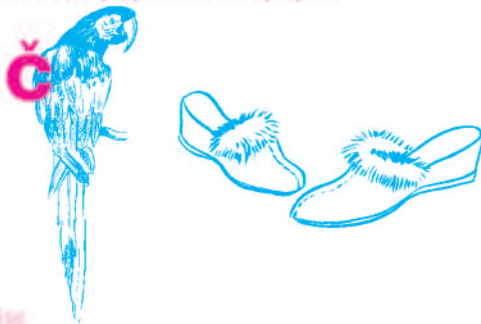

20 RAZLIKA

REBUS

ODGONETKA: 6, 4; FRAZA: 1, 3, 6

RJEŠENJA

Izrada: redakcija "Feniksa"

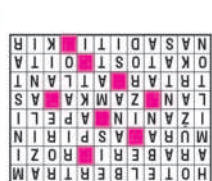
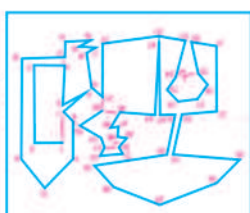
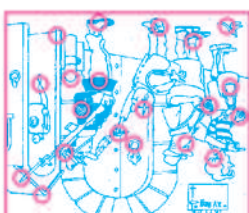
Urednik: Vedran Vučinić

Izdavač: Novi list d.d.

REBUS: CARAPA PUCE

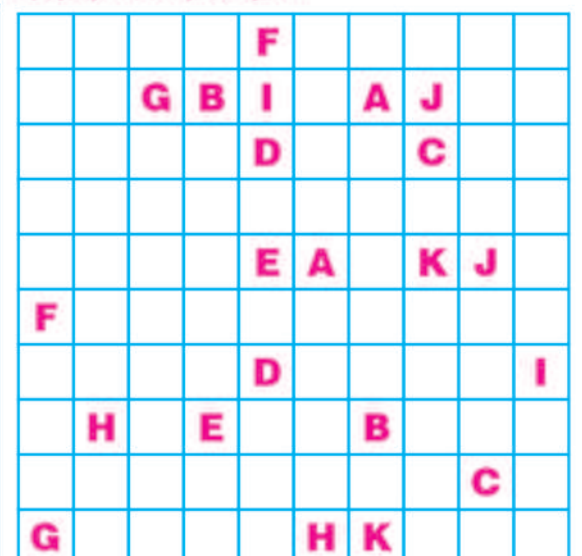
PREMETALJKA: MARTINA MAJERLE

ПОСМЕРКА: ДИЈАДЕМА

ABC SPOJNICE

Spojite neprekinutim vodoravnim i okomitim linijama slovo A sa slovom A, slovo B sa slovom B itd. Sva polja mreže moraju biti iskorištena, a linije spajanja ne smiju se sjeći.

FILM DANA

PUSTOLOVNI

HRT1 21.15

Indiana Jones i ukleti hram

INDIANA JONES AND THE TEMPLE OF DOOM, 1984.

Režija: Steven Spielberg

Uloge: H. Ford, K. Capshaw

Šangaj, 1935. Nakon što izbjegne smrt u noćnom klubu gangstera Laoa Chea (R. Chiao), američki arheolog dr. Henry Jones zvan Indiana (H. Ford) uz pomoć malog taksista Shorta Rounda (K. H. Quan) i pjevačice Willie Scott (K. Capshaw) pobjegne zrakoplovom prema zapadu. Kako ih je iznad Himalaja napustio pilot, prisiljeni su na pogibeljni skok iz zrakoplova.

SERIJA

HRT2 11.15

Foyleov rat

Radnja se događa u travnju 1942. kada u okolicu Hastingsa stižu prvi američki vojnici. Raspoloženje mještana spram pridešlica je podijeljeno. Dok vlasnik posjeda na kojem su se Amerikanci utaborili David Barrett otvoreno iskazuje mržnju, mlada pipničarka Susan Davies otvoreno očijuka s nekoliko vojnika.

DOKUMENTARAC

HRT2 22.10

Odluka koja je promijenila NFL

Pravilo koje je promijenilo NFL dokumentarac je o kontroverznoj utakmici doigravanja NFL-a odigranoj 2002. između New England Patriotsa i Oakland Raidersa. Film uljučuje intervjue s ključnim sudionicima utakmice poput Toma Bradyja, Charlesa Woodsona i suca Walta Colemana koji govore o tome kakav je učinak jedna odluka imala na povijest NFL-a.

➔ Nacionalni programi			
HRT 1	HRT 2	HRT 3	RTL
06.30 U zelenim dolinama (6), serija (1/5)	06.40 Fino i vino	06.37 Juhuhu - program za djecu	06.45 Yu-Gi-Oh! SEVENS, serija, animacija (S2E3)
07.25 Murphyjev rat, britanski film (1971.) - Zlatno doba Hollywooda	07.10 Rekreacija	12.38 Abby Hatcher (2), crtana serija (4/26)	07.15 TV prodaja - Telestar
	07.45 Gran Hotel (1), serija (14/14)	12.57 Juhuhu	07.30 Divlje pčele, serija, drama, romansa (S1E29)
09.20 Pozitivno	08.35 Gran Hotel (2), serija (1/28)	13.00 Bilješke o jeziku: Grobnički govor	08.40 Divlje pčele, serija, drama, romansa (S1E30)
09.50 Biblija	09.25 Skijanje, Svjetski Kup: Val d'Isere – slalom (M), prienos 1. vožnje	13.20 Profesije osobno (1): Ruke, doku. serija (2007.) (2/3)	09.40 TV prodaja - Telestar
10.00 Vukovar: Misa, prienos	10.20 Krimi matineja: Grantchester (7), serija (6/6)	13.50 Svijet kakav je nekad bio: Klonimirovi filmski zapisi - Indio, Palm Springs 1973./SAD, doku. serija (47/55)	09.50 InDizajn s Mirjanom Mikulec, lifestyle emisija (S28E11)
11.05 Etnoforezičari: Slava kralja Tomislava, pučka i predajna kultura	11.15 Krimi matineja: Foyleov rat (4), serija (1/2)	14.00 Klasici narodu: Ljubavna poezija Hrvatske i Slovenije (13/15)	10.40 Špijun iz susjedstva, igrani film, akcija, komedija
11.40 TV kalendar	12.55 Skijanje, Svjetski Kup: Val d'Isere – slalom (M), prienos 2. vožnje	14.45 Duoprija: Ana Žube	12.20 To je Voyo
12.00 Dnevnik 1	14.05 Sportsko srce	15.40 Slušaj kamen, doku. film (2018.)	12.30 Zvijezda je rođena, igrani film, mjuzikl, romansa
12.15 Sport	14.25 Magazin LP	16.05 Ovo je filozofija: Spinoza, doku. serija (10/24)	14.40 Garfield, igrani film, komedija, obiteljski
12.18 Vrijeme	16.00 Mlade nade:	17.00 Put na Zapad, am. film (1967.)	16.00 MagNet, serija, lifestyle emisija (S1E29)
12.20 HAK - promet info	14.55 SuperSport HNL: Slaven Belupo - Dinamo, 1.pol.	19.00 Fotografija u Hrvatskoj:	16.30 RTL Danas, informativna emisija
12.30 Plodovi zemlje	16.05 SuperSport HNL: Slaven Belupo - Dinamo, 2.pol.	19.15 Vrijeme je za jazz: Happy Birthday, Mister Morgen!, Danijel Čačija i Jazz orkestar HRT-a, 2. dio (2023.)	17.00 Brzi i žestoki 9 - TV premijera, akcija, avantura
13.25 Zadar: More	17.00 Serijski brijači - Turska, doku. serija (3/4)	20.00 Jedno djelo (1): Ivan Picelj - Kompozicija XL-1 (8/13)	19.00 RTL Danas, informativna emisija
14.00 Nedjeljom u 2	18.00 Brže ne može, doku. serija (3/4)	20.10 Vodimo vas ... 55. Varaždinske barokne večeri - Avi Avital i ansambl Il Giardino Armonico, snimka	20.15 Sam u kući 4, igrani film, komedija, obiteljski
15.08 Blaž među ženama, humoristična serija (11/14)	18.35 Planine (3): Karmela Vukov Colić, doku. serija (5/6)	21.40 George Ezra: S jednog kraja na drugi, glazbeno-doku. film	21.40 Posljednji provod, igrani film, komedija, drama, romansa
15.55 Mir i dobro	19.10 Oliver u Pariškoj Olympiji, skraćena verzija	23.10 Na rubu znanosti: Salomonov hram u Saloni	23.30 Stanje nacije, politička satira
16.25 HAK - promet info	20.15 Kad sam bio Roger Moore, doku. film (1/2)	00.05 Ciklus Konrada Wolfa: Professor Mamlock, istočnonjemački film	00.20 Otporan na metke, igrani film, kriminalistički, akcija (15)
16.30 Vijesti	21.05 Stadion	01.45 Ovo je filozofija: Spinoza, doku. serija (10/24)	02.30 RTL Danas, informativna emisija
	22.10 Odluka koja je promijenila NFL, doku. film	02.40 Vodimo vas ... 55. Varaždinske barokne večeri - Avi Avital i ansambl Il Giardino Armonico, snimka	
	23.15 Foyleov rat (4), serija (1/2)	04.10 Klasici narodu: Ljubavna poezija Hrvatske i Slovenije (13/15)	
	00.50 Grantchester (7), serija (6/6)	04.55 Vrijeme je za jazz: Happy Birthday, Mister Morgen!, Danijel Čačija i Jazz orkestar HRT-a, 2. dio (2023.)	
	01.35 Zagonetni slučajevi sestre Bonifacije (1), serija (9/10)		
	02.20 'Ko te šiša (4), humoristična serija (16/20)		
	02.50 Klub čitatelja		
	03.45 Noćni glazbeni program - spotovi		

HRT1 14.00	HRT2 10.20	HRT3 21.40
NEDJELJOM U 2 Ljudi s mora na moru, život ljeti, zimi, otoci... Gost emisije Nedjeljom u 2 je glavni urednik portala Morski.hr Jurica Gašpar.	GRANTCHESTER Pronađen je još jedan mrtvi beskućnik, obrijan i ubijen na isti način kao prethodne žrtve.	GEORGE EZRA: S JEDNOG KRAJA NA DRUGI Dijelom turneja, dijelom putopis, film prati Georgea Ezru dok pješači...

RTL 20.15
SAM U KUĆI 4 Roditelji malog Kevina rastali su se, a dječakov život s majkom neprestano zagorčava nasilno ponašanje starijeg brata.

RTL2 20.10

CHICAGO PD.
Obavještajna služba istražuje ubojstvo košarkaša nakon antipolijskog skupa.

➔ Filmski i dokumentarni programi

➔ HBO	Starlingova 02.15 1992	20.30 Doručak na Plutonu	Plaćenica 23.05 Dobri dileri iz Dallasa	➔ CINESTAR TV COMEDY	➔ STAR Channel
07.50 Tajna služba 09.35 Hotel Grand Budapest 11.10 K vragu i ljubav 12.50 Izazivač: Le Mans '66 15.20 Aquaman i izgubljeno kraljevstvo 17.20 Nemoguća misija: Odmazda 20.00 Savez 22.00 Kuća na putu 23.55 Zona opstanka 01.25 Tiha sluškinja 03.00 Ono: Dobro došli u Derry, ep.8	➔ CINEMAX	22.40 Mjesec 00.15 Foxcatcher: Priča koja je šokirala svijet 02.30 Raj u plamenu	➔ CINESTAR TV ACTION	➔ CINESTAR TV PREMIERE 2	06.25 Moderna obitelj 06.50 Simpsoni 09.25 Škorpion 12.05 FBI 14.55 Zorro: Maskirani osvetnik 17.35 Simpsoni 18.00 Dva i pol muškarca 21.00 Matrix 23.45 Transformers: Tamni mjesec 02.55 FBI 03.35 Škorpion
	08.10 Sutrašnji rat 10.30 Club Zero 12.20 Kako postati biserka 14.00 U nepoznatim vodama 15.35 Sutrašnji rat 17.50 Nemoguća misija: Protokol duh 20.00 Ad Astra 22.00 Chappie 00.00 Protuudar V, ep.3 00.45 Protuudar V, ep.4 01.35 Poltergeist 3 03.10 Schlitter: Zlo u šumi	➔ NATIONAL GEOGRAPHIC	10.15 96 sati 12.05 96 sati: Istanbul 13.55 96 sati: U bijegu 16.00 Doušnik 18.05 Otkrila sam špijuna 20.00 Lov na ubojicu 22.15 Trokut	10.40 Medo sa sjevera 12.05 Priče iz skrivenog grada: Drvo želja 13.20 Božić u Bostonu 14.50 Paklena kuhinja 16.30 Navijačice 18.05 Ribarevi prijatelji 2 19.55 Neslavno slavna Florence 21.45 Vjenčanje za umrijeti 23.25 Zašto sada stati?	08.45 Moja friki obitelj 10.25 Izgubljeni grad Z 12.55 Nesalomljivi dječak 14.50 Borderlands 16.40 Conclave 18.45 Jobs 21.00 Vrana 22.55 U dobru i u zlu
➔ HBO 2	➔ CINEMAX 2	➔ CINESTAR TV	➔ CINESTAR TV FANTASY	➔ KLASIK TV	➔ STAR Movies
07.30 Blok 5 08.50 Twister 2 10.50 Superman 12.55 Godzilla x Kong: Novo Carstvo 14.45 Rock kraljica 16.25 Blok 5 17.45 Otkucaji života 19.30 Crveni 21.30 Grad zvan Owl 22.55 Mužve laži: Priča o Morgan Metzger 00.25 Mala	08.15 Figurant 08.30 Neispjevane pjesme 10.25 Matvey i Beate idu na kupanje 10.50 Obećanje 12.20 Godina udovice 14.10 Prvaci 16.10 Prvaci 2 18.15 Dina - pješčani planet	13.00 Vječni istraživač Hannah Fry 14.00 U kanjonu 16.00 Tajne Biblije 19.00 Pomašene izgradnje 21.00 Najčudnije stvari 22.00 Izgubljena blaga Rima 23.00 Vječni istraživač Hannah Fry	09.35 02.22 11.10 Tvrd orah 2 12.50 Trilogija Različita: Pobunjena 14.55 Paulovo posljednje putovanje 16.35 Posjetilac iz budućnosti 18.25 Trilogija Različita: Odana 20.30 Vlak za Busan 22.40 Vlak za Busan: Zona zombija	07.16 Putovanje na mjesto nesreće 08.44 Sibirska leđi Magbet 10.17 Valter brani Sarajevo 12.31 Jednooki Jack 14.57 10 sekundi za bijeg 16.34 Niti vidim, niti čujem 18.17 Makedonski deo pakla 20.02 Tri karte za Holivud 22.03 ZG80 23.35 Šesti autobus 00.21 Šesti autobus	06.30 Snoopy i Charlie Brown: Peanuts film 08.20 Božić među prijateljima 10.05 Kontakt 13.10 Terminator: Spasenje 15.35 Tajni vrt 17.40 Fred Mráz 20.00 POMAJKA 22.25 Društvena mreža 00.55 Netko poput tebe 03.05 Žena kojoj sam čitao

NOVA TV		DOMA TV	
06.45	Zdravlje na kvadrat, magazinska emisija S1 E399 R	06.40	Gorski liječnik, igrana serija S12 E8/16 R
07.10	Arhitekti i projekti, magazinska emisija S1 E41 R	07.25	Detektiv Kalle, igrana serija S2 E11/13
07.40	Novi Looney Tunes, animirana serija S2 E22/26 R	08.15	Zdravlje na kvadrat, magazinska emisija S1 E339
08.05	Spužva Bob Skockani, animirana serija S12 E7/12	08.45	Arhitekti i projekti, magazinska emisija S1 41
08.30	Spužva Bob Skockani, animirana serija S12 E8/12	09.15	TV izlog, razno
08.50	Divlji Karibi, doku. serija S1 E3/4	09.30	Hamburg 112, igrana serija S15 E15/25 R
10.05	Kumovi, igrana serija S5 E139 R	10.25	TV izlog, razno
11.05	Kumovi, igrana serija S5 E140 R	10.40	Hamburg 112, igrana serija S15 E16/25 R
12.05	Božić na narudžbu, igrani film	11.25	TV izlog, razno
13.55	Pogodi tko dolazi na večeru, igrani film R	11.40	Hamburg 112, igrana serija S15 E17/25 R
16.00	Startaj Hrvatska, zabavni program s6 E9/11	12.35	TV izlog, razno
17.00	Vijesti Nove TV, informativni program	12.50	Gorski spašavatelji, igrana serija S8 E9/12
17.10	Slatki Božić, igrani film	13.40	Gorski spašavatelji, igrana serija S8 E10/12
19.00	Dnevnik Nove TV, informativni program	14.35	Cobra 11, igrana serija S12 E10/12
20.15	Supertalent, zabavni program S12 E12/13	15.30	Navy CIS, igrana serija S2 E7/23 R
22.50	Vruća potjera, igrani film	16.25	Škorpion, igrana serija S3 E22/25 R
00.40	Operativac, igrani film (15) R	17.15	Škorpion, igrana serija S3 E23/25 R
03.45	Plaćenici 3, igrani film (15) R	18.10	Škorpion, igrana serija S3 E24/25 R
04.55	Kandže, igrana serija S4 E4/10 (15) R	19.05	Škorpion, igrana serija S3 E25/25 R
		20.00	Ubojice, igrani film (15)
		22.30	Vitez tame, igrani film
		01.10	Vatreni dečki, igrana serija S4 E2/13 (15)
		01.50	Rookie, igrana serija S1 E4/20 R
		02.30	Navy CIS Havaji, igrana serija S1 E11/22 R
		03.10	Navy CIS Havaji, igrana serija S1 E12/22 R
		03.50	Cobra 11, igrana serija S12 10/12 R
		04.30	Gorski spašavatelji, igrana serija S8 E9/12 R
		05.10	Gorski spašavatelji, igrana serija S8 E10/12 R

NOVATV 22.50

VRUĆA POTJERA

Uštogljena policajka koja igra prema pravilima pokušava zaštititi seksi, otvorenu udovicu od narkobosa.

DOMATV 22.30

VITEZ TAME

Nastavak filma »Batman: Početak« donosi nam novo uzbudljivo poglavlje u životu Brucea Waynea i njegovog alter ega, Batmana.

➔ Ostali programi

➔ KANAL RI

07.20 Školska liga, emisija o sportu 07.50 Željko Marušić i gosti, talk show (r) 08.40 Glazbeni kanal/Tv prodaja 11.00 Aktualni sat sjednice Gradskog vijeća Grada Rijeke, snimka 12.30 Bilanca uspjeha, talk show 13.05 DW: Euromaxx, magazin 13.40 Veterinarska ordinacija, emisija 14.10 Glazbeni kanal/TV prodaja 15.00 Biblijska istina, vjerska emisija 15.20 Kratki rezovi, emisija o filmu 15.50 Glazbeni kanal/TV prodaja 16.25 Ča skalica, čakavska glazbena emisija (r) 17.25 VIDICI, emisija o kulturnoj baštini 18.00 DNEVNIK 18.20 TV prodaja 18.35 Sport nedjeljom, emisija 20.10 Rotor,

➔ TV NOVA

emisija o oktanskim i ekstremnim sportovima 21.00 Art caffe, emisija o kulturi 22.00 DNEVNIK (r) 22.20 ICT na Ti, talk show 23.00 Zapisano u zvijezdama, astro show (18)

➔ TV NOVA

11.00 Agrokultura, poljoprivredna emisija 12.00 Boje zemlje 12.30 Energetska medicina 13.00 Lifestyle TV 13.45 Art Club 14.15 Volin te Istro 15.15 Domisan predstavlja 15.30 Trajnaninenaj 16.30 Veterinarska ordinacija 17.00 Mali svijet, emisija o dječjem svaralaštvu 17.30 Kronika Grada Pazina 18.00 Trdi ča Kafić 18.30 1991. ...sjećanja 6 - 8 19.00 Fažanska Kronika

TV PREPORUKA

SHOW

NOVAT 20.15

Supertalent

Ove nedjelje led će probiti Duo Turkeev & Kids, simpatična obitelj iz Ukrajine koja je svojim nastupom na audiciji očarala Maju Šuput i osvojila njezin zlatni gumb. Plesni spektakl osigurat će Tatan i Ingrid, vatreni duo koji je spreman ponovno zapaliti pozornicu svojom salsom. Filip Bogdan se vraća s novom glazbenom izvedbom. Skromna Lara Crnjac osvojila je žiri, ne samo dojmljivom akrobacijom s plesnim elementima, već i svojom osobnošću, a u drugo polufinale vraća se odlučnija nego ikad. U polufinale stiže i Martinin Zlatni gumb, Nicolas Ypil. Vardanyan Brothers donijet će izvedbu koja pomiče sve granice. Svoje mjesto u polufinalu opravdat će i Sedin Puce, koji je svojim upečatljivim nastupom hipnotizirao Maju Šuput na audiciji. Nakon Sedina, na pozornicu stiže Srđan Stefanović, poznat kao izvođač koji »ostavi dušu na sceni«. U polufinale ove nedjelje ulazi i Robot Val, kandidat iznimnih plesnih sposobnosti. Pjevačkim talentom još jednom će se predstaviti i Plut Family, koji u nedjeljnoj emisiji dolazi u proširenom izdanju.

DOKUMENTARAC HRT1 16.50

Apetitlih - Doboš torta

U četvrtoj epizodi putovanje počinjemo u Pečuhu i odlazimo sve do Opatije. Od bogate mađarske tradicije do starog hrvatskog glamura na Jadranu, Vini i Leo otkrivaju kako je doboš torta postala simbol slastičarske baštine. Od kazališnih dvorana i podruma pjenušaca do opatijskih vila, priča o slasticama pretvara se u priču o identitetu i naslijeđu. Leo u Opatiji priprema svoju modernu verziju doboš torte - spajajući prošlost i sadašnjost u jednom zalogaju.

DOKUMENTARAC HRT2 20.15

Kad sam bio Roger Moore

Špijun koji je obilježio cijelu jednu eru i kompleksni čovjek koji je stvorio ikonu. I dok svijet željno iznova iščekuje objavu o tome tko će biti novi James Bond, jedan je čovjek i dalje nezamjenjiv. Roger Moore odlumio je legendarnog britanskog špijuna, a njegova verzija tog lika i dalje je jedna od najomiljenijih. Mooreov Bond, od »Živi i pusti umrijeti« iz 1973. do »Pogleda na ubojstvo« iz 1985., odredio je cijelu jednu eru i donio nam novi oblik muškosti: duhovit, otmjen, pa čak i pomalo »camp«. Ostao je relevantan sve do danas.

➔ CANALE 5

07.53 Traffico 07.59
THE BIG BANG THEORY 10.50
Drive Up 12.25
Sport Mediaset XXL 14.01
Dr. House - Medical Division 15.28
Cold Case - Delitti irrisolti 18.17
Studio Aperto 18.56
C.S.I. - Scena del crimine 20.04
Zelig On

➔ RETE 4

07.25 Super partes 08.14
Terra Amara 10.07
Dalla parte degli animali 11.55
Tg4 12.33
Free Willy 3 - Il salvataggio 16.16
Uomini e cobra 18.58
La promessa 20.29
Fuori dal coro

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 13.00 Pjesmom te zovem
15.00 Domoteka 15.15 Odaberi
zdravlje 16.00 Domoteka 16.15
Lifestyle TV! 17.00 Veterinarska
ordinacija 17.30 Odaberi zdrav-
lje 18.30 Srce Hrvatske 19.00
Serbus Zagreb - tjedni pregled

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 13.00 Pjesmom te zovem
15.00 Domoteka 15.15 Odaberi
zdravlje 16.00 Domoteka 16.15
Lifestyle TV! 17.00 Veterinarska
ordinacija 17.30 Odaberi zdrav-
lje 18.30 Srce Hrvatske 19.00
Serbus Zagreb - tjedni pregled

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 13.00 Pjesmom te zovem
15.00 Domoteka 15.15 Odaberi
zdravlje 16.00 Domoteka 16.15
Lifestyle TV! 17.00 Veterinarska
ordinacija 17.30 Odaberi zdrav-
lje 18.30 Srce Hrvatske 19.00
Serbus Zagreb - tjedni pregled

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 13.00 Pjesmom te zovem
15.00 Domoteka 15.15 Odaberi
zdravlje 16.00 Domoteka 16.15
Lifestyle TV! 17.00 Veterinarska
ordinacija 17.30 Odaberi zdrav-
lje 18.30 Srce Hrvatske 19.00
Serbus Zagreb - tjedni pregled

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 13.00 Pjesmom te zovem
15.00 Domoteka 15.15 Odaberi
zdravlje 16.00 Domoteka 16.15
Lifestyle TV! 17.00 Veterinarska
ordinacija 17.30 Odaberi zdrav-
lje 18.30 Srce Hrvatske 19.00
Serbus Zagreb - tjedni pregled

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 13.00 Pjesmom te zovem
15.00 Domoteka 15.15 Odaberi
zdravlje 16.00 Domoteka 16.15
Lifestyle TV! 17.00 Veterinarska
ordinacija 17.30 Odaberi zdrav-
lje 18.30 Srce Hrvatske 19.00
Serbus Zagreb - tjedni pregled

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 13.00 Pjesmom te zovem
15.00 Domoteka 15.15 Odaberi
zdravlje 16.00 Domoteka 16.15
Lifestyle TV! 17.00 Veterinarska
ordinacija 17.30 Odaberi zdrav-
lje 18.30 Srce Hrvatske 19.00
Serbus Zagreb - tjedni pregled

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 13.00 Pjesmom te zovem
15.00 Domoteka 15.15 Odaberi
zdravlje 16.00 Domoteka 16.15
Lifestyle TV! 17.00 Veterinarska
ordinacija 17.30 Odaberi zdrav-
lje 18.30 Srce Hrvatske 19.00
Serbus Zagreb - tjedni pregled

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 13.00 Pjesmom te zovem
15.00 Domoteka 15.15 Odaberi
zdravlje 16.00 Domoteka 16.15
Lifestyle TV! 17.00 Veterinarska
ordinacija 17.30 Odaberi zdrav-
lje 18.30 Srce Hrvatske 19.00
Serbus Zagreb - tjedni pregled

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 13.00 Pjesmom te zovem
15.00 Domoteka 15.15 Odaberi
zdravlje 16.00 Domoteka 16.15
Lifestyle TV! 17.00 Veterinarska
ordinacija 17.30 Odaberi zdrav-
lje 18.30 Srce Hrvatske 19.00
Serbus Zagreb - tjedni pregled

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 13.00 Pjesmom te zovem
15.00 Domoteka 15.15 Odaberi
zdravlje 16.00 Domoteka 16.15
Lifestyle TV! 17.00 Veterinarska
ordinacija 17.30 Odaberi zdrav-
lje 18.30 Srce Hrvatske 19.00
Serbus Zagreb - tjedni pregled

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 13.00 Pjesmom te zovem
15.00 Domoteka 15.15 Odaberi
zdravlje 16.00 Domoteka 16.15
Lifestyle TV! 17.00 Veterinarska
ordinacija 17.30 Odaberi zdrav-
lje 18.30 Srce Hrvatske 19.00
Serbus Zagreb - tjedni pregled

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 13.00 Pjesmom te zovem
15.00 Domoteka 15.15 Odaberi
zdravlje 16.00 Domoteka 16.15
Lifestyle TV! 17.00 Veterinarska
ordinacija 17.30 Odaberi zdrav-
lje 18.30 Srce Hrvatske 19.00
Serbus Zagreb - tjedni pregled

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 13.00 Pjesmom te zovem
15.00 Domoteka 15.15 Odaberi
zdravlje 16.00 Domoteka 16.15
Lifestyle TV! 17.00 Veterinarska
ordinacija 17.30 Odaberi zdrav-
lje 18.30 Srce Hrvatske 19.00
Serbus Zagreb - tjedni pregled

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 13.00 Pjesmom te zovem
15.00 Domoteka 15.15 Odaberi
zdravlje 16.00 Domoteka 16.15
Lifestyle TV! 17.00 Veterinarska
ordinacija 17.30 Odaberi zdrav-
lje 18.30 Srce Hrvatske 19.00
Serbus Zagreb - tjedni pregled

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 13.00 Pjesmom te zovem
15.00 Domoteka 15.15 Odaberi
zdravlje 16.00 Domoteka 16.15
Lifestyle TV! 17.00 Veterinarska
ordinacija 17.30 Odaberi zdrav-
lje 18.30 Srce Hrvatske 19.00
Serbus Zagreb - tjedni pregled

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 13.00 Pjesmom te zovem
15.00 Domoteka 15.15 Odaberi
zdravlje 16.00 Domoteka 16.15
Lifestyle TV! 17.00 Veterinarska
ordinacija 17.30 Odaberi zdrav-
lje 18.30 Srce Hrvatske 19.00
Serbus Zagreb - tjedni pregled

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 13.00 Pjesmom te zovem
15.00 Domoteka 15.15 Odaberi
zdravlje 16.00 Domoteka 16.15
Lifestyle TV! 17.00 Veterinarska
ordinacija 17.30 Odaberi zdrav-
lje 18.30 Srce Hrvatske 19.00
Serbus Zagreb - tjedni pregled

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 13.00 Pjesmom te zovem
15.00 Domoteka 15.15 Odaberi
zdravlje 16.00 Domoteka 16.15
Lifestyle TV! 17.00 Veterinarska
ordinacija 17.30 Odaberi zdrav-
lje 18.30 Srce Hrvatske 19.00
Serbus Zagreb - tjedni pregled

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 13.00 Pjesmom te zovem
15.00 Domoteka 15.15 Odaberi
zdravlje 16.00 Domoteka 16.15
Lifestyle TV! 17.00 Veterinarska
ordinacija 17.30 Odaberi zdrav-
lje 18.30 Srce Hrvatske 19.00
Serbus Zagreb - tjedni pregled

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 13.00 Pjesmom te zovem
15.00 Domoteka 15.15 Odaberi
zdravlje 16.00 Domoteka 16.15
Lifestyle TV! 17.00 Veterinarska
ordinacija 17.30 Odaberi zdrav-
lje 18.30 Srce Hrvatske 19.00
Serbus Zagreb - tjedni pregled

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 13.00 Pjesmom te zovem
15.00 Domoteka 15.15 Odaberi
zdravlje 16.00 Domoteka 16.15
Lifestyle TV! 17.00 Veterinarska
ordinacija 17.30 Odaberi zdrav-
lje 18.30 Srce Hrvatske 19.00
Serbus Zagreb - tjedni pregled

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 13.00 Pjesmom te zovem
15.00 Domoteka 15.15 Odaberi
zdravlje 16.00 Domoteka 16.15
Lifestyle TV! 17.00 Veterinarska
ordinacija 17.30 Odaberi zdrav-
lje 18.30 Srce Hrvatske 19.00
Serbus Zagreb - tjedni pregled

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 13.00 Pjesmom te zovem
15.00 Domoteka 15.15 Odaberi
zdravlje 16.00 Domoteka 16.15
Lifestyle TV! 17.00 Veterinarska
ordinacija 17.30 Odaberi zdrav-
lje 18.30 Srce Hrvatske 19.00
Serbus Zagreb - tjedni pregled

➔ CMC

08.00 24 sata vijesti 08.05
100% hitovi 09.00 CMC Mix
10.00 100% hitovi 11.00 CMC Mix 12.00 Dobar dan 13.00
100% hitovi 14.00 CMC Mix
15.00 Dalibor Petko Show:
Džentlmeni 18.01 100% hitovi
19.00 CMC Mix 20.00 Portret:
TATJANA CAMERON TAJČI
21.00 24 sata vijesti 21.05
Koncert tjedna: Marko Kutlić
Live@Tvornica kulture 2024.,
1. dio 22.00 100% hitovi 23.00
CMC Mix 00.00 100% hitovi
01.00 24 sata vijesti

➔ JABUKA TV

07.30 Serbus Zagreb 08.00 Sva-
kodnevica 09.45 Frtalj kulture
10.00 Trenutak za čisti kutak
11.00 Moda XL 12.00 Moda
XL 1

ČESTITKE Poznati sajam kreativaca održan u Dječjoj kući

Fine Design Market proslavio rođendan

Fine Design Market danas je mnogo više od sajma, postao je mjesto susreta, podrške i inspiracije, kako za dizajnere, tako i za posjetitelje

Za svakog ponešto

Sanda MILINKOVIĆ FRANK
Snimio Marko GRACIN

RIJEKA » U toploj atmosferi Dječje kuće ove je subote održan Fine Design Market, poznati sajam kreativaca kojeg organizira Klaudija Ružić, a koji je ovim izdanjem proslavio i svoj prvi rođendan. Ono što je započelo kao ideja iz ljubavi prema dizajnu i lokalnoj kreativnoj sceni, u svega se godinu dana prometnulo u prepoznatljivo mjesto susreta dizajnera, zaljubljenika u unikatne proizvode i svih onih koji cijene autentičnost i ručni rad. Prepoznatljivi riječki market postao je tako najbolja destinacija za jedinstvene kreacije lokalnih i regionalnih dizajnera, a brojni posjetitelji još su jednom podržali raznovrsnu dizajnersku scenu i uživali u originalnim proizvodima od kojih će mnogi, vjerujemo, završiti upakirani kao prigodni blagdanski pokloni.

- Da, slavimo prvu godinu i to s najviše izlagača do sada, njih trideset i jedan, kaže nam Klaudija i dodaje da se prilično namučila s organizacijom. Otkriva da je najviše dizajnera stiglo iz Zagreba i okolice, potom Rijeke, ali i iz Beograda te

Ponuda brenda Ants

Iz Beograda prvi put je stigla Aleksandra Lalić

Riječanka Karla Jakišić i njen Luminosa studio

Novog Sada.

Trema je uvijek prisutna, izlagači se javljaju sami, a brojni Riječani i Riječanke, od ranog jutra pa sve do večeri, posjećuju različite standove prepune kreativnih radova mnoštva dizajnera.

- Naj sretnija sam kada se netko tko je meni vrlo veliko ime javi i kaže da je čuo za sajam, da su mu ovdje bili prijatelji i da bi i oni voljeli doći. Znaš, budem baš jako sretna kada dobijem tu pozitivnu povratnu informaciju za nešto oko čega se toliko trudim, dodaje Klaudija.

Fine Design Market danas je mnogo više od sajma, postao je mjesto susreta, podrške i inspiracije, kako za dizajnere, tako i za posjetitelje. Zajedno s organizatoricom primjećujemo i da je ovakav događaj u Rijeci od posebne važnosti ne samo za lokalnu kreativnu scenu, već i za sam grad u koji uoči Fine Design Marketa stižu ljudi iz drugih gradova i država, jačajući turizam i prepoznatljivost Grada koji teče kao oaze za kreativne štorije.

Iz Beograda prvi put je stigla i dizajnerica Aleksandra Lalić koja stoji iza brenda Lalica već više od dvadeset godina.

- Imamo trgovinu u Beogradu koja okuplja žene koje dizajniraju različite stvari. Zajedno se predstavljamo i zajedno putujemo pa smo jesenas bile u Zagrebu, a sada prvi put i u Rijeci. Atmosfera je jako pozitivna, a Rijeka nas je oduševila. I to ne samo Klaudijino gostoprimstvo nego i čitava organizacija, dizajneri, ali i žene ovdje koje imaju jako pozitivne povratne informacije, dodaje Lalić.

Riječanka Karla Jakišić i njezin Luminosa studio na Fine Design Market drugi je put.

- Moram priznati da sam se još više veselila drugom dolasku, nego li prvom, kaže kroz smijeh i dodaje: »Izlazem ovdje u svom rodnom gradu i to je već predivno.« Zaključuje da Rijeci ne nedostaje kreativne scene, ali i da lokalnim kreativcima treba puno truda, ulaganja i podrške.

Humanitarni buvljak na Gatu Advent

Riječki ormar pun ljubavi

RIJEKA » Humanitarna studentska inicijativa »Ormar ljubavi« nastavila je misiju solidarnosti organizacijom istoimenog buvljaka na Gatu Advent, već petog po redu. Iza inicijative stoji udruga FOSS Medicinskog fakulteta u Rijeci, a sredstva prikupljena prodajom namijenjena su Centru za autizam Rijeka, dok je preostala primjerena odjeća donirana Kući utočišta za beskućnike Depaul. Voditeljica projekta Angelina Krmpotić kazala je da svake godine, uoči buvljaka, putem donacija dobiju velik broj odjevnih predmeta i modnih dodataka u različitim veličinama, dodavši da Riječani imaju iznimno veliko srce. Brojni posjetitelji buvljaka, kojih nije nedostajalo već nešto malo iza deset sati ujutro, mogli su birati između mnoštva ljetnih i zimskih modnih komada. Od suknji i kratkih majica pa sve do sakoa, dugih i skijaških hlača te haljina i košulja - ponuda je bila doista raznovrsna. Među mnogobrojnim modnim komadima na vješalicama primijetili smo i Riječanku Miju Konjuh, koja je i sama jedna od organizatorica buvljaka poznatog kao Kont-a-porter.

- Obožavam posjećivati buvljake i drago mi je da se ta kultura buvljaka kod nas počela širiti i da je to postalo normalno, kazala nam je Konjuh.

Buvljak je, osim humanitarnog karaktera, bio i mjesto susreta ljubitelja održive mode i lokalne dizajnerske scene. Između štendera s robom smjestili su se i riječki brendovi u znak podrške studentskoj inicijativi humanitarnog karaktera.

- Svake godine nas podrže i riječki brendovi. Prošle godine to su bili City Design i Traversa, koja je i ove godine sudjelovala. Prvi put nam se pridružio brend Svjetlana Art, te Lumea svijeece - brendovi koji su prepoznali našu inicijativu, kaže Krmpotić i dodaje da je svoje mjesto na buvljaku pronašao i REDI Design. - Puno ljudi dođe i zbog torbi koje radimo u suradnji s dizajnericom Staša Design i akademskom slikaricom Mirmom Sišul. Riječ je o torbama izrađenima od liječničkih kuta iz KBC-a i našeg fakulteta koje se prekravaju u torbe, čineći nešto vrlo unikatno i zanimljivo, zaključuje Angelina Krmpotić. (S. M. F.)

Predstavljena glazbena aplikacija Nomiea

Učenje glazbe kroz igru

RIJEKA » U Dječjoj kući jučer je predstavljena edukativna aplikacija Nomiea, namijenjena djeci u dobi od 4 do 7 godina i njihovim roditeljima. Riječ je o inovativnoj iOS i Android aplikaciji koja kroz kratke, zabavne glazbene aktivnosti djecu uvodi u svijet klavira i glazbene teorije, pretvarajući učenje u igru. U prvom dijelu promocije roditelji su saznali više o važnosti ranog glazbenog obrazovanja i mogućnostima primjene Nomiea aplikacije. O aplikaciji je govorila Ana Dražul, autorica aplikacije, te psihologinja i učiteljica mentorica Dubravka Anka Veršić, odgojiteljica savjetnica Nela Dundov, te profesor pedagogije Marko Turk. Drugi dio donio je niz kratkih i dinamičnih radionica. Nomiea je do 16. prosinca dostupna po posebnoj promo cijeni, a informacije se mogu pronaći na Facebooku i Instagramu. Valja naglasiti da će aplikacija biti potpuno besplatna za djecu u domovima, za nezbrinutu djecu i za dječje odjele bolnica. (D. Ba.)

ERSTE

Ponekad najmanji nose najveće svjetlo.

Vjeruj u sebe.

Pogledaj cijelu priču: [ersteinbank.hr/emas](#)

Valute označene zvjezdicom za koje Banka ne objavljuje kupovni i prodajni tečaj za efektivu ne smatraju se valutama s Tečajne liste Banke u kojima Banka vodi transakcijske račune i/ili zaprima gotovinske naloge za plaćanje i/ili provodi otkup deviza. Tečajevi za predmetne valute (tečajevi za devize) koriste se za preračunavanje u bezgotovinskim transakcijama.

TEČAJNA LISTA BROJ: 245
Erste & Steiermärkische Bank d.d.
Primjenjuje se od 13.12.2025.

Valuta	Jed.	Kupovni za efektivu	Kupovni za devize	Srednji za devize	Prodajni za devize	Prodajni za efektivu	Srednji tečaj HNB
AUD	1	1,829700	1,810800	1,759400	1,707900	1,689000	1,759400
CAD	1	1,678400	1,661100	1,613900	1,566600	1,549300	1,613900
CZK	1	25,281200	24,947900	24,239000	23,530000	23,196700	24,239000
DKK	1		7,688200	7,469800	7,251300		7,469800
HUF	1	400,960400	395,674500	384,430000	373,185400	367,899500	384,430000
JPY	1	190,858500	188,342400	182,990000	177,637500	175,121400	182,990000
NOK	1		12,202700	11,856000	11,509200		11,856000
SEK	1		11,204900	10,886500	10,568000		10,886500
CHF	1	0,970600	0,960500	0,933300	0,906000	0,895900	0,933300
GBP	1	0,911700	0,902300	0,876700	0,851000	0,841600	0,876700
USD	1	1,220000	1,207400	1,173100	1,138700	1,126100	1,173100
BAM	1	2,032100	2,011000	1,955830	1,900500	1,879500	1,955830
PLN	1	4,404000	4,346000	4,222500	4,098900	4,040900	4,222500

